

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

ДОКЛАД

ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА

**„РЕКОНСТРУКЦИЯ И РАЗШИРЕНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩА СВИНЕФЕРМА ЗА
УВЕЛИЧАВАНЕ ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ГОТОВАТА ПРОДУКЦИЯ -
УГОЕНИ ПРАСЕТА И ИЗГРАЖДАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПРОИЗВОДСТВЕНА
БАЗА В ИМОТИ 010006 И 107001 В ЗЕМЛИЩЕТО НА СЕЛО КЛОКОТНИЦА,
ОБЩИНА ХАСКОВО”**

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: „МОНИ МЕС” ЕООД, ГРАД ХАСКОВО

2014 година

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Увод	5
1	Обща информация - наименование на инвестиционното предложение и Информация за Възложителя – фирма, адрес на регистрация, седалище, единен идентификационен номер на юридическото лице, пощенски адрес, E-mail, лица за контакти – адрес и телефон.	7
2	Анотация на инвестиционното предложение за строителството, дейностите и технологиите.	7
2.1.	Основание за инвестиционното предложение.	7
2.2.	Местоположение, площи, инфраструктурни връзки и земеползване;	8
2.3.	Характеристика на инвестиционното предложение .	10
2.3.1.	На първи етап-реконструкция и модернизация в имот № 010006	11
2.3.2.	Новоизградена производствена база в имот № 107001 – Втори етап.	20
2.4.	Използвани природни ресурси по време на реконструкцията, разширението и експлоатацията на обекта.	22
2.5	Социален ефект, рискови работни места, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.	22
2.6.	Етапи за реализиране на инвестиционното предложение.	23
2.7.	Стойност на инвестиционното предложение.	23
3.	Алтернативи за местоположение и/или алтернативи на предлаганите от възложителя технологии и мотивите за направения избор, предвид въздействието върху околната среда, включително “нулева алтернатива”.	24
4.	Описание и анализ на компонентите и факторите на околната среда, които ще бъдат засегнати в голяма степен от инвестиционното предложение, както и взаимодействието между тях. Характеристика на потенциалното въздействие върху околната среда.	29
4.1.	Атмосферен въздух. Климатични и метеорологични фактори.	29
4.1.1.	Характеристика и анализ на климатичните и метеорологичните фактори, с отношение към обекта и оценка на качеството на атмосферния въздух (по налични данни).	29
4.1.2.	Характеристика на предвидените с инвестиционното предложение източници на замърсяване (количество и концентрация на емитираните замърсители).	36
4.1.3.	Оценка на въздействието върху атмосферния въздух съобразно действащите в страната нормативна база, критерии и стандарти.	38
4.1.4.	Характеристика на предвидените с инвестиционното предложение източници на замърсяване (количество и концентрация на емитираните замърсители).	43

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.1.5.	Оценка на въздействието върху атмосферния въздух съобразно действащите в страната нормативна база, критерии и стандарти.	49
4.2.	Повърхностни и подземни води.	51
4.2.1.	Повърхностни води - характеристика на съществуващото състояние.	51
4.2.2.	Подземни води - характеристика на съществуващото състояние.	58
4.2.3.	Характеристика на водоизточниците и водопотреблението за обекта.	61
4.2.4.	Източници на замърсяване - количество и качество на отпадъчните води.	67
4.2.5.	Прогноза и оценка на очакваните изменения в режима на водните обекти вследствие реализация на инвестиционното предложение.	71
4.3.	Геоложка основа, земи и почви.	75
4.3.1.	Характеристика и анализ на геоложката основа. Подземни богатства.	75
4.3.2.	Характеристика и състояние на почвите в района. Статус на земите, обект на инвестиционното предложение, начин на трайно ползване.	76
4.3.3.	Прогноза и оценка на въздействието върху почвите на територията на обекта и земеползването в района.	78
4.4.	Растителен и животински свят. Елементи на националната екологична мрежа.	80
4.4.1.	Биогеографска характеристика на района.	80
4.4.2.	Растителен свят. Характеристика на състоянието. Прогноза и оценка на въздействието върху растителни видове; изменения в състоянието на популациите им и във фитоценозите в резултат от доусвояването на находището.	81
4.4.3	Животински свят. Характеристика на състоянието. Прогноза и оценка на въздействието върху животинските видове; изменения в състоянието на популациите им и в зооценозите	86
4.4.4.	Характеристика на състоянието и оценка на въздействието върху защитените природни територии и зони и изменения в състоянието им .	93
4.5.	Ландшафт.	108
4.5.1.	Структура и функциониране на ландшафтите в разглеждания район	108
4.5.2.	Оценка за очакваните изменения на ландшафтите.	109
4.6.	Културно-историческо наследство - наличие на близко разположени исторически, археологически и архитектурни паметници и възможни въздействия.	111
4.7.	Отпадъци.	111
4.7.1.	Торов отпад - количества, събиране, транспортиране, депониране, третиране, оползотворяване.	111

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.7.2.	Очаквано количество генерирани отпадъци, предмет на Закона за управление на отпадъците - наименование, шифър, количество. Оценка и прогноза за въздействието върху околната среда на генерираните отпадъци и начините за тяхното третиране.	113
4.8.	Вредни физични фактори.	121
4.8.1.	Наличие и източници на шум, вибрации и вредни лъчения (йонизиращи, нейонизиращи, топлинни и др), микроклимат, високо налягане. Въздействия.	122
4.8.2.	Прогноза и оценка на очакваните въздействия от вредни физични фактори.	127
4.8.3.	Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия.	128
4.9.	Опасни вещества – описание, характеристики, класификация, въздействия.	133
4.10.	Здравно – хигиенни аспекти на околната среда..	137
4.10.1.	Здравно състояние на населението в района.	139
4.10.2.	Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания.	141
4.10.3.	Обобщена оценка на значимостта на въздействие върху населението.	142
5.	Обхват, степен и сложност, вероятност на поява, продължителност, честота и обратимост на въздействието върху населението и околната среда.	145
6.	Оценка на значимостта на въздействията – преки и непреки, кумулативни, кратко-, средно и дълготрайни; постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия върху човека и околната среда от строителството и експлоатацията.	146
7.	Кумулативно въздействие при осъществяване на инвестиционното предложение с други предложения.	150
8..	Информация за използваните методики за прогноза и оценка на въздействието върху околната среда.	151
8.1.	Методики.	151
8.2.	Законодателна рамка.	153
8.3.	Използвана литература.	158
9.	Описание на мерките, предвидени да предотвратят, намалят или, където е възможно, да прекратят вредните въздействия върху околната среда. Разработен в табличен вид план за изпълнението на мерките (съгласно & 10 на Постановление № 302/30.12.2005 г.).	160
10.	Становища и мнения на засегнатата общественост, на компетентните органи за вземане на решение по ОВОС и други специализирани ведомства, в резултат на проведените консултации. Справка за проведените консултации по чл.95, ал.3 от ЗООС с мотивите за приети и неприети бележки и препоръки	164

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

11.	Описание на трудностите при изготвяне на ДОВОС.	168
12.	Заключение на експертите, в съответствие с изискванията на чл. 83, ал. 3 от ЗООС.	168
13.	Текстови и графични приложения. Снимков материал.	170
14.	Декларации за независимост и компетентност на експертите. Разпределителен протокол.	
	ПРИЛОЖЕНИЯ	
	Нетехническо резюме.	
	Информация за сравнение на предлаганата технология с най-добрите налични техники в съответствие с член 99 А от закона за опазване на околната среда	

Увод.

Докладът за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) – на инвестиционно предложение „**РЕКОНСТРУКЦИЯ И РАЗШИРЕНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩА СВИНЕФЕРМА ЗА УВЕЛИЧАВАНЕ ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ГОТОВАТА ПРОДУКЦИЯ - УГОЕНИ ПРАСЕТА И ИЗГРАЖДАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПРОИЗВОДСТВЕНА БАЗА В ИМОТИ 010006 И 107001 В ЗЕМЛИЩЕТО НА СЕЛО КЛОКОТНИЦА, ОБЩИНА ХАСКОВО**” е разработен по задание на възложителя от колектив независими експерти съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на Оценка за въздействието върху околната среда.

Оценката е в съответствие с изискванията на Заданието за определяне на обхвата и съдържанието на доклада за ОВОС, утвърдено от РИОСВ Хасково с Писмо изх. № ПД-430/29.07. 2013 г. и проведените консултации.

РИОСВ Хасково с Решение № ХА-27 ПР/2013 г.е определила, че направената преценка на вероятната степен на отрицателно въздействие върху защитените зони не показва значително отрицателно въздействие от реализацията на инвестиционното предложение върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в най-близката защитена зона „Родопи Средни” /BG0001031/ .

Целта на оценката на въздействие на инвестиционното предложение върху околната среда е да определи, опише и оцени очакваните преки и непреки въздействия от развитието на свинефермата върху човека и компонентите и факторите на околната среда, включително въздуха, водите, почвите, биологичното разнообразие и неговите елементи, ландшафта, земните недра, природните обекти, като набележи необходимите мерки за предотвратяване или намаляване на отрицателните последици върху тях.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Проведени са консултации с Регионалната инспекция по околната среда и водите в Хасково, Община Хасково, Кметство село Клокотница, Басейнова дирекция «Източнобеломорски район» с център град Пловдив, Регионална здравна инспекция град Хасково, Напоителни системи» ЕАД клон Хасково, „В и К”ООД Хасково, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, „ЕВН България Електроразпределение” АД, КЕЦ Хасково, Регионален исторически музей Хасково, Общинска служба „Земеделие”, Хасково, „Югоизточно държавно предприятие град Сливен – ТП „Държавно горско стопанство” Хасково, Българско дружество за защита на птиците, Сдружение „Зелени Балкани”.

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ .

Информация за контакт с Възложителя:

„МНИ МЕС” ЕООД, със седалище и адрес на управление град Хасково, ул. „Добруджа” № 10, вх.Б, ет.2, офис 23, представлявано от Стойчо Батуров Айвазов – управител.

Пълен пощенски адрес: 6300, град Хасково, ул. „Добруджа” № 10, вх.Б, ет.2, офис 23

Тел./факс: 038 660 800; **E mail:** monimes@abv.bg

Лице за контакти: Георги Георгиев, 0888 451 499.

2. АНОТАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА СТРОИТЕЛСТВОТО, ДЕЙНОСТИТЕ И ТЕХНОЛОГИИТЕ.

2.1. Основание за инвестиционното предложение.

В процеса на проектиране и след обстоен анализ на действащата пазарна конюнктура се изясни, че в плановете за развитие на свинефермата в близките години е възможно да бъде достигнат максимален капацитет от **5340 скотоместа** скотоместа, от които **3400 за угоявани прасета**, което ще позволи да се отгледат и угояват до **13 600 животни** годишно (30-105 кг) при утвърдени в момента 1908 места или около 4200 готови за клане прасета годишно, което е изменение на вече одобрено инвестиционно предложение.

Като първи етап фирмата ще реализира заложените в одобреното инвестиционно предложение параметри на дейността, а именно реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма, целящи оптимизиране и модернизиране на производствения процес като ще бъдат построени две нови водоизолирани и топлоизолирани сгради с обща площ от 1 306,14 м² в имот 010006. Съществуващата инфраструктура се запазва и ще се извършат само строително-монтажни работи.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

За намиращия се в непосредствена близост имот № 107001 с начин на трайно ползване «нива» е стартирала процедура за смяна предназначението на земята в „урбанизирана територия" и върху него на втори етап ще се изградят нови производствени халета, а част от площта му ще бъде предназначена за допълнителни площи, свързани с дейността на свинефермата. Ще се използва изградената инфраструктура, като връзките между двете производствени площадки ще бъдат обект на отделен проект.

2.2. Местоположение, площи, инфраструктурни връзки и земеползване.

Инвестиционното предложение ще се реализира в Поземлени имоти № 010006 и № 107001 в местността „Тере дере" в землището на село Клокотница (ЕКАТТЕ 37321), община Хасково, област Хасково.

Отстоянието на обекта от селото е около един километър, а от общинския и областен център около 6 км. По-близки населени места на отстояние около 4 км са селата Гарваново, община Хасково, Каснаково и Добрич, община Димитровград.

Няма да бъде изградена нова довеждаща пътна и друга инфраструктура. Чрез местен път се прави връзка с международния път Е-80.

Имот № 010006 е електрифициран. Образуван е от имоти 010001, 010002, 010003, 010004 и 010005. В имота са разположени 7 сгради – сграда административна към селскостопанско предприятие, 4 свинарника съответно с площ от 850 м², 331 м², 966 м², 240 м².

Имотите са собственост на Възложителя и притежават следните характеристики съгласно издадените от ОбС „Земеделие” град Хасково скици (таблица 1):

Таблица 1. Характеристики на имотите, обект на инвестиционното предложение.

Имот №	Площ (дка)	Сегашен начин на трайно ползване	Бъдещ начин на трайно ползване	Граници и съседни
010006	8.405	Стопански двор	Стопански двор	000160 – „пасище, мера”
				000148 – „полски път”
				000154 – „пасище, мера”
107001	4.999	Нива	Урбанизирана територия	000166 – „полски път”
				000148 – „полски път”
				000258 – „пасище, мера”
				107002 – „нива”

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Таблица 2.

Координатите на характерните гранични точки на имоти 010006 и 107001 са следните : (координатна система 1970 г.).

имот № 107001							
№	Точка №	X	Y	№	Точка №	X	Y
1	15380	4584393.30	9424417.59	7	17019	4584411.05	9424455.51
2	15379	4584441.24	9424384.88	8	17020	4584407.76	9424446.91
3	15378	4584490.22	9424360.57	9	17021	4584403.70	9424436.28
4	16878	4584492.26	9424369.24	10	17022	4584399.41	9424428.83
5	16877	4584500.69	9424408.32	11	17023	4584395.38	9424421.38
6	17018	4584411.71	9424456.65				
имот № 010006							
1	10001	4584457.95	9424582.06	20	10020	4584510.85	9424437.57
2	10002	4584472.31	9424514.89	21	10021	4584511.85	9424437.61
3	10003	4584480.01	9424501.57	22	10022	4584535.28	9424454.04
4	10004	4584487.09	9424489.30	23	10023	4584528.62	9424476.97
5	10005	4584491.51	9424481.66	24	10024	4584509.65	9424542.29
6	10006	4584494.63	9424476.19	25	10025	4584528.24	9424563.98
7	10007	4584495.69	9424473.99	26	10026	4584512.21	9424609.78
8	10008	4584496.74	9424471.72	27	10027	4584487.86	9424601.04
9	10009	4584497.76	9424469.43	28	10028	4584481.89	9424598.90
10	10010	4584498.74	9424467.13	29	10029	4584474.72	9424614.70
11	10011	4584499.68	9424464.82	30	10030	4584470.01	9424612.79
12	10012	4584500.59	9424462.49	31	10031	4584453.28	9424650.90
13	10013	4584501.46	9424460.15	32	10032	4584440.49	9424645.26
14	10014	4584502.30	9424457.79	33	10033	4584453.23	9424604.12
15	10015	4584503.10	9424455.42	34	10034	4584454.23	9424599.43
16	10016	4584503.83	9424453.13	35	10035	4584456.01	9424591.15
17	10017	4584504.83	9424445.85	36	10036	4584456.90	9424586.95
18	10018	4584505.56	9424437.37	37	10037	4584450.06	9424585.49
19	10019	4584506.56	9424437.40	38	10038	4584451.10	9424580.60

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Фигура 1. : Местоположение на свинефермата.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

2.3. Характеристика на инвестиционното предложение.

2.3.1. На първи етап – реконструкция и модернизация в имот № 010006.

На площадката в имот № 010006 ще бъдат реализирани следните сгради:

- ❖ Сграда филтър с битовка - съществуваща, част от която се преустройва в трупно събирателен пункт, който съдържа помещение за аутопсии и хладилни ракли. Преустройството обхваща просичането на врата на запад и оформяне на рампа за товарене.

- ❖ Съществуваща сграда № 1 за угодяване на свине - частично се преустройва технологично отношение.

- ❖ Съществуваща сграда № 2 за майки и подрастващи прасета - частично се преустройва в технологично отношение без да се засяга носещата ѝ конструкция, която представлява еднокорабно хале с метални колони и ферми на стъпка в надлъжна посока от 6,00 м и ширина 12 м. Към тази сграда се проектира пристройка с една ос 4 м по дължината на сградата. Конструкцията на пристройката е метална рамкова с ограждане от панели топлоизолация. В пристройката са оформени две помещения - адапционно за свине майки и склад за инвентар.

- ❖ Нова сграда № 3 за угодяване на прасета - представлява еднокорабно хале с метална носеща конструкция и ограждащи топлоизолационни и покривни панели.

Част от покривните панели ще са прозрачни с цел естествено осветление на помещенията за угодяване. Подът в сградата е скарот тип от стоманобетонени скари. Към сградата, е предвидена рампа за товарене и разтоварване на животни;

- ❖ Нова сграда № 4 за майки и подрастващи прасета и бременни свине-майки с размери 48x15 м - представлява еднокорабно хале с метална носеща конструкция и ограждащи топлоизолационни и покривни панели. Част от покривните панели ще са прозрачни с цел естествено осветление на помещенията. Подът е скарот тип от стоманобетонени скари. В зоната на родилните боксове и подрастващите прасенца подът е предвиден с пластмасови скари. Ще се изгради рампа за товарене и разтоварване на животни;

- ❖ съществуващо тороохранилище - представлява лагуна с пластмасова облицовка върху земнонаситна основа;

- ❖ торосъбирателна шахта за препомпване на торовата маса от отделните сгради и използване на пълния капацитет на съществуващата лагуна. Стоманобетонена конструкция, която се изпълнява по конструктивен проект.

- ❖ съществуваща дезинфекционна вана, разположена на входа на площадката;

- ❖ шахта за тор с помпа за гъсти течности, разположена в близост до сграда № 4;

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Съхраняват се изцяло съществуващите инфраструктурни съоръжения: вътрешни пътища, трафопост, помпена станция, ограда ажурна, ведомствен паркинг...

С проекта за реконструкция и разширение се оформят пропускателен режим, бяла и черна зона съгласно Наредба 44/20.04.2006 г. на МЗГ за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдни обекти...

Обобщените технико-икономически показатели за имота са :

- Застроена площ - новопроектирани сгради и съоръжения - 1306,14 м²
- Застроена площ - съществуващи сгради - 1865,14 м²
- Застроена площ - съществуващи съоръжения - 742,39 м²
- Разгъната застроена площ новопроектирани сгради - 1306,14 м²
- Плътност на застрояване $P_z = 0,465 < P_{норм.} = 0,80$
- Коефициент на интензивност $K_{инт} = 0,465 < K_{норм.} = 1,5$
- Озеленяване - $>20\%$
- Категорията на обекта - IV категория.

След реконструкцията и разширението, фермата в имот № 010006 ще има следните технологични характеристики.

❖ **Сектор Опрасване"**

Предвижда се кръгло годишно опрасване със затворен цикъл на производството. Боксовете за свине майки - кърмачки се увеличават от 42 на 72 броя. Запазва се 7 дневен ритъм и престой на майката в бокса за опрасване от 42 дни (отбиване от 28 до 35 дни + 5 дни преди опрасване и + 2 дни след опрасване на бокса - измиване и дезинфекция). Оборотът на използване на родилните боксове в рамките на една година ще е 8,69 опрасвания в един бокс, т.е броят на опрасванията във фермата на първи етап ще е 72 бокса x 8,69 = 625 опрасвания на година. При очаквани 11 живородени прасета, броят на отбитите малки е по 10 на всяко опрасване. Годишно във фермата се произвеждат 625 x 10 = 6250 отбити прасета. При средно тегло на новородено прасе 1,5 кг и маса 8,5 кг при отбиване, очаквания прираст на прасетата бозайници е 0,220 кг/ден. В момента родилните боксове са разположени в съществуващата Комбинирана сграда №2 - в 3 отделения x 14 бокса. Предвижда се в тези 3 отделения да се елиминират по два бокса и да се използват ефективно 3 x 12 = 36 родилни бокса. Останалите 6 бокса ще останат резервни. Новите 36 родилни бокса ще бъдат разположени в новопроектираната Комбинирана сграда № 4 - също в 3 отделения x 12 бокса или общо 36 бокса за опрасване.

❖ **Сектор „Подрастващи прасета" .**

Времето за престой на подрастващите прасета в боксовете ще е 49 дни – 47 дни ефективно + 2 дни измиване и дезинфекция. Очаква се стандартен прираст от 8,5 кг след отбиване до 30 кг при постъпване в сектор подрастване за 47 дни - 0,457 кг/ден.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

При 49 дни престой в сектора се реализират обороти на ползване: $365:49=7,44$ оборота за една година. При 6250 отбити прасета/година необходимите ското места в сектор „Подрастващи” ще е $6250:7,44=840$ скотоместа.

Налични скотоместа в момента - в Комбинирана сграда № 2 са 40 групови бокса x 13 броя = 520 скотоместа, обособени в 4 отделения x 10 броя.

Нови скотоместа се предвиждат в новопроектирана Комбинирана сграда № 4 - 3 отделения x 120 = 360 скотоместа. Сумарно във фермата се осигуряват общо в Сграда №2 и Сграда № 4 - $520+360=880$ скотоместа. При необходими 840 места, ще се разполага с 880 - т.е. 40 скотоместа са осигурени за резерв при повече опрасени, разминавания и др. ситуации.

След отпад от 4% в прехода от сектор „Подрастване” към сектор „Угояване”, в последния ще влизат около 6000 прасета/годишно.

Предвиждаме продажба във фермата (на жива маса между 20-30 кг.) на 264 подрастващи прасета годишно, т.е. по 5-6 животни седмично. Окончателния разчет предвижда в сектор "Угояване" да влизат 5 736 прасета годишно. Средният прираст в сектор "Подрастващи" е 0,457 кг./ден.

❖ Сектор „Угояване”.

Реален престой на прасетата в сектор „Угояване” – 88 дни при жива маса от 30 до 102 кг. Прираст в сектора 0,818 кг/ден. За един оборот на прасета в боксовете са нужни 90 дни ($88 + 2$ дни за измиване и дезинфекция). Следователно броят оборотите на използване на боксовете в сектора е $365:90=4$ броя. Необходими скотоместа: $5736:4=1434$. В съществуващата Сграда №1 са изградени и функционират 72 подови бокса с по 12 места. = 864 скотоместа.

В новопроектираната Сграда № 3 са необходими още 570 скотоместа., т.е. общо 1 434. Възможният резерв по отношение на сектор „Угояване” ще се осигури в Сграда № 1 - размерите на всеки от 72-та съществуващи бокса са $3,07 \times 3,03$ м., т.е. площ на всеки бокс $9,3 \text{ м}^2 : 0,75 = 12,4$ скотоместа/бокс.

$12,4 \times 72 = 893$ скотоместа в Сграда №1 (вместо пресметнатите по-горе 864), т.е. възможния максимален брой скотоместа във фермата е $893 + 570 = 1463$ скотоместа.

Капацитетът за производство в свинефермата на първи етап ще е:

- ✓ **минимален - $1434 \times 4 = 5736$ угоени прасета годишно;**
- ✓ **максимален - $1463 \times 4 = 5852$ угоени прасета годишно.**

❖ Сектор "Отдих, заплождане и бременност”.

В сектора са необходими за заплождащи се и условно бременни свине - общо около 70 индивидуални бокса, като престояването на условно бременните майки в тях е 28 дни, в т.ч. и условно бременните ремонтни майки, които са на първо заплождане.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Тук са необходими и 5 единични бокса за нерези, които да имат площ минимум от 10 м² в съответствие с изискванията на чл.6, ал.1, т.1 в на Наредба № 21/04.12.2005 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине с възможности за естествено заплождане в тях. По този начин тук могат да се отглеждат както нерези - пробници, така и пепиниери. Индивидуалните 69 боксове за заплождащи се и условно бременни свине са налични и в момента функционират в съществуващата Комбинирана сграда №2 и могат да се използват без промяна. За нерезите се оформят 5 нови подови боксове, които се разполагат в същото помещение с възможност по вътрешни коридори нерезите да се придвижват, за да откриват разгонени свине - майки.

Бременните свине - майки ще престояват в помещението – 81 дни (114 дни бременност, 28 дни условна бременност, 5 дни постъпване преди опрасване в родилните боксове). Необходими са общо 170-180 скотоместа в групови боксове за отглеждане на бременни свине - майки. Осигурени са 68 скотоместа за бременни ремонтни свине - майки (след първо заплождане) в съществуващата Комбинирана сграда №2 при норматив за площ 1,64 м²/свиня - майка. Тук животните са разделени на два групови бокса х 34 свине, като за целта съществуващите до сега индивидуални боксове се разглобяват (или отрязват) до степен, че да осигурят само индивидуални места за хранене. Хранителната система за раздаване на фуражите с транспортъори, тръби и дозатори се запазва.

В новопроектираната Комбинирана сграда № 4 се осигуряват общо 110 скотоместа за бременни свине - майки при спазване на норматив за площ 2,25 м²/ск.м. Животите се отглеждат в 8 бокса х 10 броя и още два бокса х 15 броя = общо 110 скотоместа. По този начин общият брой на местата за бременни свине - майки е 68 + 110=178 скотоместа..

❖ Сектор „Карантина и адаптация” .

Новозакупените извън фермата ремонтни свине - майки на жива маса 90 - 100 кг постъпват в отделно карантинно помещение, вградено в новопроектираната Комбинирана сграда № 4, където могат да се отглеждат едновременно 19-20 свине при норматив за площ 1,64 м²/свиня майка. Тук животните престояват минимум 30 дни, след което се прехвърлят в адаптационно помещение. Карантинното помещение е напълно изолирано от останалите и няма връзка с тях. То има самостоятелна врата отвън и в него се стига през отделна рампа за товарене и разтоварване. Адаптационното помещение се разполага в пристройка към съществуващата Комбинирана сграда № 2. В адаптационното помещение ремонтните свине - майки престояват до достигане на жива маса 140 - 150 кг, след което се прехвърлят за първо заплождане в съседния сектор – „Заплождащи се и условно бременни свине”. Капацитетът на адаптационното помещение е за 18-19 свине - майки при норматив за подова площ 1,64 м²/ск.м.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

❖ **Зониране на територията на свинефермата.**

Предвижда се територията на фермата да се раздели на бяла и черна зона.

В Бялата зона ще са разположени:

- ✓ Съществуваща Сграда № 1- за угодяване с капацитет 864 скотоместа;
- ✓ Реконструирана съществуваща Комбинирана сграда № 2 - за подрастващи прасета, свине - майки - кърмачки, бременни ремонтни свине, заплождащи се и условно бременни свине, нерези, адаптационно помещение и малък склад за инвентар;
- ✓ Нова Сграда № 3 за угодяване - с капацитет 570 скотоместа;
- ✓ Нова Комбинирана сграда № 4 - за свине майки - кърмачки, подрастващи прасета и бременни свине - майки. В нея е разположено и карантинно помещение;

В Черната зона ще са разположени:

- ✓ Съществуваща торосъбирателна лагуна;
- ✓ Новопроектирана събирателна шахта за препомпване на тора;
- ✓ Паркинг за служебни коли;
- ✓ КПП и дезинфекционна вана за МПС и пункт за измиване и дезинфекция на ръце и обувки на хора.

На границата между бялата и черна зона е разположена съществуваща сграда - КПП с филтър и в нея се обособява трупосъбирателен пункт, с вход от към бялата зона и врата - изход за подход към екарисажна кола в черната. Двете зони ще са разделени с ограда. Ограда се предвижда и по границите на парцела на цялата свинеферма.

Предвиждат се следните технологични решения по производствени сгради:

❖ **Сграда за угодяване на прасета № 1 (съществуваща).**

Изградена е и функционира нормално. В нея са разположени общо 72 бокса в 4 реда x 18 броя, като във всеки бокс се отглеждат по 12 угодявани прасета, т.е. има капацитет за 864 животни. Сградата е еднопространствена, т.е. в нея няма вътрешни стени, а само е разделена на боксове, с две обслужващи пътеки.

Фуражите (за сухо хранене) се зареждат в комбинирани диспенсъри (хранилка и поилка), разположени на преградите между боксовете през един бокс, т.е. един диспенсър обслужва два съседни бокса. Отделно от това във всеки бокс е монтирана поилна купа. Извън сградата и в непосредствена близост до нея е монтиран силос за фуражи с вместимост 15-16 т., от който чрез хранителна система с верижно-тапов транспортър, фуражите стигат до бункерите на хранилките. Цялата застроена площ на сградата е оборудвана със стоманобетонен скаргов под, под който тя е разделена на напречни торови вани (канални), в най-ниската точка, на които са разположени торови сифони (тапи), а по дължината ѝ е монтирана PVC торова канализационна тръба за отвеждане на торовата маса към торосъбирателна лагуна.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Предвижда се само частично технологично оборудване в допълнение към съществуващото, което се състои в следното:

✓ Позицията на съществуващия силос за фуражи се променя, като той се измества, за да се освободи подход в черната зона от входа на фермата към лагуната - за транспортни средства. В бъдеще този силос и съществуващата в сградата хранителна система ще се използват за зареждане на хранилките само с фуражи тип „Finisher”.

✓ В съседство се монтира нов силос за фуражи тип "Grower" с вместимост 8 т.

✓ Вътре в сградата се монтира нова втора тръбна хранителна система, която започва от новия силос и достига до всеки от съществуващите диспенсъри. Тя ще се използва само за фуражи тип "Grower".

✓ В сградата се монтира нова охладителна система на принципа на мъглеобразувателите с използване на студена вода.

❖ **Реконструкция и разширение на Комбинирана сграда № 2.**

Съществуващата Комбинирана сграда № 2 е разделена на 4 помещения за подрастващи прасета, 3 помещения за кърмещи свине - майки и общо помещение за заплождащи се, условно бременни и бременни свине - майки заедно с боксовете за нерезите.

Сектор "Подрастващи прасета" с капацитет за 520 животни се запазва, както и начинът за раздаване на фуражите - с хранителна система за един вид фуражи (за подрастващи) и с транспортъри от верижно-тапов тип, с комбинирани диспенсъри (хранилка+поилка). Запазва се и системата за отопление и вентилация, както и скарория под (PVC), ваните за тор под него и др.

Сектор "Опрасване" се запазва в сегашния си вид, като във всяко от 3-те помещения за кърмещи свине - майки се елиминират по два от съществуващите боксове (те остават резервни), а броят на боксовете за опрасване се редуцира от 42 на 36 (3 x 12). Изградените боксове, скарории PVC подове, хранителни системи, дозатори, вентилационна и отоплителна система остават в същия си вид.

Сектор "Бременни ремонтни свине - майки" запазва частично сегашното технологично оборудване. Новото е, че секторът се отделя посредством нова стена, разположена между конструктивни оси №9 и № 10 в самостоятелно помещение. В новото помещение се обособяват два групови бокса с отделни входове от към коридора, предназначени за отглеждане на 34 бременни ремонтни свине - майки всеки.

Същността на реконструкцията в този сектор се състои в реконструиране на съществуващите индивидуални боксове, посредством разглобяване или отрязването им до степен, че да служат като делители или се доставят нови делители за оформяне на индивидуални места за хранене.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Съществуващата хранителна система с верижно-тапов транспортър, хранилки с поилки и дозатори за всяко хранително място, се запазват. Запазва се в същия си вид и съществуващата вентилационна и охладителна система, както и стоманобетонния скарор под.

Сектор „Заплождащи се и условно бременни свине - майки. Нерези.” се обособява в общо помещение с 3 входни врати от към надлъжния коридор. Съществуващите индивидуални боксове се запазват заедно с наличните комбинирани хранилки с поилки и дозатори. Липсващите на места индивидуални боксове се доставят и монтират като нови (за целта е възможно да се използват и демонтирани от обходните пътеки налични индивидуални боксове). В сектора се обособяват един нов и се дооборудват 4 съществуващи бокса за нерези. Запазва се в първите два реда индивидуални боксове (от двете страни на конструктивна ос № 9), съществуващата хранителна система с верижно-тапов транспортър, хранилки, поилки и дозатори. В останалата част на сектора се доставя нова хранителна система (като продължение и реконструкция на съществуващата), както и необходимите нови хранилки, поилки и дозатори. Всички съществуващи стоманобетонни скарорни подове се запазват без промяна. Използва се и досегашната система за вентилация като се добавят нови изсмукващи вентилатори поради увеличаване обем на помещението - резултат от демонтажа на стария окачен таван.

За да се обособи достатъчна площ на плътния под в 4-те бокса за нерези (между конструктивни оси № 12 и № 13), върху съществуващия стоманобетонен скарор под се разстила специална гумена постеля за свине (с различна дебелина - за напречен наклон).

Сектор "Адаптация" се разполага в пристройка-продължение на съществуващата сграда № 2. В този сектор всички съоръжения се доставят и монтират като нови - хранителна система с хранилки и поилки, стоманобетонен скарор под и др. Към сектора се обособява малък склад с отделен вход за резервен инвентар и технологично оборудване.

❖ **Сграда за угояване на прасета № 3 (нова).**

Сградата ще има капацитет за отглеждане на 570 прасета за угояване с възможности за раздаване на два типа фуражи – „Grower” (за прасета с жива маса от 30-60 кг) и „Finisher” (за прасета от 60 до 102 – 105 кг жива маса). Проектирана е като еднопространствена - без вътрешни стени.

Решена е с една централна технологична пътека, от двете страни, на която са разположени по 14 групови бокса за угояване на 20 свине във всеки. Подът е покрит със стоманобетонни скари, с изключение на централния коридор (плътен под). Под кота ±0 сградата е разделена на напречни стоманобетонни вани за тора. В най-ниската точка на ваните се разполагат отвори към PVC канализационна тръба, затворени чрез торови сифони (тапи).

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Над позицията на всеки сифон върху стоманобетонната плоча на пода на коридора се разполага ревизионна шахта (отвор), покрита с рифелова ламарина. За храненето и поенето на животните ще се използват комбинирани диспенсъри (хранилка + поилка), разположение на границата между два съседни бокса, през един бокс. Извън сградата се монтират два фуражни силоза за сухи фуражи - отделно за „Grower” и отделно за „Finisher”, а хранителната система от силозите до тубисните хранилки е с две тръби, тип верижно-тапов транспортър.

Вентилационната система е предвидена да работи на принципа на „под налягане”, като свежият въздух постъпва в сградата през специални клапи, разположени под стрехите по двете надлъжни стени на сградата, а отработеният въздух се изхвърля навън чрез покривни (билни) изсмукващи вентилатори. За охлаждане на животните през лятото се монтира охладителна система - мъглеобразуватели, работещи със студена вода.

❖ **Комбинирана сграда № 4 (нова).**

В сградата ще бъдат разположени три сектора - „Опрасване”, „Подрастващи” и „Бременни свине - майки”. Сградата е решена с вътрешен надлъжен обслужващ коридор, ограничен чрез стени до покрива.

Сектор „Опрасване” ще се състои от 3 затворени самостоятелни помещения с по 12 бокса за опрасване във всяко. Всяко помещение се обслужва през коридора чрез две врати. Помещенията са оборудвани със стандартни подови боксове за опрасване, снабдени с фиксатор, дозатор, хранилка и поилка за майката, както и хранилка, биберонна поилка и бърложка (килим) за бозайниците. Подовете на помещенията за кърмачките са изцяло скарови (PVC). За транспортиране на фуражите до сектора се използват хранителни системи от верижно-тапов вид, които са свързани с силоза за фураж, разположен до съществуваща сграда № 2 (силозът обслужва две транспортни системи за майки-кърмачки - в сграда № 2 и сграда № 4). За осигуряване на изискваната температура в помещенията, както и за локално отопление на новородените прасета -бозайници са предвидени отоплителни тела. Вентилацията на помещенията се осигурява на принципа на „под налягане” - за целта в близост до надлъжната стена на сградата са разположени изсмукващи покривни вентилатори. Свежият въздух в помещенията постъпва през вътрешния коридор, като през лятото преминава през охладители (cool-ери), а през зимата - през клапи за свеж въздух.

Сектор „Подрастващи прасета” се състои от три затворени самостоятелни помещения, във всяко от които са разположени по шест подови бокса за 20 подрастващи прасета. Подът на всички помещения за подрастващи, включително този на вътрешния коридор е покрит от PVC скари.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Преградите между боксовете, както и тези от към вътрешния коридор, са изградени от PVC плътни пана и метален (PVC) профил над тях, както и метанни колони за монтаж към скарския под. Преградите от към вътрешния коридор са напълно отваряеми и демонтируеми. Храненето и поенето на животните се осъществява посредством комбинирани диспенсъри (хранилка + поилка), разположени на междинните прегради между боксовете. Хранителната транспортна система и за този сектор е от верижно-тапов тип и започва от силоса за подрастващи, разположен в близост до сграда № 2 и обслужващ сектора за подрастващи в последната. Вентилационната система в сектора е идентична с тази на сектор „Опрасване” с уточнението, че тук не са необходими охладители, а са достатъчни само клапи за свеж въздух, разположени на стената между коридора и помещенията за подрастващи.

Сектор "Бременни свине-майки" се състои от две помещения, разположение от двете страни на надлъжния коридор, в които са разположени осем групови бокса по за десет бременни свине-майки и два групови бокса по за петнадесет такива. Всеки от груповите боксове е разделен на „суха зона” с плътен под и „мокра зона” със стоманобетонен скарсов под. За всяка майка е осигурено индивидуално място за хранене чрез делители. Мястото за хранене е съоръжено с хранилка, поилка и дозатор. Предвижда се използването на хранителна транспортна система от верижно-тапов вид, която започва от силоса за фуражи за бременни свине, разположен в близост до сграда № 2 и обслужващ бременните свине в последната. Вентилационната система в сектора . аналогична на тази в сектора за подрастващи прасета, като клапите за свеж въздух се монтират на стените между боксовете и надлъжния коридор. В помещенията се предвижда монтирането на охладителна система - мъглеобразуватели със студена вода.

Сектор „Карантина” представлява самостоятелно, изолирано помещение с частично плътен и частично стоманобетонен скарсов под, с хранителна система (хранилки, поилки, дозатори и др.), идентична с тази от сектор „Бременни свине-майки”. Достъпът до карантинното помещение става през самостоятелна врата и е осигурен посредством рампа за разтоварване на закупените отвън животни.

Под кота ± 0.00 на сграда № 4 са разположени торови вани (канални). Ваните са разделени по средата на обслужващия коридор на две части и се освобождават от торовата маса самостоятелно в двете си части. За целта под надлъжния коридор са разположени две PVC надлъжни канализационни тръби, водещи събирателна торова шахта. Целта е всяко от помещенията за свине-майки кърмачки или подрастващи прасета, както и на бременните майки да се почиства и дезинфектира независимо от помещенията, разположени от срещуположната страна на коридора.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

2.3.2. Новоизградена производствена база в имот № 107001 – Втори етап.

За момента е стартирала процедура за смяна предназначението на имота. Идеиният проект предвижда проектирането и изграждането на 4 нови сгради и инфраструктура с цел достигане на общо 5340 скотоместа, от които 3400 за отглеждане на прасета за угояване с тегло над 30 кг. Очакваният брой животни е представен в таблица № 31.

В новата производствена база също ще са обособени бяла зона като тази част от животновъдния обект, в която са разположени сградите за животни и пряко обслужващите ги спомагателни сгради и съоръжения, достъпни само за обслужващия персонал и черна зона.

Включва:

- ❖ Помещение филтър, дезинфекционна вана, ограда, паркинг, алейна мрежа.
- ❖ Сграда за майки и подрастващи прасета и бременни свине-майки с размери 48/15 м - застроена площ 720 м² и с рампа за товарене и разтоварване на животни.
- ❖ 3 сгради за угояване на прасета със застроена площ от 650 м² – общо 1950 м².

Всяка от четирите производствени сгради ще се изпълни като еднокорабно хале с метална носеща конструкция и ограждащи топлоизолационни панели и покривни прозрачни панели за постигане на естествено осветление на помещенията. Подът ще е скаров тип от стоманобетонени скари. В зоната на родилните боксове и подрастващите прасенца подът ще е с пластмасови скари.

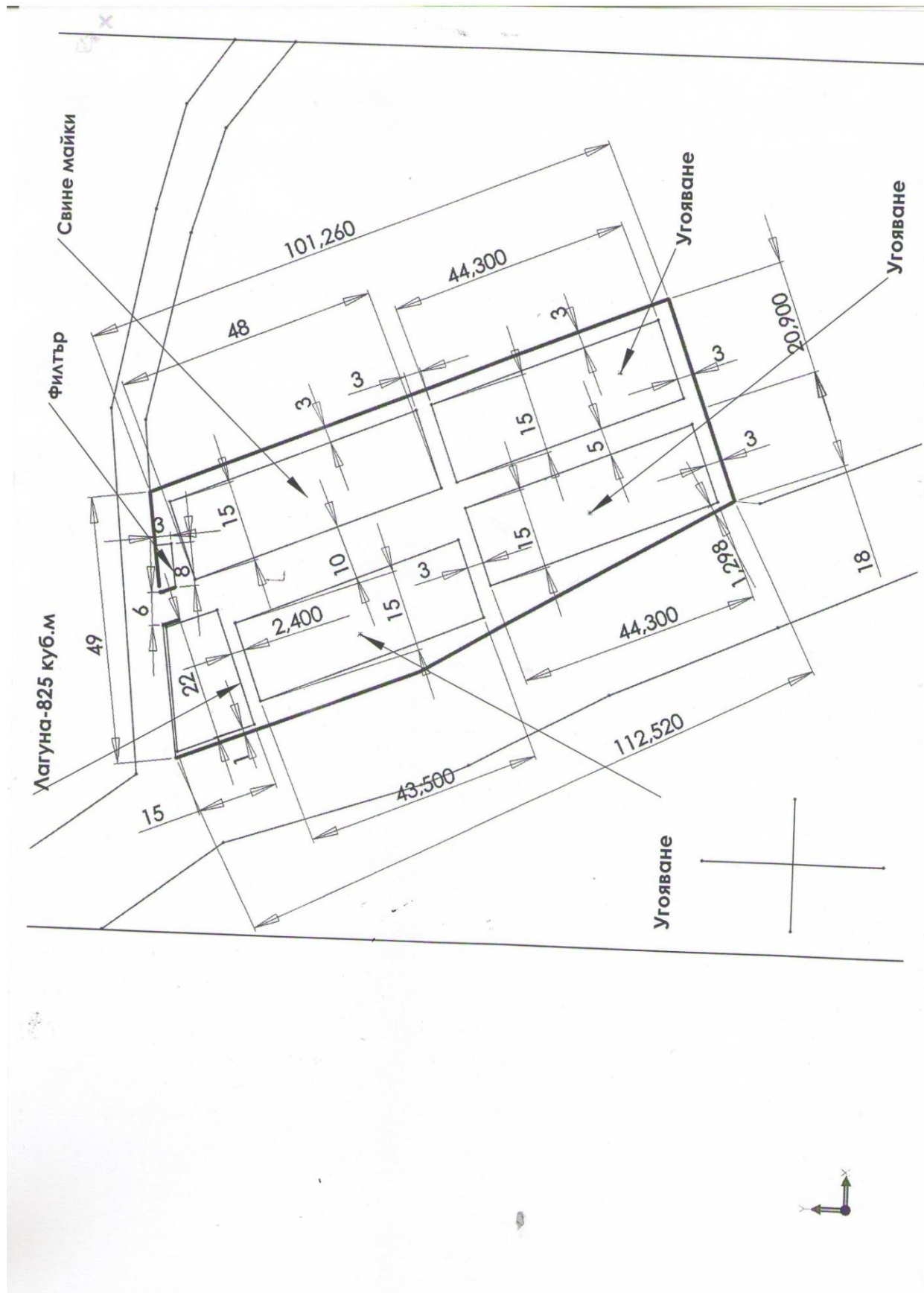
- ❖ Торохранилище - лагуна с пластмасова облицовка върху земнонаситна основа и торосъбирателна шахта за препомпване на торовата маса от отделните сгради, изпълнена със стоманобетонена конструкция.

Електрификацията и водоснабдяването ще се осъществят от имот 010006, като кабелите и тръбите ще преминат подземно в сервитута на местния /полски/ път – имот № 000148, свързващ двата имота, чрез който се осъществява и връзката с Републиканската пътна мрежа – първокласен път I-8 /международен Е-80/.

Обобщените технико-икономически показатели за имота се предвижда да са :

- Застроена площ - новопроектирани сгради и съоръжения -2 670 м² ;
- Разгъната застроена площ новопроектирани сгради - 2 670 м² ;
- Застроена площ – съоръжения и комуникации – 740 м²
- Плътност на застрояване Пз = 0,683 < Пнорм. = 0,80
- Озеленяване - >30%
- Категорията на обекта - IV.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Фигура 2. Обобщените технико-икономически показатели за имот 107001.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угеени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

2.4. Използвани природни ресурси по време строителството и експлоатацията на свинефермата.

Не се предвижда използването на значими количества природни ресурси. При реконструкцията, модернизацията и изграждането на новите производствени единици ще са необходими строителни материали - бетон, армировъчна стомана, профилна и листовата стомана, камъни, чакъл, хоросан, дървен материал... Строителните материали ще бъдат закупени от специализираната строителна фирма, изграждаща обекта и ще се полагат в строго определените с проектите количества. Изкопаните земни маси ще бъдат депонирани временно и използвани при техническата и биологична рекултивация, както и при ландшафтното оформление на фермата.

При експлоатацията се използват фуражи, приготвени в специализиран цех.

В експлоатационния период технологична вода се използва за поене на свинете и почистване на халетата за животните с машини с високо налягане след всеки производствен цикъл.

Свинете имат нужда от по-големи количества вода в сравнение с другите животни. На 1 kg сухо вещество на дажбата за тях са необходими 7-8 л вода за пиене. Нормите от вода за пиене на ден са: за бременни и нерези - 12 л, за опрасени свине (свине кърмачки - 16 л, за подрастващи – 12 л и за угодяване -7 л. Представени са в Таблица 20 „Водоснабдителни норми и Коефициенти на неравномерност”.

Средногодишното потребление на вода от собствения водоизточник в имот № 010006 за 2012 година е в рамките на 7 000 м³. За второто шестмесечие на 2013 година изразходваното количество е 3361 м³. След финализирането на инвестиционното предложение във връзка със завишения капацитет се очаква и нарастване на употребяваните водни количества – до 28 000 м³ годишно.

2.5. Социален ефект, рискови работни места, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Работещите в момента във фермата са 11 човека – ветеринарен лекар, гледачи и охрана. След предвидената реконструкция и модернизация в имот 010006 се предвижда щатния персонал да бъде увеличен с 5-6 гледачи, а след реализацията на цялостния проект и изграждането на новите производствени мощности в имот № 701001 предвижданията са за около 30 работници.

Съгласно изискванията при изграждането на обекта на първи етап е утвърдена част „П Б 3” на фаза „Технически проект”. Такава ще бъде разработена и при проектирането на новата база в имот № 701001.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

При изграждането и експлоатацията строго са определени задълженията на ръководствата на строителната фирма и на инвеститора по отношение безопасността на труда в оперативен план. Извършва се оценка на риска за всяко работно място. Осигуряват се необходимите условия за здравословни и безопасни условия на труд.

2.6. Етапи за реализиране на инвестиционното предложение.

Инвестиционното предложение , както беше представено в т. 2. 3., ще се реализира на два етапа. На първи етап ще се осъществи реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция и изграждане на допълнителна площадка за разполагане на транспортни средства, материали, подвижни съоръжения в имот № 010006 до достигане на 1 908 места или около 4200 готови за клане прасета годишно.

На втори етап ще се реализира разширението като новоизградена производствена база в имот № 107001. Идеиният проект предвижда проектирането и изграждането на 4 нови сгради и инфраструктура с цел достигане на общо 5340 скотоместа скотоместа, от които 3 400 за отглеждане на прасета с тегло над 30 кг или **13 600** готови за клане прасета годишно.

2.7. Стойност на инвестиционното предложение.

Стойността на предвидената реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна площадка за разполагане на транспортни средства, материали, подвижни съоръжения и др. свързани с нуждите и дейността на свинеферма „Мони Мес" ЕООД в имот № 010006 е 1 300 000 лева на първи етап.

На втори етап , бъдещите нови производствени халета и съпътстващи съоръжения в имот № 107001 очакваме да са на приблизителна стойност от 1 500 000 лв.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

3. АЛТЕРНАТИВИ ЗА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И/ИЛИ АЛТЕРНАТИВИ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ ОТ ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГИИ И МОТИВИТЕ ЗА НАПРАВЕНИЯ ИЗБОР, ПРЕДВИД ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА, ВКЛЮЧИТЕЛНО „НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА”.

Инвестиционното предложение предвижда реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета. Ще се обособи и допълнителна площадка за разполагане на транспортни средства, материали, подвижни съоръжения и др. свързани с нуждите и дейността на свинеферма „Мони Мес” ЕООД”, в имоти с №№ 010006 и 107001 в местността „Тере дере”, землище на село Клокотница, община Хасково.

Поради този му характер разгледаните от Възложителя алтернативи касаят усвояване на селскостопански земи в неурбанизирани части от землищата на град Хасково и село Клокотница, което ги прави икономически незигодни и свързани със значително по-голямо въздействие върху околната среда. Това е причината те да не се предлагат за разглеждане като **алтернативи по местонахождение**.

Съществуват различни възможности по отношение на **технологията на отглеждане** на животните. Особено се акцентува на **отглеждането на подрастващи прасета** – периодът около 60-75 дни след отбиването им. Средната жива маса на тази възраст трябва да бъде 35-40 кг. Те са особено чувствителни, както при ниските температури така и към високите, високата влажност и движението на въздуха с голяма скорост. Този период от живота на прасетата е най-критичния в свиневъдството и за това е необходимо да се полагат специални грижи. При ритмичното и непрекъснато опрасване на свинете-майки такива групи прасета се отглеждат целогодишно.

Познати се две системи на отглеждане на подрастващи прасета – еднофазова и двуфазова.

При еднофазовата система след отбиването на малките, свинете-майки се преместват в помещението за заплождане или се бракуват, а те остават в същите боксове до достигане на определеното по технология живо тегло. С това се цели да се намали стресът до преместването им в помещения за подрастващи. Това се дължи на обстоятелството, че на тях им липсва свинята-майка, познават добре мястото за хранене, поене, лежане. Тази система успешно може да се прилага, както в големите промишлени комплекси, така и в по-малките стопанства, където технологията се прилага ритмично-турово опрасване.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В големите свинеферми с ритмично и непрекъснато опрасване се прилага главно двуфазовата система на отбиване на прасетата. За тази цел се изграждат самостоятелни помещения. При строителството и вътрешното оборудване на помещенията за подрастващи прасета съществува голямо разнообразие, но технологичните решения могат да се групират в следното:

- отглеждане в боксовете на земята с изолирана подова настилка и скари на част от нея, поставени върху канавка,
- отглеждане в боксовете на земята с изцяло скарови подове,
- отглеждане в клетъчни батерии, с или без водна възглавница,
- отглеждане в сгради тип „Веранда”.

Боксовете на пода за подрастващите прасета се правят за 8-12 броя, като на животно се осигурява 0,42 кв.м/гл.пощ. При този начин на отглеждане, независимо от изолационните материали на пода, не се получава желаните зоотехнически резултати. Разходът за почистването на боксовете е твърдо висок. Използва се клетъчното отглеждане на прасетата след отбиването им, където производителността на труда се повишава до три пъти.

С навлизането на ново поколение пластмасови материали започна да се възражда подово отглеждане на подрастващите прасета. Новите пластмасови скарови панели са с двойна ширина от 800 мм, с което се намалява броя на опорните греди почти наполовина, а монтирането им е лесно и бързо. Скаровият панел е с 10 мм ширина на полуките, което го прави подходящ за подрастващите прасета. Тази ширина, заоблянето на ръбовете, благоприятства за доброто състояние на копитата и създава по-голяма стабилност при стъпване и спомага за доброто самопочистване. Успешно се прилага отглеждането на подрастващите прасета в сгради тип „Веранда”. При тях боксът е разделен на две части-добре топлоизолирано място за почивка и хранене и предверие със скаров под, над който прасетата дефектират и уринират.

Грижите по отглеждането на прасетата се състоят в правилното им хранене и поддържане на сухи и чисти боксове. Важно е да им се осигури спокойствие, което се постига с поддържането на определен хранителен режим, технологичен и ветеринарномедицински режим, съобразен с изискванията за този тип категория животни. След освобождаване на помещенията, те се почистват и дезинфекцират. В никакъв случай не се позволява оставянето на изостанали прасета в помещението. След почистването се оставя няколко дни свободно и след това се зарежда отново. Отглеждане на свине за угояване е последният етап при отглеждането на свинете за месо, където окончателно се определя ефектът от производството.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Научните проучвания показват, че резултатите от угояването се дължат на около 30 % от наследствеността и 70 % от условията на средата. От факторите на средата най-съществени са: храната и храненето, условията при които се отглеждат, оползотворяването на фуража, здравословното им състояние, използваемостта на сградите. Свинете се угояват групово по 8-12 животни в боксове на пода, при осигурена площ от 0,95 кв.м/гл. до крайна жива маса 115 кг. Най-разпространени са боксовете с частично скарвов под, като 2/3 от него е плътна част.

Клетъчното отглеждане на прасетата за угояване е по-слабо разпространено. Основната причина е трудното сваляне на прасетата в края на угоителния период.

През последните години се използват успешно олекотените сгради тип „Веранда”. При тях се създават добри условия за отглеждане на животните без отопление и изкуствена вентилация. Поддържането на оптимална температура в боксовете се постига като се запазва биологичната топлина, отделена от животните. Свинете за угояване се отглеждат до 110-115 кг. При настаняването им в боксовете се изравняват по пол и жива маса. При спазването на всички условия при отглеждането на прасетата в угояване прекарват в покой до 80 % от денонощието. Намалената двигателна активност и спокойствието в периода на угояване спомагат за намаляване разхода на фураж за 1 кг прираст и за повишаване на цялостната ефективност в свиневъдството.

Съществуват и са анализирани различни варианти при останалите елементи на производствения процес: оптимално хранене /съдържание на протеини, авинокиселини, микроелементи

- количеството и качеството и тяхната биологична пълноценност/, балансиране на дажбите по съдържание на хранителни вещества и енергия с цел управление на кланичните показатели на трупа и качеството на месото и тлъстините при угояването на прасета,

- форми на развъждане – чистопородно – аутбридинг и/или инбридинг, генеалогични и заводски, специализирани и синтетични линии;

- алтернативи при отглеждане на млади ремонтни свине, достигнали възраст за първо заплождане, повторки след първо покриване и свине за ново заплождане след отбиване на прасетата;

- отбиване на малките прасета - едновременно или етапно;

- съответствие на нововъведените технологии на биологичните особености на животните в зависимост от поставените цели – осигуряване на добра заплодителна способност на нерезите, висока плодовитост на свинете-майки, добри растежни способности и висока усвояемост на хранителните вещества от фуражите при прасетата за разплод и за угояване.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- прилагане на сезонни и кръглогодишни опрасявания...

В цялото разнообразие фирмата е избрала класическа технология с добри показателни по отношение на икономическата ефективност и опазването на околната среда. Сравнението с най-добрите европейски практики е представено в приложената към ДОВОС Информация за сравнение на предлаганата технология с най-добрите налични техники (НДНТ) в съответствие с член 99 А от Закона за опазване на околната среда.

Извършено е разглеждане и оценяване на избраната технология с утвърдените в световен мащаб НДНТ. Прилагането им обуславя най-ефективният и най-напредналият етап в развитието на дейностите и методите за тяхното осъществяване, показващ практическата пригодност на съответните техники за осигуряване на основа за определяне на съответните норми за допустими емисии и други условия, имащи за цел предотвратяването, а в случаите, когато това е практически невъзможно - намаляването на емисиите и въздействието им върху околната среда като цяло. НДНТ са техники, разработени в мащаб, което позволява прилагането им в съответния промишлен отрасъл, при жизнени в икономически и технически смисъл условия и отчитане на свързаните с тях разходи и предимства, независимо от това, дали тези техники се използват, или се създават във въпросната държава членка, при условие че са достъпни в разумна степен за оператора.

За интензивно оглеждане на свине е разработен справочен документ на Европейския съюз – Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 и работно издание на Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, Draft-1, March 2011, които описват най-добри налични техники в тази област: избора на оборудване, нивата на емисионни в атмосферата и консумативните нива на енергия, вода и др.. Документът не играе ролята на официален стандарт, а заема ролята на ръководство на инвеститорите в свиневъдната индустрия.

Във връзка с **третирането на генерираните отпадъци** ще бъде използван документа EUROPEAN COMMISSION IPPC Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatments Industries – August 2005. Относно липсата на пренос на замърсители и икономическа пригодност на прилаганите техники ще бъде използван EUROPEAN COMMISSION IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Economics and Cross - Media Effects, July 2006 с код ECM.

За оценка на съответствието на дейностите по съхранение на суровини и спомагателни материали, в т.ч. и намаляване на емисиите от тази дейност, ще бъде използван материалът EUROPEAN COMMISSION IPPC. Reference Document on Best Available Techniques on Emissions from Storage July 2006 – с код ESB.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

За всички случаи на наблюдение и измерване на **емисии във въздуха**, на емисии във водите и други случай изискващи мониторинг на околната среда, ще бъде използван материалът EUROPEAN COMMISSION IPPC. Reference Document on general principles of Monitoring. July 2003 с код MON;

За **рационалното използване на енергия** ще бъде използван материалът EUROPEAN COMMISSION IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency February 2009 - с код ENE;

Възложителят заявява своето намерение да се възползва от представената възможност по чл. 99а, ал. 2, т. 2 от ЗООС - към настоящата информация е представена детайлно разработена оценка на прилагането на НДНТ, съгласно изискванията на Чл. 99а, ал. 1 от ЗООС. Съдържанието ѝ отговаря на разпоредбите на Чл. 99а, ал. 1, т. 1 – 4 и Раздел 3 от утвърдената Методика за определяне на най-добрите налични техники.

Съгласно „Методика за определяне на най-добрите налични техники (Утвърдена със Заповед № РД-925/13.12.2012 г.) се представя информация за възможните, доказани в промишлен мащаб производствени техники (технически алтернативи) за осъществяване на конкретната промишлена дейност, за която се извършва настоящата оценка.

Разглежданото инвестиционно предложение е във връзка с разширяване на интензивно отглеждане на свине, като за целта се изграждат нови производствени халета. По тази причина промените в работата се представят като технологични изменения и разработката на този раздел е в съответствие с изискванията на т. 3.2. от Методика за определяне на най-добрите налични техники.

От решаващо значение за приемане на окончателен избор на най-добра налична техника за разглеждания процес са емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух, количествата генерирани странични животински продукти и отпадъци. От не по – малко значение е и ефективността по отношение на производителността на технологията.

Въз основа на направената оценка и сравнение операторът доказва съответствието на предвидената технология включваща по-ефективни и лесни за обслужване основни съоръжения, чрез които се:

- достига висока степен на производителност;
- осигуряват необходимите условия за хуманно отглеждане на свине;
- гарантира отглеждане на животните в оптимален микроклимат;
- редуцират в значителна степен емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух;
- редуцират количествата на генерираните странични животински продукти – торова маса;
- гарантира липса на рискове за човешкото здраве.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Предвидената технология (Алтернатива 2 по приложената „Информация за сравнение на предлаганата технология с най-добрите налични техники за основните дейности при експлоатация на свиневъдни ферми в съответствие с член 99 А от Закона за опазване на околната среда”), която ще бъде инсталирана от „МОНИ МЕС” ЕООД град Хасково, напълно съответства на изискванията за НДНТ.

Политиката на дружеството е насочена към внедряването на високоефективни технологии на отглеждане с ниски разходи на енергия, вода и минимално генериране на отпадъци.

При нулевата алтернатива би се съхранило сегашното състояние и не се осъществява предвиденото преустройство и модернизация при което се съхранява сравнително ниското технологично ниво за отглеждане на прасетата със съществуващите проблеми по отношение на опазването на околната среда и в тази връзка „нулевата алтернатива” е по-неблагоприятна по отношение на опазването на околната среда.

4. ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, КОИТО ЩЕ БЪДАТ ЗАСЕГНАТИ В ГОЛЯМА СТЕПЕН ОТ ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, КАКТО И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ ТЯХ. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОТЕНЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.

4.1. Атмосферен въздух. Климатични и метеорологични фактори.

4.1.1. Характеристика и анализ на климатичните и метеорологичните фактори, с отношение към обекта и оценка на качеството на атмосферния въздух (по налични данни).

Климатът на района е преходно-континентален до средиземноморски. Средната годишна температура за град Хасково е по-висока от средната за страната +12.6°C. Това спомага за интензивни процеси на изпарение, особено през летните месеци. За количеството на повърхностния воден отток от първостепенно значение са падналите валежи. По данни за Хасково това количество е по-ниско от средното за страната - 606 mm . Разпределението на валежите е неравномерно през годината. Установяват се два максимума: пролетен през май-юни и есенен – през октомври-декември. Основният минимум е през септември, а вторият - през февруари-март.

Територията на общината попада в единствената зона на пресичане на изолиниите на най-ниските януарски и най-високите юлски температури в Европа. Положителната средноянуарска температура /0-1°C/ от една страна и сравнително високата средноюлска температура /23,8°C/ от друга, свидетелстват за преходноконтиненталните черти на климата.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Средната действителна температура на въздуха за януари е 0-1°C; април- над 13°C. Годишната сумарна слънчева радиация измерена в района е 20-20.5 kcal/cm², а годишният радиационен баланс е 53-57 kcal/cm². Характеризира се с продължително устойчиво задържане на температурите през пролетно-летния-есенен период, който има продължителност от 200 до 220 дни. Върху климата съществено влияние оказват елементите на ландшафта (природен и антропогенен) - релеф, ориентация на склоновете, падини и възвишения, в населените места - застрояката, нейната плътност, ориентация и характер, вид и ориентация на уличната мрежа, наличието или отсъствието на растителност, водни площи, изкуствени покрития и т.н., които довеждат до формирането на съответния микроклимат, характеризиращ се с различни екологически потенциали.

За оценка на влиянието на климатичните фактори върху замърсяването на атмосферния въздух в района се използват данни от Климатичния справочник на България (том I-IV за МС Хасково и Димитровград).

Климатични елементи: Специфични данни за конкретния район в който ще бъде разположен обекта няма, затова се използват данните за най-близко разположените пунктове Димитровград и Хасково, тъй като по разположение, ландшафт и близост са идентични.

Слънчево греене и радиация

Стойностите се основават на данни за общата слънчева радиация върху хоризонтална повърхност, или ако такива данни липсват, върху часовете слънчево греене измерени в референтната станция. Стойностите са в kWh/m²/месец, за южно изложение и наклон от °, и са в порядъка на 1450 до 1500 в kWh/m². При оценка на природния потенциал на района от важно значение е продължителността на слънчевото греене (използва се за оценка на потенциала за развитие на туризъм, възобновяеми енергийни източници – ВЕИ, както и за възникване на вторично замърсяване при евентуално наличие на въгледороди, вследствие на което се увеличават и концентрациите на озон в приземния слой на атмосферния въздух). Района се характеризира с голяма продължителност на слънчевото греене (между 2000–2290 часа годишно). Максималната му продължителност е през месеците юли и август. Безслънчевите дни през периода май-октомври са под 10%, през юни–септември под 5%, а през юли и август те практически липсват.

Валежи

В районите на Хасково-Свиленград, Димитровград, Ямболско-Елховското поле се отбелязват годишен валеж от 500 до 690 мм. С приближаване към планините средният годишен валеж расте. За сравнително по-ниските планински места той достига до 800—900 мм, а за високите планински части надминава 1100—1200 мм.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

За Чепинската котловина, част от долините на Въча и Чепеларската река, места по южната част на Пловдивското поле, северната част на Старозагорското и Сливенското поле, Задбалканските полета на Източна Средна България имат валеж 150—175 мм. Разпределението на валежите за есента показва, че от лятото започва увеличаване на сезонните валежи, главно за откритите към юг речни долини на Южна България. При това сравнително големи валежни количества 200—300 мм, които за лятото се отбелязваха по високите планински части, сега слизат надолу, като в мм най-големите сезонни валежи се отбелязват за зимата. Характерно за този сезон са големите валежни суми — над 250—300 мм, които обхващат високите части на планините, като засягат и сравнително ниски места в южната крайгранична част на Югоизточните Родопи. От друга страна през този сезон е най-обширна областта на валежната зона 100—125 мм. Тя обхваща цялото Пловдивско поле, част от Старозагорското поле, Хасковско, Ямболско-Елховско поле.

За района на Хасково средногодишната сума на валежите е 667 мм. Преобладаващи са северни и северозападни ветрове със средногодишна скорост 1.8 m/s.

Характерни за района на Хасково са показателите, представени на таблица 3:

Таблица 3.

Характерни климатични данни за района на град Хасково.

средногодишно барометрично налягане	985 hPa
средно годишна относителна влажност	71 %
средномесечна максимална температура	31°C
абсолютна годишна максимална температура	41.1°C
средномесечна минимална температура	-3.1°C
абсолютна годишна минимална температура	-24.6°C

Таблица 4. Метеорологични данни от станция Хасково.

Средна месечна и годишна температура на въздуха (°C)												
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годишно
0.2	2.6	6.2	12.3	17.2	21.0	23.6	23.4	19.1	13.4	8.1	3.0	12.5
Средна месечна и годишна сума на валежите в (mm)												
63	47	50	57	67	69	40	37	34	61	67	75	667
Средна месечна и годишна влажност на въздуха (%)												
83	78	75	70	68	65	69	59	57	64	81	84	71
Средна месечна и годишна скорост на вятъра (m/s)												
1.6	2.1	2.3	2.1	1.9	1.9	1.8	1.7	1.7	1.7	1.6	1.6	1.8

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Температура на въздуха

В съответствие с извънредно разнообразния терен и големите различия в надморските височини частта от Егейския басейн, която влиза в пределите на нашата страна, има твърде разнообразен температурен режим. С най-мека зима се отличава ниската равнинна част на Източен Егейски район. Тук средната температура на най-студения месец — януари е средно между 0°C и $1,5^{\circ}\text{C}$ над нулата. Изобщо в ниската равнинна част през зимата преобладават периоди със средни температури над 0°C , прекъсвани от отделни, сравнително недълготрайни периоди на застудявания, при които температурата пада най-често до около $5\text{—}6^{\circ}\text{C}$ под нулата. Обаче в изключително студени зими при най-силните застудявания минималните температури могат да спаднат до минус- $25\text{—}30^{\circ}\text{C}$. При най-силните затопляния в някои години през януари температурата може да стигне до $+20^{\circ}\text{C}$. Зимата в хълмистите и припланинските райони (н. в. от 300 до $500\text{—}600$ м) е също сравнително мека, със средна температура на януари около $0\text{—}1,5^{\circ}\text{C}$ под нулата. В района около Средните Родопи зимата е още по-мека, със средна температура на януари около $1,5\text{—}2^{\circ}\text{C}$ над нулата. Въпреки че средните температури на най-студения месец са малко по-ниски от тези в равнинната част дори при изключително силните застудявания главно поради хълмистия и наклонен терен тук, температурата не спада по-ниско от $20\text{—}25^{\circ}\text{C}$ под нулата. Най-рано настъпва пролетта в ниската равнинна част на Егейския басейн. Така например в низините на Марица и Тунджа средните температури над 10°C настъпват трайно средно към началото на април. В хълмистите и припланинските райони трайното задържане на средни температури над 10°C настъпва малко по-късно – средно към средата на м.април. Тук средната температура на април е около $10\text{—}11^{\circ}\text{C}$.

Температурният режим през лятото в ниската равнинна част се характеризира с преобладаването на твърде високи температури. Най-топъл месец е м.юли със средна температура $23,5^{\circ}\text{C}$ — 25°C , като при изключително силни затопляния максималната температура може да достигне до $40\text{—}42^{\circ}\text{C}$. Есента в ниската равнинна част е малко по-топла (средно с около $0,5\text{—}1^{\circ}\text{C}$) от пролетта. Средната температура на м.октомври тук е около $13\text{—}14^{\circ}\text{C}$. Към края на м.октомври и началото на м.ноември средната температура вече по-трайно се задържа под 10°C . В хълмистата и припланинската част есента е също малко по-топла от пролетта — средната температура на м.октомври тук е от 11 до 13°C , т.е. с около $1,5^{\circ}\text{C}$ по-висока от тази на м.април. Поради това средната денонощна температура по-трайно се задържа под 10°C едва през втората половина на месеца.

В котловинните полета средната температура започва по-трайно да се задържа под 10°C около средата на м.октомври. Тук средната температура на м.октомври е около $9\text{—}11^{\circ}\text{C}$, а при най-силните застудявания минималната температура може да спадне до $8\text{—}9^{\circ}\text{C}$ под нулата.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Таблица 5. Метеорологични данни от станция Хасково.

Месечна абсолютна максимална температура на въздуха, °С за гр. Хасково												
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	година
18,2	24,8	27,9	30,8	36,9	37,6	40	41,5	38,6	35	25	20,4	2011
Месечна абсолютна минимална температура на въздуха, °С за гр. Хасково												
-4.1	-1,9	-0,8	6,2	10,5	14,1	16,0	15,6	11,7	7,3	3,7	-0,7	2011

Снежна покривка

В хълмистата и припланинската част, а така също и във високите котловинни полета снежната покривка се задържа по-продължително време — средно около 40-60 дни, като по-често такива дни са през м.януари (16-20) със средна височина на снежната покривка около 10-12 см. Обаче в по-южните части на тези райони (главно около източните склонове на Родопите) броят на дните със снежна покривка общо за зимата е по-малък – около 20-30 дни. При това тук поради значително по-големите валежи през м.декември броят на дните със снежна покривка е почти един и същ за м.декември и за месец януари.

Общо в хълмистата и припланинската част периодът с възможна снежна покривка обхваща средно от 5—10 м.декември до 5—10 м.март, което показва, че и в тези райони характерно за зимата е честото стопяване на снежната покривка.

Влажност

Въпреки голямото орографско разнообразие на Егейския басейн средната годишна относителна влажност за отделните му райони се колебае в сравнително тесни граници. С влажност малко под 70% са южните склонове на Стара планина и Средногорието. В останалата ниска част на района влажността е между 70 и 75%, а в планините— и над 75% до 80%. Също така еднообразно е разпределението ѝ през зимата. През м.декември — месецът на най-голямата влажност, в низините и сравнително пониските планински части, както и през м.януари, средната относителна влажност за значително по-голямата част от района, е между 80 и 85%. Малко по-малка влажност през м.декември имат само най-високите планински части (на места 75%), а малко по-голяма само централната част на Маришката низина. В края на зимата влажността е, общо взето, между 75 и 80%. През м.март и м.април в значително по-голямата част на района (без високите му планински части) относителната влажност намалява. През тези месеци в планините и в най-високите планински части влажността е по-голяма — от 70 до 85%. През м.май влажността в цялата страна се повишава малко.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В планините това повишение продължава и при прехода от май към юни, обаче в останалата част от страната м.юни е с малко по-малка влажност от м.май. Най-сухият месец е м.август. Тогава влажност от 55 до 60% има цялата Тракийска равнина, Тунджанската водосборна област и Източните задбалкански полета. В планините влажността е над 65%, като в най-високите им части тя достига до 80%. От м.септември влажността непрекъснато се увеличава до годишния си максимум през м.януари. С влажност от 70 до 75% са Ст. Загорско поле, Хасковско, Тунджанската водосборна област, Източните задбалкански полета и част от Пловдивско поле.

Таблица 6. Метеорологични данни от станция Хасково.

Средна месечна и годишна влажност на въздуха (%)												
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годишна
84	80	75	68	69	68	61	61	65	73	82	85	73
Брой на дни с мъгла по месеци и годишно												
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годино
6	4,1	2,5	1,0	0,5	0,0	0,0	0,1	0,2	3,2	6,4	6,7	30,8

Влажността на въздуха и мъглите спомагат за задържането на праховите частици в района на тяхното формиране, благоприятстват седиментацията им върху терена. Среден брой на дните с мъгли 30,8 д/г, от които 30 дни са през есенно-зимните месеци.

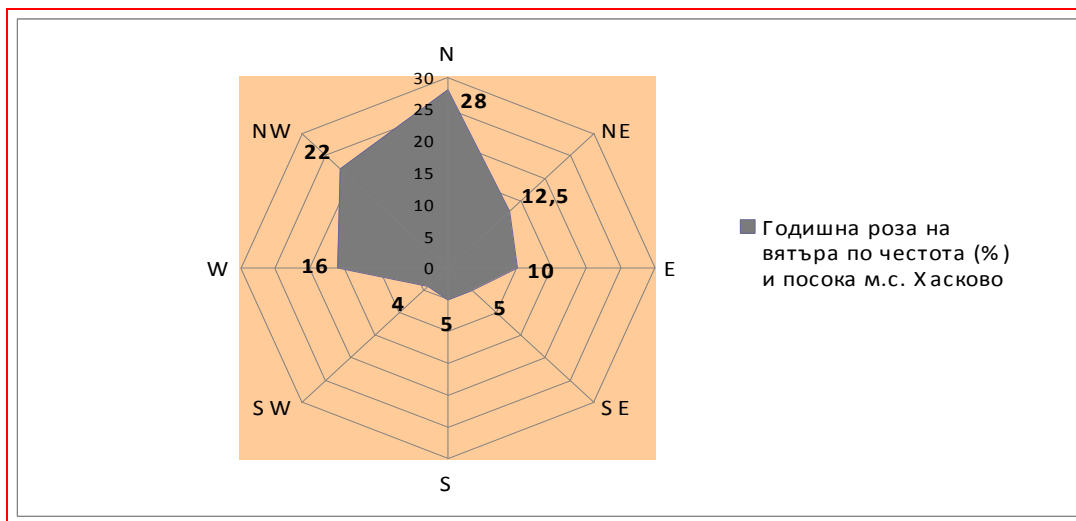
Посока и скорост на вятъра

За изясняване на този климатичен фактор са взети данните от МС Хасково. Преобладаващи са северните и северозападните ветрове както през зимата така и през лятото. С най - голяма средна скорост се характеризират южните, югозападни и югоизточни ветрове над 5 м/сек. Силните ветрове се случват както през ранна пролет (м. февруари, м.март и м.април), така и през зимата. (табл.7)

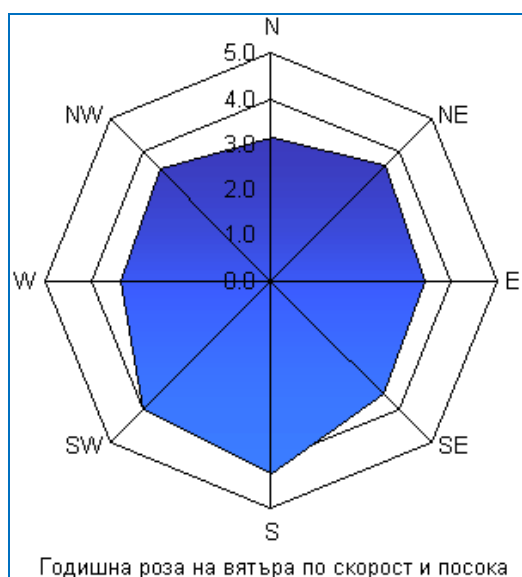
Таблица 7. Метеорологични данни от станция Хасково.

Средна месечна и годишна скорост на вятъра (m/s)												
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годишно
1.6	2.1	2.3	2.1	1.9	1.9	1.8	1.7	1.7	1.7	1.6	1.6	1.8
Честота на вятъра по посоки (%)												
N	NE	E	SE	S	SW	W	NW					
26.5	12.5	9.7	5.2	7.0	4.5	12.9	21.7					
Средна скорост на вятъра по посоки (m/s)												
N	NE	E	SE	S	SW	W	NW					
1.83	2.12	1.65	2.48	3.86	2.99	2.13	2.63					

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Фигура 3. Годишна роза на ветровете по честота и посока .

Фигура 4. Годишна роза на ветровете по скорост и посока

За климатичните условия на страната, температурни инверсии се наблюдават главно през зимните месеци и са характерни най-вече за райони с котловинен характер на релефа. Те могат да започват от земната повърхност (т. нар. приземни инверсии), или да се формират на значителна височина (т. нар. височинни инверсии). Ниските температурни инверсии (под 200 m) спомагат за задържане на вредностите в приземния атмосферен слой. Както е известно, състоянието на атмосферата при температурните инверсии се характеризира със слаба проветливост и продължително задържане на замърсяванията в ограничен периметър.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Мощността на температурните инверсии за района има максимум през зимата и минимум през летните месеци. На височина 100-200 m, през зимата, пролетта, лятото и есента по данни за средните денонощни температури се наблюдават инверсии съответно през 3.8; 2.5; 2.9 и 3.5 броя дни.

Брой на дните с приземни температурни инверсии за района (по месеци и средно за година) са благоприятни, което не е предпоставка за натрупване на вредности в приземния слой.

Таблица 8. Честота (брой дни) на приземните термични инверсии за станция Хасково.

Ниво на инверсионния слой (m)	Януари		Април		Юли		Октомври	
	по ср.ден. темпер.	по мин. темпер	по ср.ден. темпер.	по мин. темпер	по ср.ден. темпер.	по мин. темпер	по ср.ден. темпер.	по мин. темпер
100	3.8	3.9	2.5	7.7	2.9	11.0	3.5	7.3

4.1.2. Оценка на влиянието на климатичните фактори върху замърсяването на атмосферния въздух в района.

Приведените по-горе данни за климатичните и метеорологични условия за района – температура и влажност на въздуха, разпределение на валежите по месеци и сезони, ветровата характеристика и др., трябва да се имат предвид във връзка с разпространението на въздушните замърсявания в атмосферата и въздействието им върху останалите компоненти на околната среда.

За оценяване на климатичните условия като фактор за замърсяването на въздушния басейн най-често се прилага методиката за балово оценяване (три-, пет- или седемстепенна скала), която се основава на две групи показатели – благоприятни климатични фактори, които способстват за самопочистването на атмосферния въздух и неблагоприятни климатични фактори, които са пречка за почистване на атмосферата. Основните климатични фактори, от които зависи замърсяването на въздуха са ветровият режим, режимът на въздушната влага и валежите, както и вертикалната стратификация на атмосферата, определяща температурните инверсии.

Към групата на благоприятните климатични фактори се причисляват:

А). Брой дни в годината с вятър над 14 m/sec (изразен в %), като при повече от 20 % е благоприятно, от 5 до 20 % е средно благоприятно и под 2 % е неблагоприятно; За района на инвестиционното намерение броят на дните с вятър над 14 m/sec е 10,2 дни, или 2,8 % – т. е. този фактор може да се оцени като малко благоприятен.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Този извод е относителен, тъй като при високи температури и силно засушаване на почвения слой е възможна ветрова почвена ерозия с повърхностно допълнително праховозамърсяване на атмосферата, което за вида на обекта /свинеферма/ е благоприятен. Данните за средната скорост на вятъра са предпоставка за добро разсейване на вредностите от лагуната и пътните възли, които я обслужват.

При скорост на вятъра над 4-6 м/с се появява вторичен максимум на замърсяването (под формата на ветрове, които отвяват материала). Честотата на тези ветрове обаче е минимална - 7%, и вероятността за появяването на този вторичен максимум може да се отчете като незначителна.

Б). Брой дни в годината с валежи над 10 mm, като при повече от 23 дни е благоприятно, от 23 до 18 дни е средно благоприятно и под 18 дни е неблагоприятно; За района оценката е благоприятна. В подкрепа на тази оценка е високата стойност на валежите с интензитет над 10 mm. Тази констатация е слабо благоприятна само за месеците юли, август, където ще са необходими допълнителни мероприятия за поддържане на определена влажност в обекта, по местата с вероятни прахови дифузни емисии и миризми.

В). Отношение на брой на дните с валежи през студеното полугодие към брой на дните с валежи през топлото полугодие, като при стойност над 1,2 е благоприятно, от 1,2 до 0,8 е средно благоприятно и при стойност под 0,8 е неблагоприятно. За района броят на дните с валежи през студеното полугодие е 54 дни, при съответния брой дни с валежи през топлото полугодие 50. Тяхното отношение има стойност 1,1 така че, влиянието на този фактор се оценява като средно благоприятно.

Г). Годишна сума на валежите, като при повече от 800 mm е благоприятна, от 800 до 600 mm е средно благоприятна и при сума на валежите под 500 mm е неблагоприятна; За района сумата на валежите е около 606 mm – т. е. този фактор е средно благоприятен.

Към групата на неблагоприятните фактори се причисляват следните:

А). Брой на случаите (в % по месеци и в годината) с тихо време, като при по-малко от 25 % е благоприятно, от 25 до 45 % е средно благоприятно и при повече от 50 % е неблагоприятно. За района “тихо време” средно за годината е 17,3 %, т. е. този фактор може да се оцени като благоприятен.

Б). Брой на дни в годината с температурни инверсии, като при повече от 150 дни е неблагоприятно, от 80 до 150 е средно благоприятно и под 80 дни е благоприятно. Съгласно приведените данни районът се характеризира с много благоприятна ситуация по отношение на инверсионните явления . Поради това приемаме оценка на фактора температурни инверсии за района като благоприятен.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Съгласно методиката, баловата оценка показва наличие или отсъствие на предпоставки за потенциалната опасност от антропогенното замърсяване на въздуха в разглеждания район при наличие на производствена дейност, свързана със значими емисии в атмосферата. Съпоставените по-горе данни за климатичните условия в района позволяват да се направи формална качествена оценка, че комплексът от климатични и метеорологични характеристики за района на обекта може да се оцени като „благоприятен” и „средно благоприятен” по отношение на разсейването на вредни емисии.

Въздухът в разглеждания район е сравнително чист. Дейността, предвидена в инвестиционното предложение не предвижда значителни емисии на вредни вещества във въздуха.

Емисиите, които ще се отделят от производствените помещения по време на експлоатацията на свинефермата са топлина, водни пари, въглероден диоксид, отделени от животните, както и минимални количества амоняк и сяроводород. Те ще попаднат в атмосферният въздух посредством вентилационната система на производствените помещения. Отделените емисии няма да доведат до промени в качеството на атмосферният въздух, тъй като бързо дифузират в пространството.

Евентуалното разпрашаване по време на строителните работи ще бъде ограничено във времето. Околната среда има добър потенциал да поеме това краткотрайно натоварване.

Посока на преноса на въздушни маси и преобладаващите ветрове благоприятстват бързото пречистване на въздушния басейн от замърсители.

В района липсват промишлени предприятия или производства замърсяващи въздуха.

4.1.3. Оценка на качеството на атмосферния въздух (по налични данни).

Състоянието на атмосферния въздух в дадения район е в резултат от източниците с локален характер. Нивото на концентрацията на замърсяващите вещества в атмосферата се определя от няколко фактора, влияещи върху условията за задържането или разсейването им:

- изменението на локалните климатични условия вследствие морфографските характеристики на района;
- площното разположение и мощността на източниците на емисии;
- характера на урбанизацията.

Качеството на атмосферния въздух се определя от състоянието на приземния слой на атмосферата и представлява съотношението на естествените му съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Оценката за състоянието на атмосферния въздух в района не може да бъде дадена точно, защото липсват системни измервания, които да дадат достатъчно данни за статистическа обработка. Данните от Годишните доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ гр.Хасково дават информация само от пунктовете към Националната мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух, като най-близко разположените са в гр.Хасково, ул. Добруджа 14 на разстояние от около 9 км. Използването на тази информация би довело до неточни резултати и изводи за състоянието на атмосферния въздух. Основните показатели, по които може да се съди за КАВ в района на свинефермата, са наличие на големи промишлени обекти, изхвърлящи емисии в атмосферния въздух; наличие на големи горивни инсталации и на автомобилен трафик.

В района и в близост до обекта няма големи промишлени и горивни инсталации. Основното замърсяване на атмосферния въздух в района в известна степен може да се предизвика само от автомобилния трафик и съществуващата свинеферма.

Автомобилния трафик, основно обхваща пътния възел Хасково-Пловдив и като линеен източник със средно натоварване, няма да оказва някакво съществено въздействие върху района, имайки в предвид и климатичните и ландшафтни характеристики.

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.

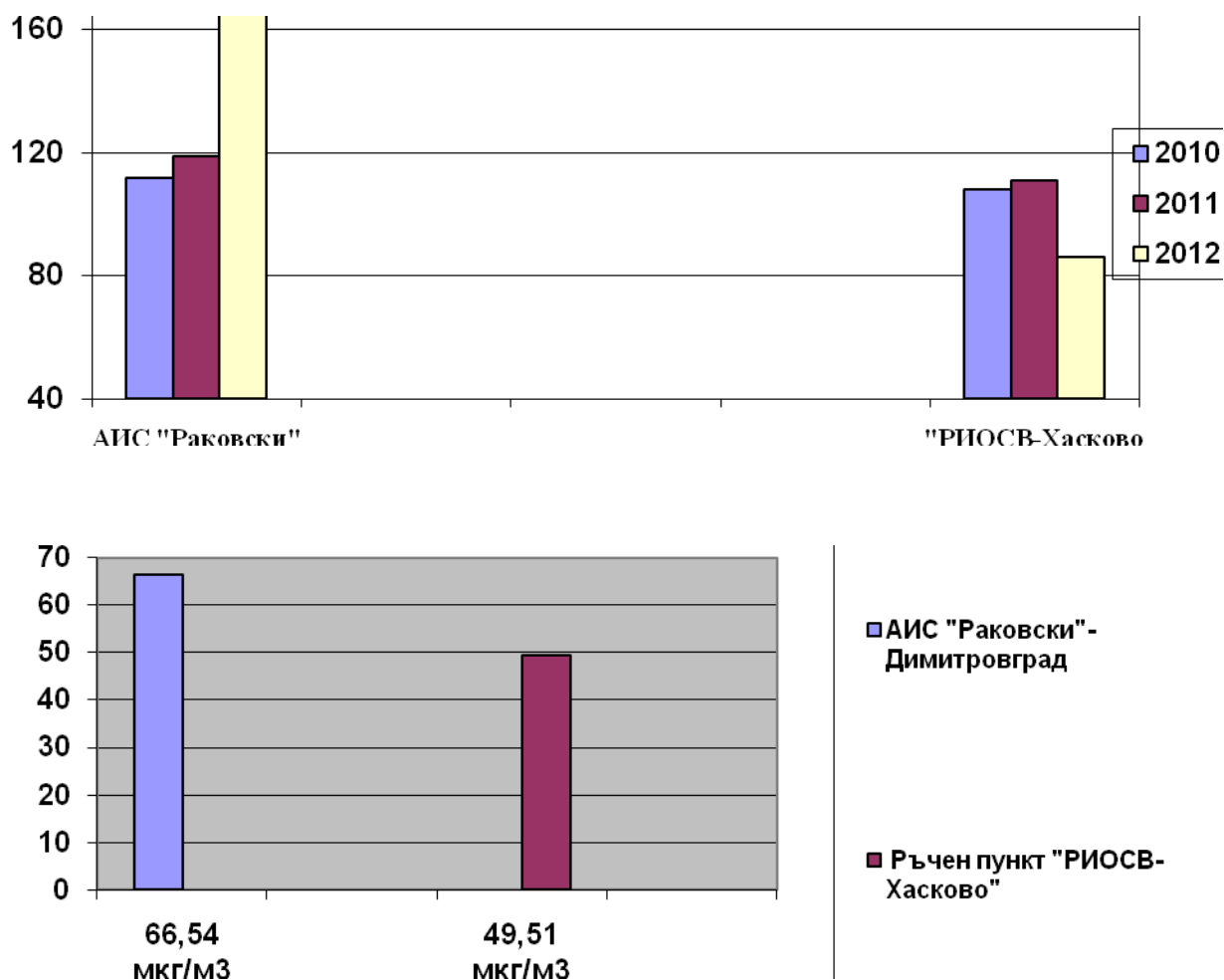
Състоянието на атмосферния въздух в района на областите Хасково и Кърджали се следи от 2 автоматични пункта и един ръчен пункт на МОСВ:

- АИС “Раковски” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр.Димитровград, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно. Обслужва се от РЛ – Хасково към ИАОС;

- АИС “Студен кладенец” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Кърджали, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно. Обслужва се от РЛ – Хасково към ИАОС;

- Пункт “РИОСВ – Хасково” – градски фонов, с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ. Работи пет дни в седмицата, като се извършват по четири пробонабирания (едночасови) в светлата част на денонощието. При възникване на инциденти (аварии, пожари, влошени климатични условия и т. н.), които могат да доведат до влошаване качеството на атмосферния въздух се преминава в ускорен график на пробонабирание.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Фигура 5. Средногодишни стойности за показател ФПЧ₁₀ за 2012 г. по пунктове.

По представени данни в годишният доклад за състоянието на околната среда за 2012 г. на РИОСВ Хасково за **показател ФПЧ10** /фини прахови частици под 10 микрона/ са регистрирани следните превишения на средноденонощната норма (СДН) за опазване на човешкото здраве (концентрации над 50 µg/m³) по пунктове, както следва:

- в ръчен пункт "РИОСВ – Хасково", разположен в гр. Хасково - 86 броя,
- в АИС "Раковски" – 173 броя,

Фините прахови частици се изпускат директно в атмосферата от транспорта, енергетиката, бита - първични емисии или се формират в атмосферата от съдържащите се в нея метални оксиди, полиароматни въглеводороди, серен диоксид, азотни оксиди, амоняк и др. газове - вторични емисии.

Нормативно се допускат не повече от 35 превишения в рамките на календарна година.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Направеният сравнителен анализ на регистрираните стойности в пунктовете за мониторинг по години показва задържане на замърсяването над определените норми за Хасково.

Брой превишения на СДН по показател ФПЧ10 за периода 2010-2012 г.

Брой превишения на СДН по показател ФПЧ10 за периода 2010-2012 г.

Средногодишната норма (СГН) за ФПЧ10 ($40\mu\text{g}/\text{m}^3$) е превишена и в двата пункта, като най-високата стойност е отчетена от АИС “Раковски” – гр. Димитровград. Превишението за гр.Хасково е минимално.

Замърсяването с ФПЧ10 продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух за областите Хасково и Кърджали. Измерените високи нива по този показател са резултат от все по-масовото използване на твърди горива за отопление в бита през зимния период на годината, интензивния автомобилен трафик, състоянието на пътната и прилежаща инфраструктура и съвсем малък дял има промишлеността.

За високите нива на ФПЧ10 допринасят също и специфичните метеорологични условия в района – голям брой дни с тихо време (скорост на вятъра под $1,5\text{ m/s}$ в около 40% от дните в годината), температурни инверсии, мъгли по поречието р.Марица (за общ. Димитровград), водещи до задържане и натрупване на замърсителя. Забелязва се обаче тенденция за намаляване на нивото на замърсяване и броя на превишенията най-вече за Кърджали и донякъде за град Хасково

Средногодишната концентрация от $53.35\mu\text{g}/\text{m}^3$ превишава СГН от $40\mu\text{g}/\text{m}^3$. Най-голям брой стойности, превишава СДН по ФПЧ 10 от $50\mu\text{g}/\text{m}^3$ са регистрирани през зимните месеци – януари, ноември и декември. През месец декември е регистрирана и най-високата средноденонощна стойност от $250.29\mu\text{g}/\text{m}^3$. Регистрираните 86 превишения на ПС за СДН от $50\mu\text{g}/\text{m}^3$ надхвърлят допустимия брой превишения за една календарна година /35/, регламентирани в Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух.

Серен диоксид – Основните източници на този замърсител са индустрията, енергетиката и отоплителни централи.

През годината серният диоксид е контролиран в 3 пункта - ръчен пункт “РИОСВ – Хасково”, АИС “Раковски” и АИС “Студен Кладенец”.

Средночасовата норма за опазване на човешкото здраве /СЧН/ е $350\mu\text{g}/\text{m}^3$. Тази норма не бива да се превишава повече от 24 пъти в рамките на една календарна година.

Средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве /СДН/ е $125\mu\text{g}/\text{m}^3$. Тя не бива да се превишава повече от 3 пъти в рамките на една календарна година. За ръчен пункт “РИОСВ – Хасково” няма регистрирани превишения през 2012 г.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Озон – Озонът е газ, естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). В урбанизирана среда той не се емитира директно. Концентрацията на този замърсител е свързан с фотохимични реакции на замърсители. Най-силно следва да се проявява при силна слънчева ултравиолетова радиация и при условия на застой (задържане) на атмосферата, както и при транспорт на първични замърсители. Наблюдаваното покачване на стойностите през летните месеци може да се свърже пряко с увеличаване на слънчевата радиация и среднодневните температури.

Озонът се контролира от АИС „Раковски” – град Димитровград. През 2011 г. са регистрирани 5 превишения на средночасовата концентрация от $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$ през месец юни, като е изпълнена инструкцията за уведомяване на населението. През месеците юни и юли са регистрирани 27 осемчасови средни стойности над $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$. През 2012 г. не са регистрирани превишения на средночасовата концентрация от $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$ - праг за информиране на населението за озон.

През 2012 г. съгласно утвърдения от министъра на околната среда и водите годишен график на мобилната автоматична станция от РЛ-Стара Загора е извършен контрол на състоянието на атмосферния въздух в гр. Харманли по показатели: O_3 , CO , SO_2 , NO , NO_2 , ФПЧ10, H_2S , NH_3 и метеопараметри. Анализът на резултатите показва, че има малък брой наднормени стойности по показател ФПЧ10. Измерванията не са извършени в най - студените зимни дни, когато масово се ползва твърдо гориво за отопление.

В резултат на прилагането на екологичното законодателство по отношение на източниците на замърсяване на атмосферния въздух в периода от 2010 г. до 2012 г. е налице значително намаляване на нивата на емисиите на фини прахови частици (под 10 микрона) за Хасково. Не са регистрирани превишения на нормите за останалите замърсители, контролирани на територията на РИОСВ – Хасково. Община Хасково през 2012 г., както и през 2011 г. от основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух на град Хасково, се наблюдава единствено превишения на допустимите норми за ФПЧ10. За целта община Хасково е разработила Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за качеството на атмосферния въздух за периода 2012 г.-2014 г. Същата е с изготвена моделна оценка за приноса на всеки един от секторите и източниците на емисии към нивата на замърсяване с фини прахови частици. Установено е, че най-голям дял в приноса за замърсяване на въздуха с ФПЧ10 имат битовия сектор, автомобилния транспорт и организирани източници от промишления сектор.

В Плана за действие към Програмата за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в община Хасково са изпълнени редица краткосрочни мерки до края на 2012 г.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- Актуализиране на общинските наредби, имащи отношение към КАВ;
- Дейности по озеленяване;
- Мокро метене и миене на уличната мрежа, вкл. териториите на общински пазари;
- Въвеждане на изискване за прилагане на екологосъобразни практики при строителството на обекти (заповед на Кмета);
- Извършване на проверка за техническата изправност на отоплителните инсталации на сградите общинска собственост;
- Изготвяне на проект за газификация на битовия сектор и поетапноизпълнение;
- Провеждане на разяснителни кампании, относно замърсяването на въздуха с ФПЧ10, влиянието им върху здравето на хората и връзката между замърсяването и използването на твърдо гориво за отопление.
- Дейности по изграждане на защитни пояси около промишлените зони.

Наднормени концентрации на фини прахови частици с размер под 10 микрона се наблюдават изключително през отоплителния сезон и се дължат главно на употребата на твърди горива, използвани за отопление от битовия сектор. Наблюдава се увеличение дела на домакинствата, употребяващи твърди горива за отопление през зимния период.

Характеристиката на конкретния район, където е разположено инвестиционното предложение, сочи, че няма емитери и не е възможен пренос и натрупване на вредности, които да окажат негативно влияние, тъй като е на достатъчно разстояние от най-близките населени места – на около един километър от село Клокотница, 4 км от селата Каснаково и Гарваново и 8 км град Хасково.

4.1.4. Характеристика на предвидените с инвестиционното предложение източници на замърсяване (количество и концентрация на емитираните замърсители).

▶ Емисии в атмосферния въздух в процеса на строителство.

Основното строителство на площадката в ПИ 010006 е извършено, а разширението и реконструкцията на Първи и Втори етап бяха описани подробно в т. 2.3.

По време на строителните работи ще се наблюдава увеличение на емисиите на определени вредни вещества и прахови частици. В ДОВОС е направена инвентаризация и оценка на емисиите от двигателите с вътрешно горене на използваната техника по компоненти: прахови и газови емисии по време на строителството.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В документите, описващи най-добри налични техники (НДНТ), няма изисквания за количествена оценка на емисиите от неорганизиран източници /наблегнато е основно върху организираните/, но въпреки това са използвани препоръчителните в Европейския регистър за изпускане и пренос на замърсители (ЕРИПЗ), приет на 18 януари 2006 г., дейности от „Методика за изчисляване на емисиите от предприятията за нуждите на собствения мониторинг и докладване” на МОСВ, съответно с препратки към „CORINAIR” (2004), както и с US методи за оценка EPA - AP 42 . Емисиите от дейността са анализирани и дадени подробно по - надолу в изложението, както и съответните мерки за ненарушаване качеството на атмосферния въздух, съгласно Наредба № 9 и Наредба № 14 за норми на вредни вещества в атмосферния въздух.

През етапа на изграждане на обекта се очакват предимно дифузни-неорганизиран емисии на вредни вещества. Замърсяването на атмосферния въздух в района по време на строителството ще се дължи главно на:

- Изгорели газове от двигателите с вътрешно горене (ДВГ) на машините осъществяващи строителните дейности. Основните замърсители, които ще се отделят във въздуха са CO, NO_x, SO₂, CH-ди и прах. Тези емисии ще зависят от броя и вида на използваната при строителството техника и режима на работа.
- Прахови частици - при изпълнение на строителните работи ще се емитира прах (общ суспендиран прах и фини прахови частици) основно при изкопните работи, депонирането на хумусния и почвен слой, като концентрацията му до голяма степен ще зависи от сезона, през който ще се извършват строителните дейности, от дисперсията на почвения слой, климатичните и метеорологичните фактори и предприетите мерки за намаляване праховото натоварване.

Очакват се ограничени емисии главно на общ суспендиран прах в много малък периметър в работната зона главно при товаро-разтоварните работи. При тази дейност не се очакват прахови емисии, поради ниската височина на товарене и разтоварване от 0,5 до 1 м., както и от високия гранулометричен състав и влажност на почвения слой (над 1 мм. ок. 95 % и отн. влажност ок. 30 до 55 % през летните месеци). Въпреки това се предвиждат и корегирани мерки към мониторинга по време на строителството при положение, че има периоди на силно засушаване с високи скорости на вятъра (принудително навлажняване).

Необходимата механизация и транспорт за изпълнение на предвидените по проекта строителни работи, като за основни машини се приемат:

- Багер с обем на кофата $V = 0,5$ до $1,0 \text{ м}^3$, при изпълнение на изкопни земни работи;
- Булдозер със средна мощност – разриване на земни маси;
- Челен товарач с $V = 1.5 \text{ м}^3$;

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- Автосамосвали „КАМАЗ” – при транспорт на земни маси;
- Автокран с товароподемност 6,3 т за разтоварване на строителните материали;
- Бетоновози и бетонпомпи.

Съгласно Актуализирана методика CORINAIR 2004, за определяне емисии на вредни вещества във въздуха, разработена въз основа на Методика за определяне емисии на вредни вещества във въздуха на МОСВ, приета 1999 г. и публ. 2000 г. и Ръководство за инвентаризация на емисии – ЕМЕП/ CORINAIR Emission Inventory Guidebook – 3-то издание от м.септември 2004 г код по СНЕВ 94 – 0808, се отнася за Пътно – строителна и монтажна техника. Пътно-стройтелните и монтажни машини са подвижни линейни източници на емисии на замърсителите. Предвид факта, че те ще използват български горива, отговарящи на изискванията на новото българско законодателство, което не допуска пускането на пазара на гориво-смазочни материали, съдържащи полихлорирани бифенили, тази група замърсители няма да са обект на настоящето разглеждане.

Таблица 9. Емисионни фактори за първа група замърсители.

Гориво	EF в kg/Mg консумирано гориво							
	SO _x	NO _x	ЛОС	CH ₄	CO	CO ₂	N ₂ O	NH ₃
Дизелови двигатели, съдържание на сяра								
S = 0,2 %	4.0	48,8	7,08	0,17	15,8	3150	1,30	0,007
S = 0,3 %	6.0							

Таблица 10 Емисионни фактори за тежки метали.

Гориво	EF в kg/Mg консумирано гориво	
	Кадмий (Cd)	Олово (Pb)
Дизелово гориво	0,01	—

Таблица 11. Емисионен фактор за частици (сажди).

Гориво	EF в kg/Mg консумирано гориво
Дизелово гориво	5,73

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Очакваните емисии от движението и работата на предвидената при реконструкция и изграждане на свинефермата (поетапно) от строителната техника, могат да се определят на база прогнозно количество дизелово гориво само за изграждането на новите сгради. За реконструкцията количеството емисиите са незначителни касаещи предвидените дейностите. Разходната норма за 1 (един) моточас (работен час) на предвидените за използване по време на строителството багер, булдозер средна мощност, челен товарач, автокран варира от 10 до 15 литра дизелово гориво. Разходът зависи от вида и типа на използваните машини, амортизацията им и изпълняваната дейност. Условно бихме могли да приемем за средна разходна норма ок. 15 литра дизелово гориво за 1 мото/час, или до 600 литра дневно (данните са от аналогични обекти).

Предвид условията на работа и средно натоварване на ден – от 4 до 5 моточаса на всяка една от посочените по-горе троителни машини, то очакваното количество използвано дизелово гориво ще бъде до 36 тона, при ориентировъчно време за изграждането на обекта от порядъка на три месеца.

При използване на опростената методика и посочените по-горе емисионни фактори очакваните емисии на CO, CO₂, ЛОС, NO_x, Cd, SO_x и частици (прах) при строителството на първа клетка са както следва:

- Очакваните емисии на CO са: $36 / \text{Mg} \cdot 15,8 \text{ kg} / \text{Mg} \cdot 10^{-3} = 0,568 \text{ Mg}$;
- Очакваните емисии на CO₂ са: $36 / \text{Mg} \cdot 3150 \text{ kg} / \text{Mg} \cdot 10^{-3} = 113,4 \text{ Mg}$;
- Очакваните емисии на ЛОС са: $36 / \text{Mg} \cdot 7,08 \text{ kg} / \text{Mg} \cdot 10^{-3} = 0,254 \text{ Mg}$;
- Очакваните емисии на NO_x са: $36 / \text{Mg} \cdot 48,8 \text{ kg} / \text{Mg} \cdot 10^{-3} = 1,756 \text{ Mg}$;
- Очакваните емисии на Cd са: $36 / \text{Mg} \cdot 0,01 \text{ g} / \text{Mg} \cdot 10^{-3} = 0,0002 \text{ kg}$;
- Очакваните емисии на SO₂ са: $36 / \text{Mg} \cdot 4 \text{ kg} / \text{Mg} \cdot 10^{-3} = 0,144 \text{ Mg}$;
- Очакваните емисии- прах (сажди) са: $32 / \text{Mg} \cdot 5,73 \text{ kg} / \text{Mg} \cdot 10^{-3} = 0,206 \text{ Mg}$.

Таблица 12. Масов поток на замърсителите, при изграждането на свинефермата.

Замърсител	Масов поток на емисиите		
	тона	кг/час	гр/сек
Въглероден оксид	0,568	0,945	0,39
Въглероден диоксид	114,400	190,666	78,75
Азотни оксиди	1,756	2,927	1,22
Серен диоксид	0,144	0,240	0,10
Неметанови ЛОС	0,254	0,423	0,18
Праш/сажди	0,206	0,343	0,14

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Дейности по време на експлоатацията.

Свинефермата е източник на неприятни миризми, главно сероводород и амоняк. Най-близкото населено място е село Клокотница, разположено на около километър северозападно от площадката. Източно на около 6 км се намира град Хасково. Населените места са на достатъчно отстояние от обекта, за да се получат оплаквания от миризми.

Ограничаването на емисиите на миришещи вещества се осъществява и със следните мерки:

- отглеждането на животните се извършва в затворени помещения;
- управлението на тора от помещенията за отглеждане на животни се осъществява по метода „пълно-празно”, т.е. торът се извежда периодично, преди заселване на нова група животни в даденото помещение. При това голяма част от ферментационните процеси протичат в самото помещение;
- оползотворява се торовия отпадък. Същият се извозва периодично (по план, съобразен с „добрите земеделски практики”) и се използва за торене на селскостопански площи. За целта има сключен договор със селскостопански производител;
- възможно е в бъдеще да бъде въведено разделяне на тора на две фракции – течна и твърда, което ще позволи по-ефективно управление на изнасянето на торовите фракции за оползотворяване на полето (съкращаване на престоя на течната фракция).
- помещенията за отглеждане на животни са снабдени със съвременни автоматизирани вентилационни системи;
- резервоарите за сепарация на тора и съхранение на течен тор са разположени до всяка основна сграда за отглеждане на животните. Така най-близките селища попадат в страни от най-вероятните посоки за разпространение на миризми.

Въздухът в разглеждания район е сравнително чист. Дейността, предвидена в инвестиционното предложение, не предвижда значителни емисии на вредни вещества в приземния атмосферен слой.

Емисиите, които ще се отделят от производствените помещения по време на експлоатацията на свинефермата са топлина, водни пари, въглероден диоксид, отделяни от животните, както и минимални количества амоняк и сярководород. Те ще попаднат в атмосферният въздух посредством вентилационната система на производствените помещения. Отделените емисии няма да доведат до промени в качеството на атмосферният въздух, тъй като бързо дифузират в пространството. Евентуалното разпрашаване по време на строителните работи ще бъде ограничено във времето. Околната среда има добър потенциал да поеме това краткотрайно натоварване.

Посока на преноса на въздушни маси и преобладаващите ветрове благоприятстват бързото пречистване на въздушния басейн от замърсители.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В района липсват промишлени предприятия или производства замърсяващи въздуха.

Очаквани изменения:

От инсталацията при отглеждане на свине се генерират следните специфични емисии в атмосферния въздух: амоняк, метан, диазотен монооксид, сероводород, въглеродни оксиди, прах (предимно ФПЧ10), микроорганизми и неприятни миризми.

Като интензивно миришещи вещества се разглеждат само тези вредни вещества, за които нормативната уредба не предвижда по-големи ограничения, обосновани с отрицателни техни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда. Използването на съвременна технология за отглеждане на прасета е гаранция за това, че няма да има разпространение на неприятни миризми.

Съгласно прилаганата технология за отглеждане на животните в съществуващите сгради, площите, системата за почистване на тора, техниката за раздаване на фуражите, за поене, отопление и вентилация, както и за охлаждане са в съответствие с действащите нормативи и изисквания и могат да продължат да се използват и в бъдеще. Използваните добавки към хранителните смески – ензими, което е в унисон със световната практика при отглеждане на прасета, гарантира максималното редуциране на миризмите от екскрементите и продуктите на биохимични и микробиологични процеси с тях. Елиминирането на неприятни миризми от изпражненията се гарантира от системата за почистване на тора, която се почиства незабавно до предвидената за целта лагуна.

Прилаганата технология покрива изискванията на НДНТ, „вертикален” BAT – Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs. July 2003 (код ILF), с което се гарантира негенерирането на неприятно миришещи вещества. При експлоатацията на халетата за отглеждане на прасетата се отделят малки количества от амоняк и сероводород, които /може/ могат да се включат в категорията на интензивно миришещи вещества във въздуха.

Горивни източници на емисии практически няма – климатични условия на региона, автоматизирните вентилационни системи и топлоизолацията на сградите позволяват отглеждането на животните да се осъществява без външно отопление.

Източници на прах вследствие приготвяне на фуражни смески няма. Храненето на животните се извършва с автоматизирани линии, с доставяни готови фуражни смески. Пълненето на силозите за съхранението им се извършва от специализиран автотранспорт посредством пневматична система.

В инсталацията животните се отглеждат в топлоизолирани затворени помещения. Всяко помещение е оборудвано с високотехнологична аспирационна система, тип CL 600-2000-750-OZ и FC 063-8ET (S), с компютърно управление.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Точкови (организирани) източници, емитиращи отпадъчни газове и аерозолни замърсители в атмосферния въздух от инсталацията за интензивно отглеждане на свине са изходните газоходи на вентилационните системи на покрива на всяко от помещенията за отглеждане на животни.

Основните вредни вещества, които се изхвърлят от тези източници са:

- Амоняк (NH_3);
- Сероводород (H_2S);
- Прах, основно ФПЧ10 от органичен или неорганичен произход.

Неорганизиран източник на емисии (основно NH_3 и H_2S) в атмосферния въздух е повърхността на хранилищата за тор - площадката за съхранение на твърда фракция..

Транспортната дейност в района на инсталацията е несъществен източник на неорганизираны емисии от прах и изгорелите газове от двигателите с вътрешно горене на транспортните средства..

Свинекомплексът е източник на неприятни миризми, главно сероводород и амоняк.

Разпространението на голяма част от вредностите ще става в района на обекта. В зависимост от метеорологичните условия в района и най-вече от посоката на преобладаващите ветрове, които за района на инвестиционното предложение, съгласно графиката „Роза на ветровете” (фиг.3 и 4) са: север, юг, югозапад. На площадката и в близост до нея, няма обекти подлежащи на здравна защита или със специален здравен статут.

4.1.5. Оценка на въздействието върху атмосферния въздух съобразно действащите в страната нормативна база, критерии и стандарти.

Очаквано въздействие:

- *По време на строителството.*

Очакваните концентрации на общ суспендиран прах и фини прахови частици са значително под граничните стойности за опазване здравето на населението. Тъй като най-близкото населено място, село Колкотница, е разположено на повече един км от обекта, то по време на строителството ще бъдат засегнати само работещите във фермата.

- *По време на експлоатацията.*

Граничните стойности на вредни вещества във въздуха на работното място се определят в съответствие с изискванията на Наредба № 13 от 2003 г. на МЗ, а във външния въздух – съгласно Наредба № 14 от 1997 г. за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места / ДВ, бр.88 от 1997 г./

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Към времето на обследване на обекта, в имотите почти липсва дървесна и храстова растителност. След завършване на строителството ще се извърши озеленяване на свободните терени с подходящи видове, характерни за района.

Голяма част от атмосферните замърсители ще бъдат поети от предвиденото озеленяване в района на обекта и от съседните имоти, които са със селскостопанско предназначение.

Емисиите, получени при експлоатацията, не дават основание както по количество, така и по състав да се счита, че ще повлияят върху климата, както в локален така и в регионален мащаб.

Експлоатацията на Свинефермата няма да доведе до допълнително натоварване на атмосферния въздух и прилежащия район.

Оценка на значимостта на въздействията върху атмосферния въздух, атмосферата и приземния атмосферен слой:

Териториален обхват – локален;	Значимост – незначително;
Вид – непряко;	Продължителност – средно трайна;
Честота – временна;	Кумулативен ефект – не се очаква;
Възможност за възстановяване – да	

Кумулативен ефект

С цел избягване на негативен кумулативен ефект /при евентуален пренос/ върху състоянието и качеството на атмосферния въздух, е необходимо да се спазват следните условия:

- Използване на система за навлажняване на комуникационната пътна мрежа;
- Изпълнение изискванията на чл.70 от Наредба № 1, за условията при товаро-разтоварни работи;
- Извършване на ежедневен мониторинг по технологичните процеси, транспортиране, състояние на пътната артерия и метеорологичните условия.

Основни изводи

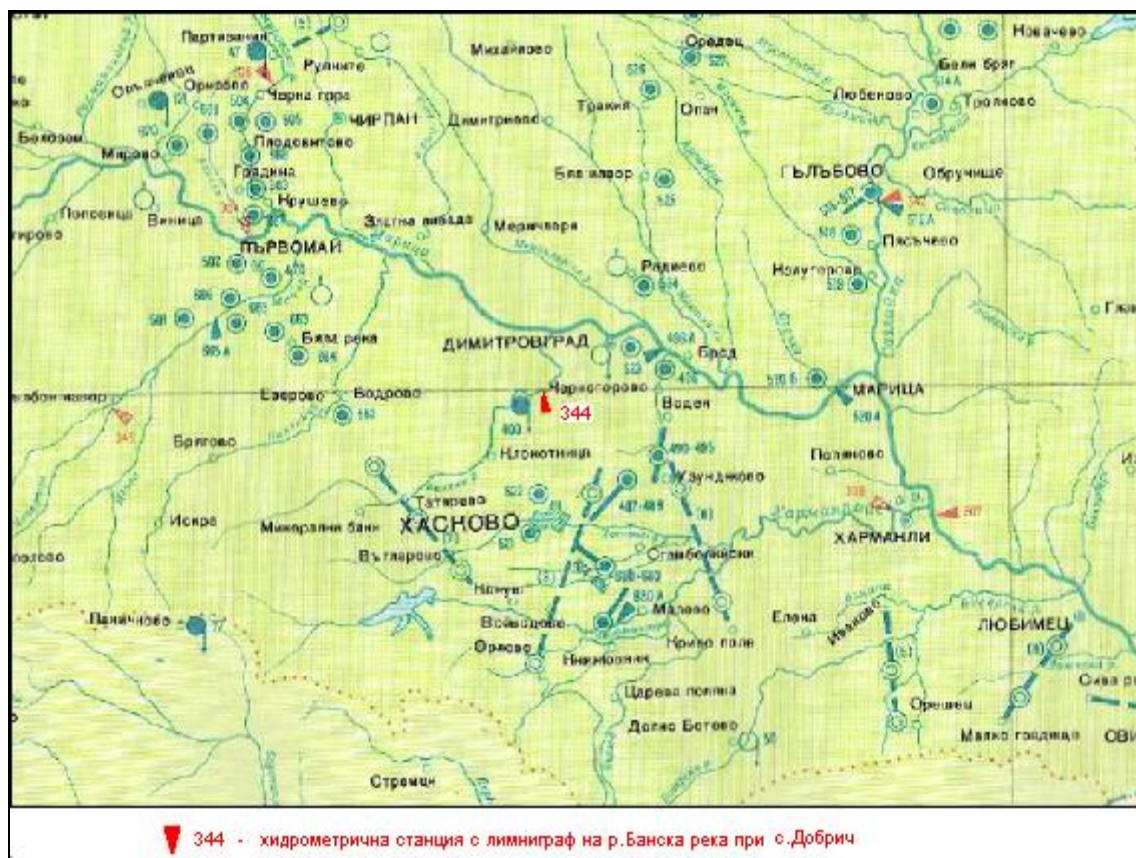
Всички определени приземни концентрации ще са под допустимите норми както в работната зона, така и в обхвата на населените места – Клокотница и Хасково. Максималните нива на замърсителите във въздуха няма да окажат негативно въздействие върху природните екосистеми. При този вид обекти не се отделят вещества, които да оказват вредно въздействие върху околната среда. За помещенията е предвидена принудителна вентилация чрез осови вентилатори за покривен монтаж и отваряеми клапи за приток на свеж въздух .

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.2. Повърхностни и подземни води.

4.2.1. Повърхностни води – характеристика на съществуващото състояние.

Водните ресурси на територията на община Хасково са от Беломорския водоносен басейн и се определят главно от включващата се част от река Марица и от средните и долни течения на притоците ѝ. Дължината ѝ в нашата територия възлиза на 321,6 км, а водосборният басейн е 21 084 км² - близо 1/5 от територията на страната, като обхваща изцяло или части от няколко физико-географски области и ландшафти.

Фигура 6. Хидроложка карта на района М 1: 600 000.

Поречието се характеризира с богат повърхностен и подземен отток. Горното течение обхваща Рилската част на басейна и тази на Ихтиманска Средна гора до гара Белово и има изцяло планински характер. Средното течение е от гара Белово до края на Харманлийския пролом и обхваща по-голямата част от Горнотракийската низина. Долното течение започва от Харманлийския пролом и в пределите на България се третира до Свиленград. Река Марица има към 100 по-значителни притока, разположени почти симетрично, като най-значимите са Сазлийка, Тополница, Въча, Стряма, Чепеларска... Притоците в западната част на поречието са по-водобилни от тези в източната.. Река Марица (фиг.6) е с площ на водосборния басейн до Димитровград – 14 616 км² и средногодишен отток – средно 96,2 м³/сек.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Общият обем на преминаващите през града водни маси е средно 2 160,6 млн.м³. Главен източник на формиране на речния отток са дъждовните води – над 80%, като участието на снежните води в речното подхранване нараства до 20% в по-високите южни части на района. На територията на област Хасково реката тече в почти субпаралелна посока – от запад на изток-югоизток, от село Скобелово до село Райново с дължина на участъка около 40 км. По-големите ѝ леви (северни) притоци са реките Старата, Меричлерска, Мартинска и Юручка като, а десни (южни) - Каялийска, Банска и Харманлийска. В таблица 13 са отразени данни за хидрометричните станции в разглеждания регион, а в таблица 14.– основни статистически характеристики на Марица и притоците ѝ в района.

Таблица 13. Списък на хидрометричните станции от поречие Марица, регион Хасково.

№ на ХМС		река	Местона- хождение на ХМС	Водосбор площ	Водосб ор – ср.н.в.	Разстояние от устието (границата)	Откриван е/ Закриване
нов	стар			F (km ²)	Нср.(m)	L (km)	
72850	304	Марица	Първомай	12728	808	138	12-
73370	344а	Банска река	Димитровград, м-ст Дурхан	326	324	2.2	53-56 56-75
	344б			326	324	2.45	76-93
	344А		село Добрич	318	324	9	94-
	317	Харманлийска	село Конуш	230	383	59	50-53
			село Малеве	281		43	53-61
73550	308	Харманлийска	град Харманли	954	276	2.35	32-66
	308А			948	-	5.35	66-73
	308Б			952	-	3.83	73-79 80-
73590	349	Голяма река	Свиленград	154	351	12.4	53-63-79 80-91
73750	307	Марица	град Харманли	19693	603	52.25	12-38-48 48-58 59-91 92-
73850	309	Марица	Свиленград	20840	582	19.7	14-72
	309А			20857	582	18.2	72-79 80 -

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Таблица 14.

Основни статистически характеристики на река Марица и притоци за периода 1961-1998 г, в проектен регион Хасково.

пункт	Площ	Годишни стойности						
		$Q_{1961-98}$	$M=Q/A$	Q_{min}	Q_{max}	sigma	C_v	C_s
	[A]	m^3/s	$l/s/km^2$	m^3/s	m^3/s	m^3/s		
	km^2	m^3/s	$l/s/km^2$	m^3/s	m^3/s	m^3/s		
Главна река								
Марица при Първомай	12730	79.334	6.232	33.23	138.46	21.41	0.27	0.08
Марица при Харманли	19690	102.457	5.204	40.60	192.33	30.79	0.30	0.24
Марица при Свиленград	20860	106.803	5.120	42.61	202.69	32.42	0.30	0.27
Марица при границата	21083	107.918	5.119	43.05	204.81	32.76	0.30	0.27
Притоци								
Каялийска - устие	225.9	1.277	5.653	0.439	3.144	0.584	0.46	0.78
Старата - устие	156.5	0.320	2.045	0.092	0.899	0.172	0.54	1.03
Река Банска при Добрич	318.0	1.869	5.877	0.444	5.340	1.050	0.56	1.06
Меричлерска - устие	117.2	0.230	1.962	0.059	0.513	0.111	0.48	0.48
Мартинска - устие	394.6	0.850	2.154	0.218	1.896	0.410	0.48	0.48
Юручка - устие	44.3	0.088	1.986	0.023	0.196	0.042	0.48	0.48
Харманлийска при Харманли	952.0	4.245	4.459	1.409	10.100	1.999	0.47	0.68

От притоците на река Марица в района, с най-голяма водосборна площ е река Харманлийска – 952 km^2 , следвана от Мартинска – 395 km^2 и Банска – 318 km^2 . Със значително по-голям модул на повърхностния отток се отличават десните, южни притоци – от 4.46 до 5.88 л/сек/ km^2 , дължащи се по-голямата височинност на водосборите им. За северните притоци, величината на този показател се изменя също в тесни граници – от 1.96 до 2.15 л/сек/ km^2 .

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В разглеждания регион естествени езерни и блатни образувания отсъстват. Изградени са множество язовири и водоеми на притоците на река Марица, които се използват предимно за напояване (Таблица 15).

Таблица 15. Данни за изградените язовири и водоеми в региона.

Язовир	Река	Обем в $m^3 \cdot 10^6$		Редица от - до
		Общ	Полезен	
Тракиец	Харманлийска	114,000	90,000	1989-2000
Гарваново	Читачка	25,000	23,000	1989-2000
Криво поле	Безименна	2,850	2,700	1989-2000
Книжовник	Караман дере	2,520	2,300	1989-2000
Гледка	Еле дере	2,320	2,100	1989-2000
Сираково	Хасковска	2,200	1,950	1989-2000
Мандра	Бекчовска	1,500	1,300	1989-2000
Сивата вода	дере Сивата вода	1,260	1,000	1989-2000
Званица	Бързей	1,230	1,100	1989-2000
Петелово	Мандра дере	0,600	0,550	1989-2000
Карамфил	дере	0,572	0,500	1989-2000
Езерово	Каялийска	5,776	5,350	1989-2000

Обектът на инвестиционното предложение „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково” попада във водосбора на река Банска, която води началото си под връх „Соуджик” (839.7 m) в Източните Родопи. Разглежданият участък от реката попада в повърхностно водно тяло с код BG3MA300R044 «Река Банска средно и долно течение и Горскоизворска река». Генералното направление на реката е на североизток. Дължината ѝ е 51.6 km, а водосборната област на река Банска е 328 km^2 и представлява тясна и дълга ивица със североизточно направление (0.2). Влива се в река Марица при Димитровград. Средният наклон на речната долина е много малък – едва 14 m/km. По-големите леви притоци са: Горскоизворска с дължина 16.8 km, Куртдере – 11.9 km, Салтъкдере – 8.5 km, Тере дере – 4,2 km, а от десните – Гидиклидере – 9.8 km. Гъстотата на речната мрежа е ниска – 0.3 km/km². Средната надморска височина на водосборната област на реката е 324 m.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Геоложката основа на изследвания водосбор е изградена основно от палеогенски седиментно-вулканогенни скали, плиоценски алувиални отложения и съвсем малко от триаски карбонатни скали. Почвите са предимно плитки излужени канелени горски. Залесеността на водосборната област е малка – до 20%, предимно в ниско-планинските територии на Източните Родопи. Представена е предимно от букови гори.

За изучаване на хидроложките условия в района на обекта са използвани данни за хидрометрична станция (ХМС) № 73370 (стар №344) на река Банска при село Добрич (Таблица 13). Станцията е открита на 1.12.1953 г. и до 1993 г. три пъти е сменян створа на измерване в местността „Дурхан”, гр.Димитровград. Кота „0” на станцията се е изменял през различните периоди от време от 95.88 до 97.62 м. От 1994 г станцията е преместена в село Добрич на кота около 112.5 м. Измерванията на водните количества се извършват с лимниграф. Данните от водочета се оценяват като добри, без наличие на прекъсвания на поредицата наблюдения.

Средните многогодишни параметри на реката са отразени в Таблица 13. Реката се характеризира със сравнително висок модул на повърхностния отток, $M_0 = 5.877 \text{ l/s/km}^2$, което се дължи на по-високите коти на водосборната ѝ площ в горното течение. Изменението на речния отток във вътрешногодишен аспект е отразено в Таблица 16 и Фигура 7.

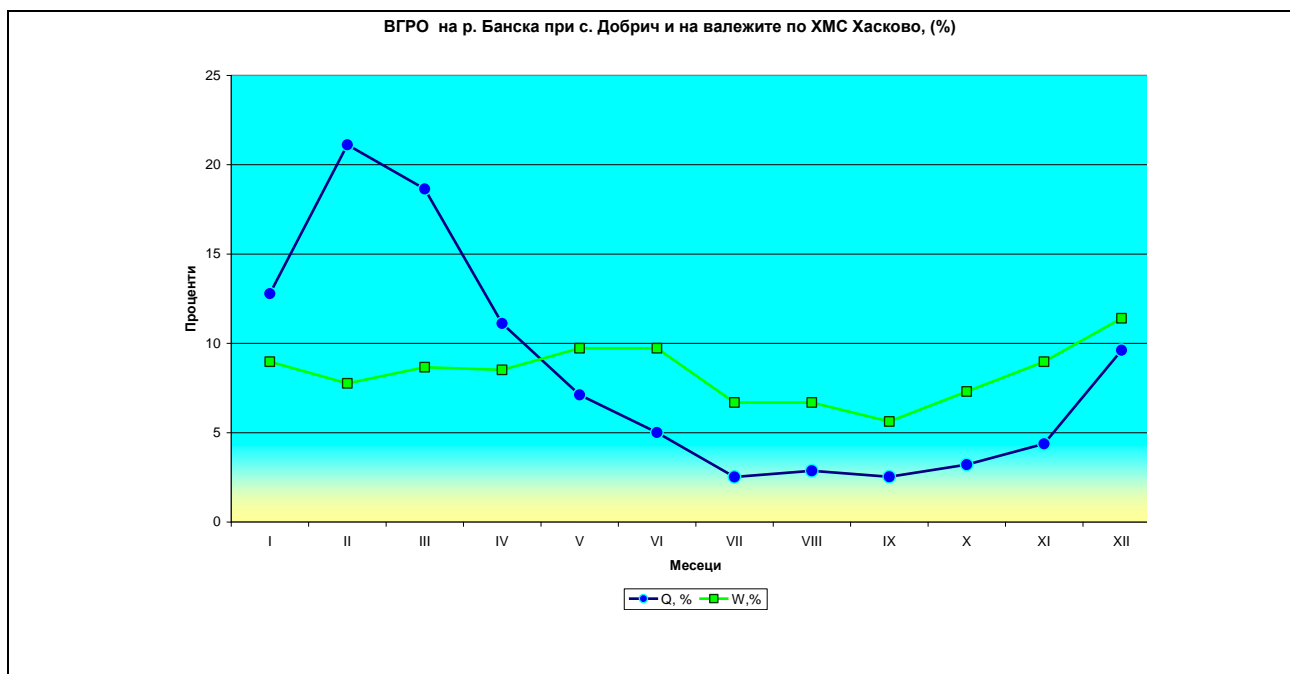
Таблица 16 Вътрешногодишно разпределение на оттока (ВГРО) на река Банска.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Q	2.866	4.735	4.182	2.491	1.595	1.123	0.565	0.642	0.567	0.720	0.980	2.155	1.869
σ	3.515	6.108	3.851	2.534	1.670	1.898	0.370	0.612	0.561	1.036	0.970	2.371	1.050
Cv	1.226	1.290	0.921	1.017	1.047	1.690	0.654	0.953	0.988	1.440	0.990	1.100	0.562
Cs	2.401	2.833	1.520	1.805	2.001	4.878	1.905	2.709	3.932	4.896	2.063	2.536	1.056
Max	16.300	31.80	17.30	11.019	7.550	11.60	1.960	3.000	3.451	6.420	3.950	12.400	5.340
Min	0.313	0.292	0.347	0.324	0.306	0.200	0.050	0.031	0.045	0.093	0.070	0.227	0.444

Анализът на вътрешногодишното разпределение на оттока показва, че в общи линии режимът на оттока следва режима на валежите, с изключение на зимно-пролетния период, когато по-интензивните валежи и снеготопенето в планинската част на водосбора на реката осигуряват над 60% от годишния ѝ отток. През лятно-есенния период, когато под влияние на температурата и дефицита във влажността на въздуха, повърхностния отток намалява за сметка на изпарението и инфилтрацията.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В отточния режим се наблюдава ясно изразен максимум – месец февруари, под влияние на снеготопенето и по-разтеглен във времето минимум - в средата и края на лятото месеците юли - септември.

Фигура 7 . Изменение на речния отток.

Площадката, отредена за реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма, е разположена южно от река Тере дере, която води начало от възвишенията северно от Хасково. Имисионно състояние на водите река Марица за разглеждания район е с тенденция към значително подобряване и стабилизиране качеството на речните води в района, поради икономическото състояние на страната и свеждане до минимум производството на промишлените предприятия. В момента в повече случаи водите в приемника, отговарят на проектната си категория по отношение на физикохимичните показатели, с изключение в някои случаи при минимални водни количества на $N-NH_4$; $N-NO_3$; $N-NO_2$; разтворен O_2 ; неразтворени вещества. Съгласно хидробиологичния мониторинг на течащите води в река Марица е отбелязано, че участъка след Димитровград е с тенденция към значително подобряване качеството на водите. По данни от оценка на екологичното състояние на повърхностни водни тела в басейна на р.Марица оценката на Река Банска при разгледани следните групи елементи: биологични (Б); хидроморфологични (ХМ) и физико-химични (ФХ) е както следва:

- Река Банска - средно и долно течение и Горскоизворска река (BG3MA300R044) е: общо – мн.лошо; ХМ – умерено; Б – лошо; ФХ – много лошо;
- Река Банска - горно течение (BG3MA300R046) е: общо – добро; ХМ – мн. добро; Б – добро; ФХ – добро.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Към биологичните показатели се отнасят: фитопланктон, фитобентос, макрофити, дънни безгръбначни и риби.

Към хидроморфологичните показатели се отнасят: хидроложки режим, морфологични условия и непрекъснатост на реката.

Към химичните показатели се отнасят: общи показатели, биотенни вещества и специфични вещества.

Съгласно Плана за управление на речните басейни на Басейнова дирекция «ИБР» с център град Пловдив, повърхностното водно тяло BG3MA300R044 „Река Банска средно и долно течение и Горскоизворска река” не попада в чувствителна зона по смисъла на Директива 91/271/ЕИО, съгласно Заповед № РД-970/ 28.07.2000 г. на Министъра на околната среда и водите (Таблица 17).

Таблица 17. Регистър на чувствителните зони в повърхностните водни обекти в басейна на река Марица съгласно Заповед №РД-970/28.07.2000 г. Министъра на околната среда и водите .

Начало на чувствителната зона	Край на чувствителната зона
р.Марица,след вливането на р.Чепеларска	р.Марица, до границата
р.Тополница, от изворите	р.Тополница, до вливането ѝ в яз."Тополница"
р.Мътивир, след гр. Ихтиман	р.Мъти вир, до вливането ѝ в яз."Тополница"
р.Чепинска, след гр. Велинград	р.Чепинска, до вливането ѝ в р.Марица
р.Чепеларска, след гр. Асеновград	р.Чепеларска, до вливането ѝ в р.Марица
р.Мечка, от изворите	р.Мечка, до вливането ѝ в р.Марица
р.Сазлийка, от изворите	р.Сазлийка, до вливането ѝ в р.Марица
р.Бедечка, от изворите	р.Бедечка, до вливането ѝ в р.Сазлийка
р.Блатница, от изворите	р.Блатница, до вливането ѝ в р.Сазлийка
р.Овчарица, от изворите	р.Овчарица, до вливането ѝ в р.Сазлийка
р.Харманлийска, от изворите	р.Харманлийска, до вливането ѝ в р.Марица
р.Хасковска, от изворите	р.Хасковска, до вливането ѝ в р.Харманлийска
яз."Тополница"	
яз."Овчарица"	
яз."Розов кладенец"	
яз."Тракиец"	

Голяма част от поречието на Марица е включено в зони по „Натура 2000”, описани подробно в ПУРБ - зони за защита на водите. Въздействието на инвестиционното предложение върху елементите на националната екологична мрежа е разгледано в т. 4.4.4.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.2.2. Подземни води - характеристика на съществуващото състояние.

В Източнобеломорски район са определени 48 подземни ВТ въз основа на следните критерии: местоположение, граници и площ на подземните водни тела; геоложки особености и възраст, тип на водоносния хоризонт и степен на водообилност, групирани в 6 водоносни хоризонта: неоген-кватернер, неоген, палеоген-неоген, креда, триас и протерозой. Термоминералните находища са разпръснати на малки, незначителни площи от територията на ИБР и по тази причина не са определени като отделни водни тела.

Геоложката обстановка предопределя формирането в района на ИБР на всички основни типове подземни води - пукнатинни, карстови (карстово-пукнатинни) и порови. Основните акумулатори на пукнатинните води са напуканите скални формации в планинските участъци - в Стара планина, Средна гора, Сакар, Странджа, Родопите и Рила, както и в по-слабоиздигнати участъци (Св. Илийски възвишения, Манастирски възвишения и др.). Като цяло носителите на пукнатинни води са с ниска водоносност. Модулът на подземен отток в повечето случаи е под 0.1 l/s.km² и тогава скалите са приети за неводоносни. Независимо от приемането за неводоносност обаче напукаността на скалите обуславя появата на извори с променливи и общо взето ниски дебита, достигащи до няколко литра за секунда. В понижени релефни зони, обикновено в дерета, спускащи се по склона, маломощни делувиални и пролувиални материали интегрират водите от приповърхностната пукнатинна (изветрителна) зона и дават възможност за изграждане на каптажи или дренажи. Ниските и относително непостоянни дебита на водоизточниците, силно зависещи от колебанието на валежите, обуславят използването на тези води само за местни локални водоснабдявания на ограничено по брой население. В зони с по-голяма надморска височина, поради по-големия валеж нараства и модулът на подземния отток на пукнатинните води, достигайки до 0.2-0.3 l/s.km². Тогава скалните комплекси минават в категорията на слабоводоносните. Такива са водите най-вече във високите части на Стара планина, Същинска Средна гора, Рила и Западните Родопи. Пукнатинните води се срещат и в подложката на младите формации, запълващи депресиите (пониженията) и грабеновите структури. Карстовите подземни води са акумулирани в окарстени формации с различна възраст, основни сред които са: мраморите на докамбийската Добростанска свита, развита в Родопската област както и силикатно- карбонатни свити. Следващите по възраст по-млади окарстени скали са изградени от триаски карбонатни материали. Палеогенските окарствания са застъпени в района също в значителна степен. В района южно от Димитровград в посока към Хасково и Хасковски минерални бани от окарстените карбонати на палеогена и на триаските Сремска и Устремска свити чрез изворни каптажи и от сондажи се ползват води с общ дебит 340 l/s.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угеени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Порестите материали, а сред тях най-вече алувиалните кватернерни отложения, представляват най-значителния акумулатор на подземни води в района. Най-голямата структура в района и страната, носител на порови води, е Горнотракийската депресия. Сред останалите структури с порови води по-водообилни са Хасковската наложена депресия и Ямбол-Елховското понижение.

Площадката на инвестиционното предложение попада в Рило-Родопската хидрогеоложка област, Източнородопски район. фигура 8.

Фигура 8. Хидрогеолошко райониране на България (Според програмата за мониторинг на подземните води, МОСВ)

В региона, контролиран от РИОСВ- Хасково (области Хасково и Кърджали) са разположени 16 подземни водни тела. В хидрогеолошко отношение, подземните води по тип са пукнатинни и порни. Подземните водни тела са привързани към две хидрогеоложки структури – хидрогеоложки басейн, формиран в Хасковската котловина и хидрогеоложки масив, представен от оградните издигнати планински части около нея.

Пукнатинните води са привързани към докамбийските метаморфни скали, южнобългарските гранити, гранитогнайсите, палеогенските пясъчници и ефузиви, изграждащи подложката на хидрогеоложкия басейн и разкриващи се на повърхността, съответно по южната и северна граници на Хасковската котловина.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Тези скални комплекси се отличават с ниската си водообилност, обуславяна от тяхната по-малка напуканост и от по-дълбоката им дренираност от речно-овражната система. Пукнатинните води са с плитка циркулация. Те са грунтови с ограничени ресурси. Подхранват се от валежите и се дренират от многобройни, но с малък дебит извори. По химичен тип водите са сулфатно-хидрокарбонатни, натриево-магнезиеви с малка минерализация.

Пукнатинните води с дълбока циркулация имат напорен характер, по-висока температура и по-висока минерализация. Най-близко разположеното термоминерално находище е „Хасковски минерални бани” при село Минерални бани.

Поровите води са акумулирани са в чакълесто-песъчливите наслаги на плиоцена (Ахматовската свита) и кватернера. Поровите води в плиоценските отложения имат повсеместно разпространение в хидрогеоложкия басейн и са развити в глинесто-песъчлив и чакълесто-гравийен фацис от алувиален и пролувиален тип. Представени са от алтернация на песъкливи глини, глини, варовити глини, пясъци, гравий и чакъл, като мощността им е твърде променлива в хоризонтална и вертикална посока. Плиоценските алувиални отложения са основния колектор на подземни води в Хасковската котловина, имащи определящо значение за водоснабдяването на този район.

Физико-химичният състав на подземните води в палеорусловите структури се определя от състава на водовместващите скали, както на басейна, така и на фундамента, от условията на подхранване и режима на подземният поток. Най-голямо разпространение имат сулфатно-хидрокарбонатните води.

Имоти № 010006 и № 107001 попадат в границите на подземно водно тяло **BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково/**

Разположено е в югоизточната част на Източнорумелийски басейн, северозападната част на Хасковски район, заема Хасковската котловина (северната част на Източни Родопи) – алувия на реките Харманлийска, Хасковска, Узунджовска и Коджа дере. Водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, гравелити, песъкливи глини с неоген-кватернерна възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са глинести пясъци. Населени места – гр. Хасково, с.Брягово, с.Войводово, с.Динево и др.

Характеристика на ПВТ BG3G00000NQ009– Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково:

- ✓ Площ на ПВТ – 622 км²;
- ✓ Средна дебелина на водоносния хоризонт - 8 – 38 м;
- ✓ Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 7 м/ден;
- ✓ Среден модул на подзем. отток – 0,8 л/сек/км²;
- ✓ Площ на зоната на подхранване на ПВТ – 425 км²;

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- ✓ Естествени ресурси наПВТ – 500л/сек;
- ✓ Екологичен минимум – 158л/сек;
- ✓ Тип на водоносния хоризонт – напорен;
- ✓ Характеристика на покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване – глинести пясъци;
- ✓ Литоложки строеж на водоносния хоризонт – пясъци, гравелити, песъкливи глини.

Имоти № 010006 и № 107001 попадат в границите на подземно водно тяло „Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково” с код BG3G00000NQ009, включено в списъка на водните тела в басейна на река Марица (таблица 18), които попадат в уязвими зони /съгласно ПУРБ на ИБР, раздел 4, т.4.2./.

Таблица 18. Подземни водни тела в басейна на река Марица, които попадат в уязвими зони.

Код на зоната	Име на зоната	Код на ПВТ	Наименование на ПВТ
BG3VZ 01	южна зона	BG3G00000NQ002	Порови води в Неоген - Кватернер – Карловска котловина
		BG3G00000NQ009	Порови води в Неоген - Кватернер - Хасково
		BG3G00000Q012	Порови води в Кватернер - Марица Изток
		BG3G00000Q013	Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина
		BG3G00000NQ018	Порови води в Неоген - Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район
		BG3G00000N011	Порови води в Неоген - Свиленград-Стамболово
		BG3G0000PgN019	Порови води в Палеоген - Неоген - Марица Изток
		BG3G0000Pg2025	Пукнатинни води - Свиленградски масив
		BG3G0000PgN026	Карстови води - Чирпан - Димитровград
		BG3G00000K2029	Пукнатинни води - Г. Малинско - Панагюрски район
		BG3G00000K2030	Пукнатинни води - Брезовско - Ямболска зона
		BG3G0000T13035	Карстови води - Св. Илийски комплекс
		BG3G00000Pt041	Карстови води - Централно Родопски масив
		BG3G00000Pt044	Пукнатинни води - Западно- и централнобалкански масив
		BG3G00000Pt045	Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив
		BG3G00000Pt046	Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс
BG3DG00000Q048	Порови води в Кватернер - Свиленград-Стамболово		

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Съгласно Плана за управление на речните басейни в Източноромански район 2010-2015 година мониторингът, който се извършва за подземните води, е за качеството (химично състояние) и за количеството (количествено състояние). Състоянието на водно тяло „Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково” с код BG3G00000NQ009 в химичното състояние и количествено състояние се определя като добро.

Съгласно Заповед № РД -930/25.10.2010 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници разглежданият обект попада в уязвима зона за опазване на водите от замърсяване с нитрати.

4.2.3. Характеристика на водоизточниците и водопотреблението за обекта.

На територията на обект „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково” няма водоизточници за питейни и минерални води и санитарно-охранителни зони, учредени около тях. В момента площадката не е водоснабдена с вода за питейно-битови нужди. За хигиенни и технически нужди се доставя вода, която се съхранява в цистерна с обем 3,0 м³. За питейни нужди се доставя трапезна вода. На територията на обекта е изграден тръбен кладенец ТК „ЕЛИС – Клокотница” с дълбочина 8.0 м, за който има издадено разрешение за водовземане №31520162/29.10.2009 г. от Басейнова Дирекция за управление на водите Източноромански район с център град Пловдив. Водовземното съоръжение каптира води от подземно водно тяло „Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково” с код BG3G00000NQ009. Географските координати на кладенеца са :

- Географска ширина – 41⁰ 59' 04.45”;
- Географска дължина – 25⁰ 30' 52.80”;
- Надморска височина – 185,40 м;

Параметри на разрешеното водовземане:

- максимален 2,0 л/сек.;
- средноденощен 0.068л/сек.

Цел на ползване на водата – за животновъдство и други цели /хигиенизиране на работни площадки/.

Тръбният кладенец е оборудван с помпа тип 2MT45, дебит Q= 2.00 л/сек и напор H= 45 м. Помпата изпраща водата във водоем с обем Q= 60 м³.

На площадката има изградена водопроводна мрежа с диаметър Ф 63 мм, подаваща вода към две съществуващи сгради - за угояване и за майки и подрастващи. Подава се вода и към сграда филтър и трупосъбирателен пункт.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

За осигуряване на необходимото водно количество за противопожарни нуждите на обекта, на площадката са предвидени и монтирани два ПХ 70/80. За съществуващият тръбен кладенец ТК „ЕЛИС – Клокотница” има разработен Доклад за хидрогеоложките условия и локалните експлоатационни ресурси на подземните води и Проект за добив на подземни води, на база на които могат да се направят следните изводи:

Поземлен имот № 010006 се намира на около един километър от село Клокотница в терасата на река Тере дере. От съществуващият тръбен кладенец до терасата на реката разстоянието е 75 м. В радиус един км от площадката на обекта не са известни други водовземни съоръжения с водоприемни части, разположени в подземно водно тяло „Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково” с код BG3G0000NQ009.

Тръбният кладенец е прокаран през 1986 г. с диаметър $\phi 500$ мм. Вкопан е на дълбочина 1.50 м от повърхността в помещение с размери 3,0/3,0 м. Геоложкият разрез е:

- м – 0.60 м – почвен слой;
- 0.60 м – 2.60 м – песеклива глина;
- 2,60 м – 7,50 м – чакъли средно до дребнозърнести и разнотърнести пясъци;
- 7.50 м – 8.00 м – плътна глина.

Обсаждането е извършено от а.ц. тръби $\phi 350$ мм. От 1.00 – 2.50 м е направен тампонаж от глина, а от повърхността до 1,0 м е направена затръбена циментация.

За определяне на хидрогеоложките параметри на подземното водно тяло е извършено водочерпене с помпа с дебит 2.0 l/s. Водочерпенето е с продължителност 24 часа. По-важните данни използвани за определяне на основните хидрогеоложки параметри на водоносния пласт са показани в Таблица 19.

Таблица 19. Основни хидрогеоложки параметри на водоносния пласт.

Тръбен кладенец	Време на водочерпене с помпа, h	СНВ, m	Дебит, l/s	Понижение, m	ДНВ, m	Относителен дебит, l/s)/m
1	24	2.60	2,0	3,33	5,93	0,60

След обработката на получените данни са направени следните изводи :

- Средна водопроводимост: $T = 316 \text{ m}^2/\text{d}$. Получената стойност на водопроводимост показва, че кватернерния водоносен хоризонт /част от подземно водно тяло „Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково” с код BG3G0000NQ009/, съгласно Наредба №1 се характеризира като водообилен.

- Коефициент на филтрация: $T = 64,5 \text{ m/d}$.
- Допустимо понижение на водното ниво.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Основен момент в определяне на локалния експлоатационен ресурс на кладенеца се явява фиксирането на допустимото понижение – S_D . Неговото определяне е с цел рационална и гарантирано водно количество при експлоатация. Изхожда се от недопускане спад на водното ниво под определено ниво на геложкия разрез, което гарантира предпазване на водоносния хоризонт от свръхексплоатация и изтощаване. Изчислено допустимо понижение $S_D = 2,94$ m.

- Състав и качество на подземните води

Водата от съществуващ ТК „ЕЛИС – Клокотница” се характеризира с обща минерализация 540,75 mg/l и сух остатък при 105⁰C – 395,0 mg/l, което я характеризира като прясна. Общата твърдост на водата е 6,0 mgkv/l, което характеризира като умерено мека.

По микрохимичен състав тя е хидрокарбонатна-хлорна-калциево-натриева-магнезиева, а по химичен състав отговаря на допустимите стойности на Наредба №9/16.09.2001. на МЗ, МРРБ и МОСВ за води за питейно-битови цели.

- Естествен ресурс на водоносния хоризонт. Естествените ресурси на подземните води в кватернерния водоносен хоризонт като част от подземно водно тяло „Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково” с код BG3G0000NQ009 в района на обекта са предимно за сметка на привлекаемите ресурси на река Тере дере и се определя на $Q_{\text{привл}} = 3160 \text{ m}^3/\text{d} = 36.6 \text{ l/s}$.

- Локален експлоатационен ресурс. Оценката за локалния експлоатационен ресурс на водоземния участък е направена по хидродинамичния метод за безнапорен водоносен хоризонт, използвайки хидродинамична схема – полуограничен пласт, с една граница на подхранване - река Тере дере и възлиза на $Q_e = 6,98 \text{ l/s}$.

- Категоризация на експлоатационните ресурси. Имайки предвид категоризацията на водоносния хоризонт, локалния експлоатационен ресурс за водоземният участък на кладенеца на площадката на обекта е:

$$Q_{EP1} = 2,79 \text{ l/s.}$$

$$Q_{EP2} = 1,40 \text{ l/s.}$$

Определените в категории $/Q_{EP1}$ и $Q_{EP2}/$ локални експлоатационни ресурси, на които може да се разчита възлизат на $5,58 \text{ l/s} = 482,11 \text{ m}^3/\text{d} = 175970,8 \text{ m}^3/\text{a}$.

При разработването на проекта по част ВиК, следва да се осигурят необходимите водни количества за питейно-битови, технологични и противопожарни нужди.

Необходимите водни количества са както следва:

- за питейно-битови нужди:

Работещите в момента във фермата са 11 човека – ветеринарен лекар, гледачи и охрана. След предвидената реконструкция и модернизация в имот 010006 се предвижда щатния персонал да бъде увеличен с 5-6 гледачи, а след реализацията на цялостния проект и изграждането на новите производствени мощности в имот № 701001 предвижданията са за около 30 работници.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Необходимото максимално дневно и часово водно количество обща вода за питейно-битови нужди е определено при водоснабдителна норма 45л/ден (14,1л макс/ час) за работещ и 25 л/ден(9,4 л/ макс час) за служител, а необходимите водни количество са определени по формулите:

- средно денонощно водно количество

$$Q_{\text{ср.ден}} = \frac{\Sigma(M_{\text{кон.}} \times q_{\text{в.н.}})}{1000} \text{ м}^3/\text{ден}, \text{ където:}$$

$M_{\text{кон.}}$ - брой консуматори

$q_{\text{в.н.}}$ – водоснабдителна норма

- максимално денонощно водно количество

$$Q_{\text{макс ден}} = K^1 \times Q_{\text{ср.ден}} \text{ м}^3/\text{ден}, \text{ където:}$$

K^1 - коефициент на денонощна неравномерност

- средно часово водно количество

$$Q_{\text{ср.час}} = \frac{Q_{\text{макс ден}}}{24} \text{ м}^3/\text{ч}$$

- Средногодишно водно количество $\text{м}^3/\text{год}$

$$Q_{\text{ср.ГОД}} = Q_{\text{ср.ден}} \times 365$$

❖ Съществуващо положение:

- средно денонощно водно количество 0,42 $\text{м}^3/\text{ден}$;
- максимално денонощно водно количество 0.75 $\text{м}^3/\text{ден}$;
- средно часово водно количество 0,03 $\text{м}^3/\text{ч}$;
- средногодишно водно количество 153,3 $\text{м}^3/\text{год}$ ч.

❖ Първи етап – реконструкция и модернизация в имот № 010006:

- средно денонощно водно количество 0,66 $\text{м}^3/\text{ден}$;
- максимално денонощно водно количество 1,18 $\text{м}^3/\text{ден}$;
- средно часово водно количество 0,05 $\text{м}^3/\text{ч}$;
- средногодишно водно количество 240,9 $\text{м}^3/\text{год}$.

❖ втори етап –изграждане на производствена база в имот № 107001:

- средно денонощно водно количество 1,25 $\text{м}^3/\text{ден}$;
- максимално денонощно водно количество 2,25 $\text{м}^3/\text{ден}$;
- средно часово водно количество 0,93 $\text{м}^3/\text{ч}$;
- средногодишно водно количество 456,2 $\text{м}^3/\text{год}$.

Водоснабдяването за питейно-битови нужди ще се осигури от селищен водопровод или друг регламентиран водоизточник посредством цистерна/водоноска/.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Схемата на водоснабдяване в общ вид е – водочерпене от резервоар посредством ел. помпа и регулиране режима на работа на помпата и осигуряване на необходимия напор и дебит вода посредством хидрофорна уредба. За дезинфекция на водата в резервоара ще се поставят бавноразтворими хлорсъдържащи таблетки.

За питейни цели ще се ползва трапезна вода.

- за технологични нужди:

Капацитетът за производство в свинефермата е:

❖ Съществуващо положение – 864 скотоместа за угояване

❖ първи етап – реконструкция и модернизация в имот № 010006– 1434 скотоместа за угояване

❖ втори етап – изграждане на производствена база в имот № 107001– 3400 скотоместа за угояване

Необходимото максимално дневно и часово водно количество вода за пиене и технологични нужди за съответните потребители е определено при водоснабдителни норми показани в таблица 20:

Таблица 20: Водоснабдителни норми и Коефициенти на неравномерност.

потребители	средно тегло (кг)	разход (л/ден)			Коефициент на денонощна неравномерност	Коефициент на часова неравномерност
		всичко	пиене	технологично		
Нерези	200	18	12	6	1,8	2,5
Бременни свине	200	16	12	6	1,8	2,5
Свине кърмачки	160	28	16	10	1,8	2,5
Подрастващи прасета	25	18	12	6	1,8	2,5
Свине за угояване	80	12	7	5	1,8	2,5

Необходимите водни количество са определени по формулите:

- средно денонощно водно количество

$$Q_{\text{ср.ден}} = \frac{\sum (M_{\text{кон.}} \times q_{\text{в.н.}})}{1000} \text{ м}^3 / \text{ден}, \text{ където:}$$

$M_{\text{кон.}}$ - брой консуматори

$q_{\text{в.н.}}$ – водоснабдителна норма

- максимално денонощно водно количество

$$Q_{\text{макс ден}} = k^1 \times Q_{\text{ср.ден}} \text{ м}^3 / \text{ден}, \text{ където:}$$

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

K^1 - коефициент на денонощна неравномерност

- средно часово водно количество

$$Q_{\text{ср.час}} = \frac{Q_{\text{макс ден}}}{24} \text{ м}^3/\text{ч}$$

- Средногодишно водно количество $\text{м}^3/\text{год}$

$$Q_{\text{ср.ГОД}} = Q_{\text{ср.ден}} \times 365$$

❖ Съществуващо положение:

- средно денонощно водно количество $22,7 \text{ м}^3/\text{ден}$;

- максимално денонощно водно количество $40,8 \text{ м}^3/\text{ден}$;

- средно часово водно количество $1,7 \text{ м}^3/\text{ч}$;

- средногодишно водно количество $8285 \text{ м}^3/\text{год ч.}$

❖ Първи етап – реконструкция и модернизация в имот № 010006:

- средно денонощно водно количество $37,3 \text{ м}^3/\text{ден}$;

- максимално денонощно водно количество $67,1 \text{ м}^3/\text{ден}$;

- средно часово водно количество $2,8 \text{ м}^3/\text{ч}$;

- средногодишно водно количество $13\,614 \text{ м}^3/\text{год}$.

❖ Втори етап –изграждане на производствена база в имот № 107001:

- средно денонощно водно количество $76.13 \text{ м}^3/\text{ден}$

- максимално денонощно водно количество $137.03 \text{ м}^3/\text{ден}$

- средно часово водно количество $5,7 \text{ м}^3/\text{ч}$

- средногодишно водно количество $27787 \text{ м}^3/\text{год}$

Водоснабдяването за технологични нужди ще се осигури от съществуващ тръбен кладенец ТК „ЕЛИС – Клокотница” с дълбочина 8.0 м, за който е издадено разрешение за водовземане №31520162/29.10.2009 г. от Басейнова Дирекция за управление на водите Източнореломорски район с център град Пловдив, отменено и преиздадено от компетентния орган - №31520162/15.10.2013 г. (Писмо ПВ-01-1/18.10.2013 г. на БД „ИБР”). За осигуряване на необходимия напор и дебит вода от кладенеца в следващите етапи е необходимо да се подмени помпата, както и да се иска разрешение за промяна на разрешението за водовземане съгласно новите параметри за водопотребление.

• за противопожарни нужди:

Съгласно НАРЕДБА Из-1971 от 29.10.2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност в зависимост от функционалната им пожарна опасност подбектите се определят на клас Ф5, подклас Ф5.4, а категорията по пожарна опасност на помещенията е Ф5Д. Съгласно чл. 193, т. 2 вода за вътрешно пожарогасене не е необходима. Съгласно чл. 172 и табл. № 16 вода за външно пожарогасене е необходима с разход на вода $10,0 \text{ л/сек}$.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Вода за външно пожарогасене ще се осигурява от противопожарни хидранти, монтирани на площадковия водопровод, противопожарни водоеми и от автомобили на пожарна охрана. Противопожарният водоем е с обем повече от 108,0 м³ и представлява метални или пластмасови цистерни, положена в земята. Пълнененото на противопожарният водоем ще се извършва посредством цистерна или от площадковия водопровод.

4.2.4. Източници на замърсяване - количество и качество на отпадъчните води.

Като първи етап фирмата ще реализира заложените в одобреното инвестиционно предложение параметри на дейността, а именно реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма, целящи оптимизиране и модернизиране на производствения процес като ще бъдат построени две нови водоизолирани и топлоизолирани сгради с обща площ от 1306,14 м² в имот № 010006. Съществуващата инфраструктура се запазва и ще се извършат само СМР.

За намиращия се в близост имот № 107001 с начин на трайно ползване «нива» е стартирала процедура за смяна предназначението на земята в „урбанизирана територия” и върху него на втори етап ще се изградят нови производствени халета, а част от площта му ще се ползва за допълнителни площи, свързани с дейността на свинефермата. Ще се използва изградената инфраструктура, като връзките между двете производствени площадки ще бъдат обект на отделен проект.

Площадката в имот № 010006 има неправилна продълговата форма, ориентирана в посока изток запад по дължина и север юг по широчина. Наклонът на терена в имота е подчертано на север към река Тере дере. Площадката в имот № 107001 има относително правоъгълна форма, ориентирана в посока север юг по дължина и изток запад по широчина с наклон на север към река Тере дере. И на двете площадки не се наблюдават условия за образуване на сипеи и наносни конуси, както и овражни релефни форми.

Отпадъчните води от обекта са битови и дъждовни. Производствени отпадъчни води не се формират поради начина и приета технология за отглеждане на животните и почистване на помещенията.

Всички съществуващи боксове за отглеждане на животните (групови или индивидуални) са съоръжени със скаррови подове. Под повърхността им във всички сгради са разположени торосъбирателни вани, в които се събира и престоява известно време отпадната торова маса - твърд тор и урина. След изпразване на съответните помещения, торовите сифони на дъното на ваните (тапите) се отварят и торовата маса се отвежда гравитачно чрез съществуваща и новопроектирана площадкова канализация до торосъбирателна шахта, разположена в черната зона на свинефермата, от където се припомпва чрез потопяема помпа за гъсти течности (CSP/ESP) в съществуващата земно-насипна торова лагуна.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Тя е изпълнена в съответствие с действащите български и европейски нормативи - стените и дъното и са водоупътни, което е постигнато чрез двуслойно РУС покритие, което не позволява замърсяване на подпочвените води с торова течност, нито проникване на подпочвени води в обема на лагуната.

Както и до сега в нея ще се съхранява течен тор и съгласно изискванията тя трябва да има капацитет, достатъчен за съхраняване на торовата маса от всички сгради и животни в свинефермата в продължение на 4 месеца.

Количеството тор, приравнен към течен тор от отделните категории свине - в съществуващите и новопроектираните сгради в имот № 010006 за четири месеца по технологични данни е 1 422 м³. Съществуващата торова лагуна е с полезен обем 1 510 м³, т.е. има достатъчен капацитет да побере течната торова маса от свинефермата в продължение на четири месеца. Изчерпването на торовата маса от лагуната се осъществява от цистерна за течен тор, агрегирана към трактор. Преди пълненето на цистерната с торова маса е наложително в района, в който ще се изпомпва, торовата маса да бъде старателно хомогенизирана. Хомогенизирането ще се извършва с помощта на пропелерно устройство (перка), агрегирана към трактора. Количеството тор, приравнен към течен тор от отделните категории свине, отпадащ от имот № 107001 за четири месеца по технологични данни е 3 371 м³. Третирането на торовите отпадъци от имот № 107001 ще е аналогично с това в имот № 010006.

Количество и качество на отпадъчните води, формирани на територията на обекта при различните етапи, е :

- Битово-фекални отпадъчни води:

Формират се от санитарните възли в битовите помещения за персонала.

Работещите в момента във фермата са 11 човека – ветеринарен лекар, гледачи и охрана. След предвидената реконструкция и модернизация в имот 010006 се предвижда щатния персонал да бъде увеличен с 5-6 гледачи, а след реализацията на цялостния проект и изграждането на новите производствени мощности в имот № 701001 предвижданията са за около 30 работници.

Среднодневно отпадъчно водно количество е определено при коефициент 0,9 от водоснабдителната норма и възлиза на :

- ❖ Съществуващо положение в имот № 010006:

- средноденонощно водно количество: $Q_{\text{ср.ден}} = 0,42 \text{ м}^3/\text{ден} \times 0,9 = 0,38 \text{ м}^3/\text{ден}$;
- средномесечно водно количество: $Q_{\text{ср.мес}} = 0,38 \text{ м}^3/\text{ден} \times 30 = 11,34 \text{ м}^3/\text{мес}$;
- средногодишно водно количество: $Q_{\text{ср.год}} = 0,38 \text{ м}^3/\text{ден} \times 365 = 138,7 \text{ м}^3/\text{год}$.

- ❖ Първи етап – реконструкция и модернизация в имот № 010006

- средноденонощно водно количество: $Q_{\text{ср.ден}} = 0,66 \text{ м}^3/\text{ден} \times 0,9 = 0,59 \text{ м}^3/\text{ден}$;

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- средномесечно водно количество: $Q_{\text{ср.мес}} = 0,59 \text{ м}^3/\text{ден} \times 30 = 17,8 \text{ м}^3/\text{мес}$;
- средногодишно водно количество: $Q_{\text{ср.год}} = 0,59 \text{ м}^3/\text{ден} \times 365 = 216,8 \text{ м}^3/\text{год}$.
- ❖ Втори етап –изграждане на производствена база в имот № 107001
- средноденонощно водно количество: $Q_{\text{ср.ден}} = 1,25 \text{ м}^3/\text{ден} \times 0,9 = 1,12 \text{ м}^3/\text{ден}$;
- средномесечно водно количество: $Q_{\text{ср.мес}} = 0,59 \text{ м}^3/\text{ден} \times 30 = 33,7 \text{ м}^3/\text{мес}$;
- средногодишно водно количество: $Q_{\text{ср.год}} = 0,59 \text{ м}^3/\text{ден} \times 365 = 410,6 \text{ м}^3/\text{год}$.

Формираните при съществуващото положение в имот № 010006 битови отладъчни води се заустват в съществуваща водоплътна изгребна шахта /събирателен безотточен резервоар/ с обем около $6,0 \text{ м}^3$ откъдето с автоцистерна се извозват за пречистване до градска пречиствателна станция. Формираните при първи етап – реконструкция и модернизация в имот № 010006 ще се събират в същата изгребна яма, която има капацитет за десетдневно отпадъчно водно количество и също ще се извозват с автоцистерна за пречистване до градска пречиствателна станция.

Формираните при втори етап –изграждане на производствена база в имот № 107001 битови отладъчни води ще се заустват в новопроектирана водоплътна изгребна шахта /събирателен безотточен резервоар/ с обем около $8,0 \text{ м}^3$ откъдето с автоцистерна се извозват за пречистване до градска пречиствателна станция. Изгребната яма е предвидена с капацитет за десетдневно отпадъчно водно количество.

При втори етап да се анализира възможността за пречистване на битово-фекалните отпадъчни води от двата имота в локална пречиствателна станция и последващо заустване на пречистените води в река Тере дере или ползването им за технологични нужди /напр. поливане на зелени площи/. Съгласно Закона за водите /чл. 46, ал.1, т.1/ не се изисква разрешително за ползване на воден обект - заустване на битови отпадъчни води за обекти извън границите на населените места и селищните образувания при максимално денонощно водно количество до 10 куб. м на денонощие и до 50 еквивалентни жители и осигурено най-малко първично пречистване на отпадъчните води.

Битово-фекални отпадъчни води се формират в ежедневната работа на персонала. Този тип води са замърсени главно с органични вещества и детергенти. Очакваният състав и количество на основните замърсявания на водите е:

N.В-ва = 65 гр.ж./ден

БПК5 = 54 гр.ж./ден

БПК5 на утаена отпадна вода= 35 гр.ж./дн

N = 8 гр.ж./ден

P = $3,3 \text{ гр.ж./ден}$

- дъждовни води

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

За оценка на максималните водни количества, са направени разчети за интензитета на валежите при различна обезпеченост. Като база са използвани данните от наблюденията за интензитета на валежите от ХМС Хасково – $t = 5 \text{ min}$, $i = 1.52 \text{ mm}$, $q = 243 \text{ l/s/ha}$, $p = 6.7\%$. Резултатите са отразени в таблица 21.

Таблица 21. Максимален интензитет на валежите при различна обезпеченост.

Параметър	Обезпеченост -p%				
	0.1	1	3	5	10
Максимален интензитет на валежа, $q \text{ [l/s/ha]}$	0.1	1	3	5	10
С продължителност, $t = 5 \text{ min}$	531	399	335	303	252

Разглежданата площадка се разполага във водосбора на река Банска. Близостта на локалните вододели не създава условия за мобилизиране на значителен външен повърхностен отток. На практика максималният повърхностен отток ще се формира на територията на площадките, т.е от вътрешни води. Количеството на максималните води за площадките се определя по формулата:

$$Q_{\max} = F * q * \psi, \text{ където:}$$

$Q_{\max}$ - максимални водни количества с $p=1\%$, m^3/s ;

F - площ на водосбора, ha ;

q - максимален интензитет на валежа при $p=1\%$ и $t=5 \text{ min}$, l/s/ha ;

ψ - коефициент на върхов отток.

При площ на площадката в имот № 010006 0,84 ha при приета средна стойност за коефициента на върховия отток, $\psi = 0.32$, максималното водно количество, което ще се формира в площадката е:

$$Q_{\max} = 0,84 * 399 * 0.32 = 0,11 \text{ m}^3/\text{s}$$

При площ на площадката в имот имот № 107001 0,5 ha при приета средна стойност за коефициента на върховия отток, $\psi = 0.35$, максималното водно количество, което ще се формира в площадката е:

$$Q_{\max} = 0,5 * 399 * 0.35 = 0,07 \text{ m}^3/\text{s}$$

Така формираните отпадъчни дъждовни води съдържат увлечени при падането на дъжда върху земната повърхност фини прахови частици и разтворени газове, част от които са естествени компоненти на атмосферния въздух (O_2 и CO_2), а други са замърсители (SO_2 , SO_3 , H_2S , NO_x и др.).

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Емисиите на вредни вещества (предимно горивни газове) в атмосферния въздух ще съдържат предимно разтворени въглероден диоксид и кислород и по своя състав няма да се различават от тези, паднали в жилищните райони на селото.

Всички повърхностни води от площадките ще се заустват на прилежащия терен и следвайки естествения наклон ще постъпват в река Тере дере.

4.2.5. Прогноза и оценка на очакваните изменения в режима на водните обекти вследствие реализация на инвестиционното предложение.

Рамковата директива за водите изисква постигане на „добро екологично състояние” на естествените води и „добър екологичен потенциал” на изкуствените и силно модифицирани водни тела до 2015 г.

Във връзка с това са в действие програми за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните и подземните води. Основната цел на програмите за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка състоянието на водите. Програмите за оперативен мониторинг включват онези водни обекти (водни тела), чието състояние е определено като „лошо” и съществува риск то да не стане „добро” до 2015 г.

В района няма пункт за контролен мониторинг на повърхностните води, но е изграден и действа пункт за оперативен мониторинг на река Банска при село Клокотница. Отчетени са превишения по Ортофосфати, Фосфор общ и Нефтопродукти, но е изразена тенденцията към подобряване на състоянието на водите.

Подземните води се контролират в три пункта при град Хасково:

- Пункт BG3G0ahN1-2MP019 - сондаж № 3 – ВС “Хасково 1”;
- Пункт BG3G0000PgMP088–сондажи на КГМР “Хасково 1” с дълбочина 60 m;
- Пункт BG3G0ahN1-2MP019 – 15 сондажа –ВС “Източна зона”.

Основните мерки за постигане на целите по ПУРБ са свързани с прилагане на добри земеделски практики за намаляване на замърсяването на водите с N и P; контрол върху прилагането на торове и препарати за растителна защита; осигуряване проводимостта на речните легла след язовирните стени; поддържане на потенциално опасни язовири; контрол върху осигуряване на екологичния отток след язовири за опазване на водните екосистеми и подобряване на екологичното състояние на водите след съоръженията; изграждане на ПСОВ; доизграждане на канализационните системи.

По отношение възможността за замърсяване с нитрати от дейността на свинефермата, може да се направят следните изводи:

1. Дейността на свинефермата не продуцира емисии на нитратни йони в подземните води.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

2. Торовите маси се съхраняват във водоплътна торова лагуна, постигнато чрез двуслойно РУС покритие, което не позволява замърсяване на почвените води с торова течност или проникване на почвени води в нейния обем.

Във връзка с гореизложеното, се оценява, че допълнително нитратно замърсяване на подземните води, свързано с изграждането на обекта, е изключено.

Водоснабдяването на обекта с вода за питейно-битови нужди ще се осигури от селищен водопровод или друг регламентиран водоизточник посредством цистерна /водоноска/. Схемата на водоснабдяване в общ вид е – водочерпене от резервоар посредством ел. Помпа, регулиране режима ѝ на работа, осигуряване на необходимия напор и дебит вода посредством хидрофорна уредба.

Водоснабдяването за производствени нужди ще продължи да се осъществява при условията на издаденото Разрешително № 315201162/15.10.2013 г., издадено от Басейнова дирекция „Източнобеломорски район” с център град Пловдив от изграден тръбен кладенец с дълбочина 8 м в имот № 010006. Оборудван е с центробежна помпа тип „2MT45” с дебит до 2,0 л/с и резервоар с обем 60 м³. Разрешеното максимално водно количество е до два 2,0 л/с, а средноденонощното – 0.068 л/с. Денонощно за животновъдство се допуска използването на 5.60 м³, а за други цели /хигиенизиране на работните площадки/ до 0.23 м³, а годишно съответно до 2 044 м³ и 86 м³ /55 дни/. Водоползването е от подземно водно тяло „Порови води в Неоген - Кватернер - Хасково” (G3G00000NQ009). Във връзка с увеличения капацитет ще се наложи промяна в използваните водни количества.

Дейността на свинефермата генерира течна торова маса, която се събира в лагуната, а изчерпването ѝ от нея ще се осъществява от цистерна за течен тор, агрегирана към трактор. Хомогенизирането ще се извършва с помощта на пропелерно устройство (перка). Подава се за ползване по договор с фермери от района.

Всички повърхностни води от площадките ще се заустват на прилежащия терен и следвайки естествения наклон ще постъпват в река Тере дере.

Формираните при съществуващото положение в имот № 010006 битови отладъчни води се заустват в съществуваща водоплътна изгребна шахта /събирателен безотточен резервоар/, откъдето с автоцистерна се извозват за пречистване до градска пречиствателна станция. Формираните при първи етап – реконструкция и модернизация в имот № 010006 ще се събират в същата изгребна яма и също ще се извозват с автоцистерна за пречистване до градска пречиствателна станция.

Формираните при втори етап –изграждане на производствена база в имот № 107001 битови отладъчни води ще се заустват в новопроектирана водоплътна изгребна шахта /събирателен безотточен резервоар/ откъдето с автоцистерна се извозват за пречистване до градска пречиствателна станция.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

При втори етап да се анализира възможността за пречистване на битово-фекалните отпадъчни води от двата имота в локална пречиствателна станция и последващо заустване на пречистените води в река Тере дере или ползването им за технологични нужди /напр. поливане на зелени площи/. Съгласно Закона за водите /чл. 46, ал.1, т.1/ не се изисква разрешително за ползване на воден обект - заустване на битови отпадъчни води за обекти извън границите на населените места и селищните образувания при максимално денонощно водно количество до 10 куб. м на денонощие и до 50 еквивалентни жители и осигурено най-малко първично пречистване на отпадъчните води.

От обекта не се формират производствени отпадъчни води .

Торовата маса се събира в съществуващата земно-насипна торова лагуна. Лагуната е изпълнена в съответствие с действащите български и европейски нормативи - стените и дъното и са водоплътни, което е постигнато чрез двуслойно РУС покритие, което не позволява замърсяване на подпочвените води с торова течност, нито проникване на подпочвени води в обема на лагуната.

В отпадъчните води не се съдържат вещества от списъци I и II и Приложение 2 на Наредба № 6/09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти и Приложения 1 и 2 на Наредба № 1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води.

Фермата не попада и не граничи с пояси на санитарно-охранителни зони и в близост няма водоизточници за питейно-битово водоснабдяване. В района няма издадени разрешителни за предложения от подобно естество.

В резултат рализиране на инвестиционното предложение емисионното и имисионно натоварване и въздействието върху повърхностните и подземни води се оценява на незначително.

Оценка на значимостта на въздействията върху повърхностните и подземни води:

- Териториален обхват – малък;
- Значимост – незначително;
- Вид – непряко;
- Продължителност – дълготрайно;
- Честота – постоянно;
- Кумулативен ефект – не се очаква;
- Възможност за възстановяване – да.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.3. Геоложка основа, земи и почви.

4.3.1. Характеристика и анализ на геоложката основа. Подземни богатства.

В Хасковски регион се разкриват следните основни лито- и хроностратиграфски единици и магмени тела.

Палеоген е представен от седиментни и вулкански скали.

Неоген е представен е от Ахматовската свита (ahN₁₋₂), която има широко разпространение в Хасковската котловина. Пкрива голяма част от метаморфитите и палеогенските седименти. Седиментите на Ахматовската свита залягат трансгресивно и дискордантно върху всички по-стари скали и имат почти ненарушено хоризонтално положение. Покриват се от плио-плейстоценски чакъли и на повечето места от кватернерни наслагвания и почвен слой. Свитата е представена от дребнокъсови чакъли, пясъци, алеврити, песъчливи алевролитни глини. Пясъците са светложълти, разнозърнести, с коса слоистост. Чакълениите и гравелитите са във вид на лещи сред пясъците. Късовете в тях са добре заоблени, от вулкански и метаморфни скали. Глините са сивозелени с варовити конкреции и лещи.

Дебелината на Ахматовската свита варира в широки граници – от няколко метра до 250-350 м.. Всички неогенски отложения в Хасковската котловина се причисляват към Ахматовската свита. Генезисът на седиментите е пролувиално-алувиален и е свързан с развитието на речната система на Палео-Марица.

Кватернер. Кватернерните образувания се разкриват повсеместно и покриват различни скали от подложката. Не всички възрастови и генетични типове са отбелязани върху картата поради незначителната им дебелина и разпространение. По долините на реките Хасковска и Банска са формирани алувиални по генезис кватернерни наслаги, представени от пясъци, гравии, валуни и чакъли.

В тектонско отношение проучваният обект попада в обхвата на депресия, представляваща комплексна грабенова структура, окончателно моделирана през палеоген-неогенския етап върху хетерогенна основа. Запълнена е с неогенските отложения на Ахматовската свита.

Според сеизмичното райониране на Република България за период от 1000 години – разглежданата площадка попада в **IX-та степен на сеизмичност**, като стойността на сеизмичния коефициент е 0,27. По картата на геоложката опасност в България за района на проучване от процесите и явленията с непрекъснато действие е характерно наличието на активен разлом от първи ред.

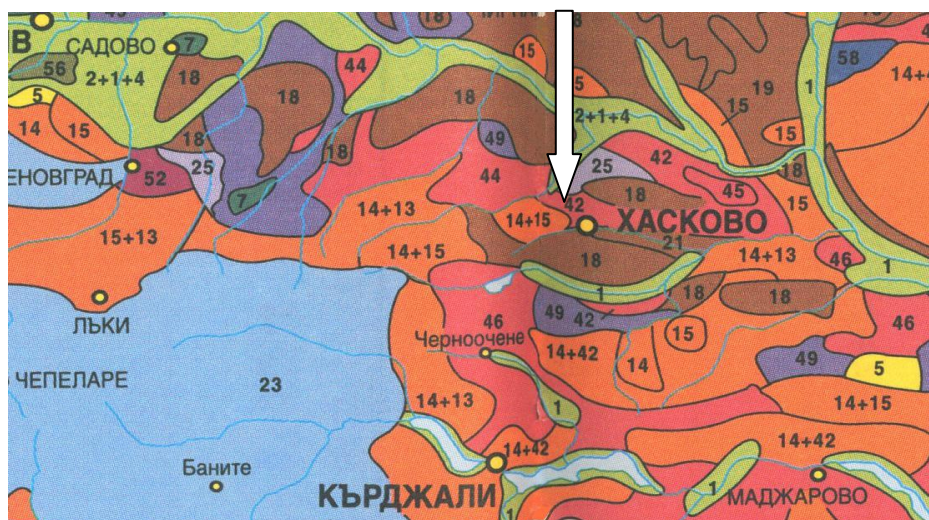
В рамките на разглежданите имоти няма регистрирани находища на подземни богатства. Общо в региона при проучвания са установени андезити, варовици, туфи и перлити.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.3.2. Характеристика и състояние на почвите в района. Статус на земите, обект на инвестиционното предложение, начин на трайно ползване.

По LUWISOLS - FAO-UNESKO, 1988 почвите в района са канелено-горски, характерни за хълмистите и предпланински райони и подножията на почти всички планини в Средна и Южна България. Образувани са върху изветрителната зона на палеогенските варовици $/Pg_2^3/$. Определят се като канелено излужени, песъчливо глинести, силно каменливи, твърде плитки, бедни, сухи, нелесопригодни до 90%. Плодородието им е слабо, слаба е и запасеността с общ азот – максимум до 2%. Почвената им реакция е предимно слабокисела и неутрална. Те са текстурно диференцирани почви, чиито механичен състав и съдържание на органично вещество определят висока йонообменна и буферна способност и също се характеризират с висока устойчивост към замърсяване и попадат в III клас на устойчивост. Наличието на субсредиземноморски елемент в климата на района на разпространение на канелените горски почви оказва влияние върху по-продължителното и по-интензивно протичане на процесите на вътрешно-почвеното изветряне. Характеризират се с канелен, канелено-кафяв цвят и по-глинест механичен състав.

По Нинов /1997/ районът попада в Балканско-Средиземноморска почвена подобласт, Средно-тракийско – Тунджанска провинция. Характерна е с доминирането на плитки почви – ранкери с литосоли, ранкери с канеленовидни лесивирани почви и развитието на ерозия. Съгласно класификационна схема на почвите (с корелация по FAO, 1989, 1990) в района те са канеленовидни лесивирани /излужени канелени/.

Фигура 9. Карта на почвени типове и подтипове в област Хасково

14 – ранкери, 15 – рендини, 18 – богати смолници, 21 – глееви смолници, 25 – канелени, 42 – канеленовидни лесивирани, 44 – смолницовидни лесивирани.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Лесивираните почви са широко разпространени в България. Те се намират в условията на добър дренаж и интензивно селскостопанско използване със забележимо негативно антропогенно въздействие, проявено преди всичко в интензивната им ерозия. У нас те се подделят на 6 подтипа ., единият които е именно канеленовидните лесивирани почви. Характеризират се с мощност на почвения профил 75-120 см, мощност на хумусния хоризонт /до 35 см/. По механичен състав са по-глинести от типичните канелени почви, но са с по-малко съдържание на хумус /2-3%/. Имат мощен и добре оформен профил, който включва хумусно-акумулативен хоризонт, с мощност около 35 - 50 см и илувиален хоризонт с мощност около 50-80 см.

Повърхностният хоризонт се характеризира с канелен цвят, песъчливо-глинест механичен състав и нездрава структура. В илувиалният хоризонт механичният състав е потезък, структурата се променя в буцеста, а плътността на почвата нараства. Карбонатите са измити на дълбочина 80-100 см. Реакцията на почвения разтвор е слабо кисела.. Слабо са запасени с азот и фосфор и добре с калий.

Устойчиви са на техногенни замърсявания като прах и горивни аерозоли, които е възможно да се появят при експлоатацията на фермата. Това се определя от тежкия им механичен състав, благоприятна почвена реакция и съдържание на органично вещество.

Инвестиционното предложение ще се реализира в Поземлени имоти № 010006 и № 107001 в местността „Тере дере" в землището на село Клокотница (ЕКАТТЕ 37321), собственост на Възложителя. Основните им характеристики, както и на съседните имоти и координатите на характерните гранични точки (координатна система 1970 г.) бяха представени в т. 2.2.

Регионална лаборатория Хасково към Изпълнителната агенция по околна среда осъществява мониторинговата дейност в областта в пунктове за наблюдение и контрол от подсистема „Земни и почви" от НАСЕМ. За 2012 година в не са установени превишения по отношение показателите на рН, олово, кадмий, мед, цинк, арсен въглерод, азот, фосфор и пестициди, обемна плътност, никел и хром.

През 2012г не са констатирани замърсявания на почвите с пестициди, както и с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти. От извършените анализи за кисляване на почвите не са установени стойности застрашаващи почвеното плодородие.

Липсват нарушени от миннодобивни дейности терени .

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.3.3. Прогноза и оценка на въздействието върху геоложката основа и почвите на територията на обекта и земеползването в района.

В резултат на предвидената модернизация и разширение не се засяга геоложката основа и находища на подземни богатства. Имот № 010006 е застроен, но земите в Имот № 107001 ще загубят качествата си на обработваема земя.

❖ При модернизацията и разширението на свинефермата.

При изграждане на производствените сгради, инсталации, съоръжения и инфраструктура неминуемо ще се унищожи почвата на местата на изгражданите обекти. При строителството задължително ще се из земе хумусния слой и ще се депонира временно до бъдещо му използване при рекултивацията на терените, оформяне на зелени площи около сградите и зелените пояси и живи плетове около имотите /фермата/. В периода на строителство ще се генерират прахово-газови емисии от земно-изкопните дейности и от транспортната и строителна техника, но разпространението им ще бъде най-вече на и около самата площадка. През летните месеци е необходимо да се извършва оросяване на обслужващите пътища и площадки. Не се очаква замърсяване на съседните земи.

По време на строителните работи на самият терен ще бъдат организирани места за събиране на битовите и строителните отпадъци и в последствие депонирани на място, указано от Кмета на Община Хасково.

Евентуално замърсяване на почвата с нефтопродукти може да се очаква от неизправна транспортна техника. То би имало локален характер – на отредения терен. Всички евентуални нарушения в граничещи с терена земи ще бъдат възстановени след приключване на строителните работи.

Обобщена оценка за въздействие по време на строителството:

- *Степен на въздействие:* незначителна, както по териториален обхват, така и по количество на прахови емисии.

- *Продължителност на въздействието:* временно, само по време на строителните работи и териториално ще е съсредоточено на работната площадка. Не се очаква негативно въздействие върху почвените свойства и плодородие на околните терени.

- *Честота на въздействието:* само по време на строителството

❖ При експлоатацията на свинефермата:

Проектът трябва да бъде съгласуван и приет по реда на раздел IV, а приемането на рекултивирани площи - по реда на раздел V от Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (обн.ДВ бр.89/ 22.10.2002 г., изм.ДВ бр.30/ 22.03.2002 г.), съгласно изискванията на чл.11, ал.1, т.2 от Закона за опазване на земеделските земи .

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

За рекултивирания слой са подходящи:

- хумусният хоризонт – съдържанието на хумус в използваните почвени материали трябва да бъде $\geq 1\%$ или съдържанието на органичен въглерод трябва да бъде $\geq 0,6\%$, определени в средна проба през 0,1 m.

- подхумусния хоризонт, който е обитаван от микроорганизми и при който съдържанието на хумус е $\geq 0,5\%$ или съдържанието на органичен въглерод е $\geq 0,3\%$, определени в средна проба; по-дълбоки пластове, които след обработка са годни за развитие на растителност – нетоксични глини, пясъци, изветрели и полуизветрели скали.

Допустимото съдържание на общото количество соли в материалите, изграждащи рекултивирания слой е - до 0.3%; механичен състав - 30-50% физична глина.

След техническата рекултивация ще се извърши и биологическа. Основните дейности, залегнали в проекта по биологичната рекултивация, са за подобряване на условията на месторастене и предвиждат: минерално торене; засяване на подходящи за условията тревни смеси; отгледни мероприятия за период от 3 години.

Описаните технологии за отглеждане на свинете, не дават основание да се очаква замърсяване на земите и почвите по въздушен или воден път при водене на нормален технологичен режим на експлоатация.

Основните газове и прахови емисии, които могат да се отделят в атмосферата, а от там да се отлагат върху почвите, са CO_2 , N_2 , метан, водни пари, продуктите от ферментацията и разлагането на органични съединения. По тази причина замърсяване на прилежащите почви чрез въздушни емисии по време на нормална експлоатация на фермата не се очакват. Възможно е известно замърсяването на прилежащите земи от транспорта – утъркване, запрашаване и разносяне на леки отпадъци при силни ветрове, замърсяване на оградата... Изчисленията показват, че извън работните площадки няма опасност от наднормено отлагане върху почвата по въздушен път. За минимизиране на въздействията и предотвратяване разпространението на прахо-газовите емисии върху прилежащите земи, е необходимо около оградата на фермата да се изгради зелен пояс.

Предвидените инсталации за отпадъчни води от дейността ще обхванат всички замърсени води и ще ги отвеждат за пречистване във водопътна безоточна изгребна шахта (събирателен безоточен резервоар), като на II етап ще се анализира възможността за изграждане на локално пречиствателно съоръжение. Това ще гарантира, че на обекта и съседните площи няма да има замърсяване на почвите със замърсени води.

Спазването на нормативните изисквания, както и на всички предписани мерки и дейности по време на експлоатацията на фермата гарантират предпазването на земите и почвите на обекта и в съседните имоти от замърсяване с отпадъци, емисии от въздуха и водите.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Обобщена оценка на степента на въздействие при експлоатацията:

- *Степен на въздействие*: незначително.
- *Продължителност на въздействието*: трайно.
- *Честота на въздействието*: в течение на денонощието.

Имот № 010006 с площ от 8.405 дка е застроен и запазва сегашното си предназначение „стопански двор”. Ще се смени предназначението на Имот № 107001, като от „нива” площта от 4.999 дка ще премине към категорията „урбанизирана територия”. Изцяло се съхранява съществуващото земеползване в съседните имоти:

- 000160 – „пасище, мера”,	- 000166 – „полски път”
- 000148 – „полски път”,	- 000258 – „пасище, мера”
- 000154 – „пасище, мера”	- 107002 – „нива”

4.4. Растителен и животински свят. Елементи на националната екологична мрежа.

4.4.1. Биогеографска характеристика на района.

Изследваният район попада в т.н. Хасковска хълмиста земя, част от Среднобългарския биогеографски район, подрайон Горнотракийска низина /Бл. Груев, Б. Кузманов, 1994/, характеризира се с предимно равнинен характер, интензивно земеделие и значителна урбанизация. Подрайонът до голяма степен се припокрива с Горнотракийски биогеографски район от Балканската биогеографска провинция по Асенов /2006/. Биогеографското райониране се различава незначително от физикогеографското, но при всички случаи предопределя до голяма степен бедно по състав и обилие биологично разнообразие, съхранено основно по склоновете на предпланинските възвишения и местата с екотонен ефект – равнинни гори и реки, какъвто е и разглеждания случай. Почвите са предимно канелени горски, чернозем-смолници, алувиално-делувиални, хумусно-карбонатни и антропогенни. Средиземноморското влияние навлиза по долината на река Марица. Равнинният район е характерен с разпръснати малки комплекси гори сред работните земи.

Характерните горски съобщества са сравнително малко и са съставени от цер (*Quercus ceris*), благун (*Quercus frainetto*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*). Срещат се вторични съобщества от драка (*Paliurus spina-christi*), хришел /храстовиден смин/ (*Jasminum fruticans*) и други преходносредиземноморски видове. На места растат мезофитни гори от дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*), полски бряст (*Ulmus minor*), виргилиев дъб (*Quercus virgiliana*) и полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), както и халофитни формации /Тракийска горскорастителна област/.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

От южноевксинските видове са характерни навлезлите от към Черноморския басейн битински синчец (*Scilla bythynica*), форскалева какула (*Salvia forskahlei*), златно секирче (*Lathyrus*), кримско зарасличе (*Symphytum tauricum*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*). От азиатските форми можем да споменем ресничест гарвански лук (*Ornithogalum fimbriatum*), скрипка (*Smilax excelsa*), теснолистно клинавче (*Astragalus angustifolius*), паче гнездо (*Alkanna tinctori*), прангос (*Prangos ferulacea*), прав звездан (*Lotus strictus*) и др. Ендемитите в подрайна са представени от няколко вида, най-известни от които са блестящото (*Tulipa splendens*) и златисто лале (*Tulipa aureolina*), гръцката ведрица (*Fritillaria graeca*) и черноморската ведрица (*Fritillaria pontica*).

Фауната е богата на южни топлолюбиви видове. Безгръбначните са представени от множество субмедитерански и източносредиземноморски, както и предноазиатски видове. Гръбначните включват комплекс от европейски, евросибирски и холопалеарктични видове.

Наред с тях, са разпространени и много топлолюбиви средиземноморски, преходно-средиземноморски, предноазиатски и степни форми. Характерни за подрайона са големият брой топлолюбиви и широко разпространени в Южна България земноводни, влечуги, птици и обитаващи откритите низини, ровещи и други бозайници. Между тях е гюнтеровата полевка (*Microtus guentheri*). Единственият ендемит от гръбначните животни е маришката бабушка (*Rutilus rutilus mariza*).

Поречието на река Марица има особено консервационно значение поради наличието на, макар и малки, остатъци от заливни гори. То получава допълнителен консервационен бонус от биогеографското разположение на територията. Средното и долно течение на басейна на Марица е една от малкото територии в цяла Палеарктика, съхраняваща биота повлияна от три биогеографски субрегиона – континентален, средиземноморски и иранотурански (прикаспийски). То е изключително важен биокоридор, свързващ защитените зони в почти цяла Южна България.

4.4.2. Растителен свят. Характеристика на състоянието. Прогноза и оценка на въздействието върху растителни видове; изменения в състоянието на популациите им и във фитоценозите в резултат на реализацията на инвестиционното предложение.

Районът попада в Тракийската горскорастителна област (Дъбови гори в Горна Тракия - от 0 до 500 м н.в./), Подобласт Горна Тракия - Равнинно-хълмисти дъбови гори, където н.в. е до 500 м, средната годишна температура 10.8-13.2°C, броят на дните с $T > 10^{\circ}\text{C}$ е в интервала 190-230, годишните валежи са в рамките на 600-670 мм, а индексът на сухота 25-32. Надморската височина е около 170 м, а средния наклон от 6 до 8°.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Разглежданата територия е силно антропогенизирана в миналото, когато върху настоящия имот с идентификатор № 010006 е изградена действащата и в момента свинеферма, обект на модернизация и разширение. До нея е прокарано разклонение на международния път Е 80 с дължина 900 м – местен път от четвъртокласната пътна мрежа, около който съществуват и други производствени единици. В неговите граници почти липсва естествена растителност, поради застроеността му и характера на провежданите дейности. Съществуват единични плодни дървета и ивица от дървесто-храстова растителност около североизточната граница – джанка (*Prunus cerasifera*), дива круша (*Pyrus pyraster*), черен бяз (*Sambucus nigra*), трънкосливка (*Prunus insititia*), червен глог (*Crataegus monogyna*), обикновено птиче грозде (*Ligustrum vulgare*), повет (*Clematis vitalba*)... В малки, свободни от застрояване и запечатки пространства, се развиват вторични зелени площи, в чийто състав влизат основно рудерални видове=

Имот № 107001 до скоро е бил обработваем и е използван като нива. На границата с полския път са съхранени храсти. В следствие на запустяването на мястото на отглежданите монокултури вторично се развива разнотревие. Общо в имота сме установили в резултат на полеви изследвания в периода 2012-2013 година наличието на 46 вида висши растения от 12 семейства представени в таблица 22:

Таблица 22. Състав на растителността в имот № 107001.

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ЗАЩИТ. СТАТУС
ХРАСТОВИ ВИДОВЕ			
Зърнастецови/ <i>Rhamnaceae</i>	драка	<i>Paliurus spina – Christi</i>	-
Розоцветни/ <i>Rosaceae</i>	шипка	<i>Rosa canina</i>	-
	глог	<i>Crataegus monogyna</i>	-
	трънка	<i>Prunus spinosa</i>	-
Смрадликови/ <i>Anacardiaceae</i>	тетра/смрадлика/	<i>Cotinus coggygria</i>	-
Маслинови / <i>Oleaceae</i>	обикновено птиче грозде	<i>Ligustrum vulgare</i>	-
ТРЕВИСТИ ВИДОВЕ			
Житни / <i>Poaceae</i>	зелена кощрява	<i>Setaria viridis</i>	-
	троскот	<i>Cynodon dactylon</i>	-
	обикновена метлица	<i>Poa trivialis</i>	-
	балур	<i>Sorghum halepense</i>	-
	миши ечемик	<i>Hordeum murinum</i>	-

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

	безосилеста овсига	<i>Bromus inermis</i>	-
	заешки овес	<i>Trisetum flavescens</i>	-
	грудесто канарско семе	<i>Phalaris tuberosa</i>	-
	валезийска власатка	<i>Festuca valesiaca</i>	-
	овсигова вулпия	<i>Vulpia bromoides</i>	-
	луковична метлица /	<i>Poa bulbosa</i>	-
	сеноклас	<i>Cynosurus echinatus</i>	-
	ягло	<i>Tragus racemosus</i>	-
	белизма	<i>Dichantium ischaemum</i>	-
Сложноцветни/ <i>Asteraceae</i>	обикновена свещица	<i>Filago vulgaris</i>	-
	четинеста дрипавка	<i>Crepis setosa</i>	-
	вълнести миши уши	<i>Hieracium pannosum</i>	-
	обикновена синя жлъчка	<i>Cichorium inthybus</i>	-
	грудеста метличина	<i>Centaurea napulifera</i>	-
	пиренейска метличина	<i>Centaurea iberica</i>	-
	езиколистна паламида	<i>Cirsium ligulare</i>	-
	биберщайнова решетка	<i>Carlina bibersteinii</i>	-
	македонски спореж	<i>Senecio macedonicus</i>	-
	бял равнец	<i>Achillea millefolium</i>	-
	разнолистен равнец	<i>Achillea critmifolia</i>	-
	полско подрумче	<i>Anthemis arvensis</i>	-
	казашки бодил	<i>Xanthium spinosum</i>	-
	космат оман	<i>Inula hirta</i>	-
Бобови / <i>Fabaceae</i>	жлезист гръмотрън	<i>Ononis adenothricha</i>	-
	медицинска комунига	<i>Melilotus officinalis</i>	-
	азиатска глушина	<i>Vicia peregrine</i>	-
	теснолистна глушина	<i>Vicia angustifolia</i>	-
	шлемовидна еспарзета	<i>Onobrychis caput-gali</i>	-
Щирови/ <i>Amaranthaceae</i>	приповдигащ се щир	<i>Amaranthus oleflexus</i>	-
Розоцветни/ <i>Rosaceae</i>	белезникав очеболец	<i>Potentilla neglecta</i>	-
	сребрист очеболец	<i>Potentilla argentea</i>	-
	камшик	<i>Agrimonia eupatoria</i>	-

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Лободови / <i>Chenopodiaceae</i>	клинолистна куча лобода	<i>Chenopodium opulifolium</i>	-
Сенникоцветни / <i>Ariaceae</i>	кръглолистна урока	<i>Bupleurum rotundifolium</i>	-
	голям морков	<i>Daucus maximus</i>	-
Лаконосни / <i>Phytolacaceae</i>	американски лаконос	<i>Phytolacca americana</i>	-
Тученицови / <i>Portulacaceae</i>	тученица	<i>Portulaca oleracea</i>	-
Лападови / <i>Polygonaceae</i>	козя брада	<i>Rumex acetosella</i>	-
Кремови <i>Liliaceae</i>	есенен синчец	<i>Scilla autumnalis</i>	-
	голямокачулест гарвански лук	<i>Ornithogalum comosum</i>	-
Картофови <i>Solanaceae</i>	черно куче грозде	<i>Solanum nigrum</i>	-

Всички растителни видове са широко и повсеместно разпространени в страната ни и няма включени в Приложения № 2 и 3 на ЗБР, както и такива от Червена книга на Република България, съвместно издание на Българска академия на науките и Министерство на Околната среда и водите (2001). Характерно за техните популации е, че са силно пластични и плътно заемат всички подходящи месторастения и реализацията на проекта няма да повлияе съществено на състоянието на техните популации в ареалите им. В концесионната площ няма локализирани и известни находища на редки, защитени и ендемични растителни видове, характерни за биогеографската единица. Такива са 7 вида балканските ендемити - плътен равнец (*Achillea depressa*), едроцветно червеноглавче (*Knautia ambigua*), критски ветрогон (*Eryngium creticum*), нисък лопен (*Verbascum humile*), теснолистно подрумиче (*Anthemis tenuiloba*), тракийско подрумиче (*Anthemis thracica*) и стрибърниева ведрица (*Fritillaria strybrny*).

Части от някои видове се използват като билки и са сред най-широкоразпространените и използвани лечебни растения - шипка (*Rosa canina*), синя жлъчка (*Cichorium inthybus*), бял равнец (*Achillea millefolium*), медицинска комунига (*Melilotus officinalis*)...

Червен /обикновен/ глог (*Crataegus monogyna*), черен глог (*Crataegus pentagyna*), дрян (*Cornus mas*), смрадлика (*Cotinus coggygia*), повет (*Clematis vitalba*), полски ветрогон (*Eryngium campestre*), лечебен камшик (*Agrimonia eupatoria*), козя брада (*Rumex acetosella*), киселец (*Rumex acetosa*), черно куче грозде (*Solanum nigrum*), лечебна мъдрица (*Sisymbrium officinale*), тревист зим зелен (*Vinca herbacea*) и др. са включени в приложението на Закона за лечебните растения, но нито един от тях не в списъка на видовете, поставени под режим на опазване и регулирано ползване - Приложение № 4 към чл. 41, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В района няма находища на лечебни растения със стопанско значение.

В резултат на деградация в последните години в околните терени в района масово се настанява ксерофитната формация на драката (*PALIURETA SPINA-CHRISTI*), развиваща се като храстово-тревни комплекси, със слаба почвозащитна и водорегулираща роля.

Описаните характеристики на формираните фитоценози не дават основание за наличие в разглежданата площадка на местобитания, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС, респективно Приложение № I на ЗБР. В полоса от два километра около тях също няма хабитати, предмет на опазване.

При реализацията на инвестиционното предложение ще се засегнат храстово-тревните екосистеми на площадката в имот № 107001, която е предвидена за разширение на свинефермата.

Характерно за тях е, че са доста толерантни и пластични и добре приспособени към специфичните условия, създавани от основните екологични фактори. При по-малките промени в хидрологичен, температурен и светлинен режим след усвояване на територия от човека, те сравнително лесно възстановяват предишното си качество, при последващата липса на масирано въздействие. Формира се бавно ново мозаечно флористично съобщество от рудерално – антропопресивен характер без консервационно значение и без участие на видове с консервационно значение.

При реализацията на проекта антропогенното влияние ще е силно за Имот № 107001 свързано с дейности, унищожавачи на практика средата за развитие на растителността. Въздействието върху растителната покривка ще е пряко и продължително, но загубите на биологично разнообразие ще са минимални и се ограничават единствено в площта от 5 дка заета от Имот № 107001.

Препоръчаният вариант за реализация на инвестиционното предложение до голяма степен задоволява тези изисквания и при адекватна рекултивация ще е с минимално отрицателно въздействие върху околната среда и растителната покривка.

Препоръчваме техническа и биологична рекултивация на свободните от застрояване терени след завършване на модернизацията и разширението на фермата с използването на тревни смеси от местни житни, богати на видове с цел постигане на устойчиво тревно покритие за недопускане на повърхностна ветрова и водна ерозия. Целесъобразно е за недопускането на ерозионни процеси и въздействие върху околните площи и за ландшафтно оформление на свинефермата да се създадат пояси /ивици/ от автохтонна дървесна растителност по границите на имотите със състав:

- Пояс от обиновен глог (*Crataegus monogyna*) при междуредово разстояние 2,5 м и вътрередово 1,5 м - общо – 3 реда.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- пояс от космат дъб (*Quercus pubescens*) при междуредово разстояние 5 м и вътрередово 4 м.

Двата вида ще се развият храсталачно и ще са добра предпоставка за създаването на условия в цялата площ за по-бърза и удачна спрямо целите реинтеграция на терена в околните терени. На тази база ще се появят нови екологични ниши.

Възможно е и приложението на други видове като гледичия (*Gleditsia triacanthos*), акация (*Robinia pseudoacacia*), лигуструм (*Ligustrum ovalifolium*), екзоти – дървовидна ружа (*Hibiscus*), източна туя (*Thuja orientalis*), туя (*Thuja occidentalis*), кипариси, чимшир (*Buxus sempervirens*), хвойна (*Juniperus scopulorum*) ...

4.4.3. Животински свят. Характеристика на състоянието.

Описаният характер на фитоценозата определя състава на зооценозата, която е изключително бедна и в двата имота поради силната антропопреса.

Безгръбначната фауна е най-богата в затревената част на незастроения имот. По литературни данни в биогеографския подрайон са установени 16 български и 11 балкански ендемита, 6 реликтни и 83 редки вида от ненасекомната безгръбначна фауна. Общо за Горнотракийската низина са известни 52 ендемични и редки вида насекоми. До момента няма информация за локализираните находища на застрашени, редки, ендемични или защитени видове безгръбначни в имотите, предмет на инвестиционното предложение. Не се засягат техни местообитания.

Водосборът на река Марица е в Егейската водосборна област. Според Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие в България тя включва 50 вида и подвида и се отличава с най-много ендемични видове и подвидове (7): *Vimba melanops*, *Cobitis peshevi*, *Rutilus rutilus mariza*, *Barbus cyclolepis cyclolepis*, *Chondrostoma nasus vardarenses*, *Sabanejwia aurata balcanica* и *Noemacheilus angorae bureshi*...

Според съвременните изследвания и данни – Илиана Г.Велчева, Николай Х. Мехтеров, 2005 г. „Проучване състоянието на ихтиоценозата в долното течение на река Марица”, за участъкът от Димитровград до държавната граница, са установени 12 видове риби - маришка бабушка (*Rutilus rutilus mariza Drensky*), речен кефал (*Leuciscus cephalus*), распер (*Aspius aspius*), кротушка (*Gobio gobio*), маришка мряна (*Barbus tauricus cyclolepis*), уклей (*Alburnus alburnus*), маришки морунаж (*Vimba vimba melanops*), горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*), златиста каракуда (*Carassius carassius*), сребриста каракуда (*Carassius auratus gibelio*), шаран (*Cyprinus carpio*), слънчева рибка (*Lepomis gibbosus*).

Някои от видовете навлизат и в река Банска. Горчивката и расперът са включени в Приложение №2 на Закона за биологичното разнообразие и в приложенията на Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания /Бернската конвенция/, а маришката мряна в Приложение № 4 на ЗБР.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

На терена на свинефермата поради липсата на повърхностни водни течения и водоеми не се срещат риби.

Херпетофауната е бедна. Съставът и природозащитният статус на видовете, които потенциално биха могли да бъдат срещнати, представяме в таблица 23:

Таблица 23. Състав и природозащитен статус на херпетофауната.

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУС
КЛАС ЗЕМНОВОДНИ (A M P H I B I A)			
Крастави жаби <i>Buфонidae</i>	зелена крастава жаба	<i>Bufo viridis</i>	Приложение 3 на ЗБР Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV Бернска к-я – Пр. № II
КЛАС ВЛЕЧУГИ (R E P T I L I A)			
Гекони <i>Gekkonidae</i>	балкански гекон	<i>Mediodactylus kotschyi</i>	Приложение 3 на ЗБР Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ – Пр. IV
Същински гущери <i>Lacertidae</i>	ивичест гущер	<i>Lacerta trilineata</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ - Пр. II и IV
	зелен гущер	<i>Lacerta viridis</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ - Пр. IV
	стенен гущер	<i>Podarcis muralis</i>	Бернска к-я – Пр. № II Д-ва 92/43 на СЕ - Пр. IV

Представените в таблицата данни сочат евентуалното присъствие при миграции на зелена крастава жаба и 4 вида влечуги от 2 семейства.

Птиците са най-добре представеният като разнообразие и обилие на видовете клас гръбначни животни в имотите и близките околности. Можем да ги разгледаме и обособим в две основни групи:

- ✓ степни видове, свързани с имот №107001;
- ✓ синантропни видове, свързани с имот № 010006.

Видовото разнообразие на клас птици (AVES), установени или вероятни като преминаващи за територията на действащата свинеферма, разширението ѝ, както и в по-широк периметър и техния природозащитен статус представяме в таблица 24.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Таблица 24. Състав и природозащитен статус на орнитотофауната.

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУС
РАЗРЕД СОКОЛОПОДОБНИ (FALCONIFORMES)			
Ястребови <i>Accipitridae</i>	обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>	Бернска к-я – Пр. II Пр. 3 на ЗБР
РАЗРЕД ГЪЛЪБОПОДОБНИ (COLUMBIFORMES)			
Гълъбови / <i>Columbidae</i>	гургулица	<i>Streptopelia turtur</i>	Дир. 79/409/- Пр. II-2 Бернска к-я – Пр. III
	гугутка	<i>Streptopelia decaocto</i>	Дир. 79/409/- Пр. II-2 Бернска к-я – Пр. III
РАЗРЕД КУКУВИЦОПОДОБНИ (CUCULIFORMES)			
Кукувицови <i>Cuculidae</i>	кукувица	<i>Cuculus canorus</i>	Бернска к-я – Пр. III Пр. 3 на ЗБР
РАЗРЕД СОВОПОДОБНИ (STRIGIFORMES)			
Совови <i>Strigidae</i>	чухал	<i>Otus scops</i>	Бернска к-я – Пр. II Пр. 3 на ЗБР
	кукумявка	<i>Athene noctua</i>	Бернска к-я – Пр. II Пр. 3 на ЗБР
РАЗРЕД БЪРЗОЛЕТОПОДОБНИ (APODIFORMES)			
Бързолетови <i>Apodidae</i>	черен бързолет	<i>Apus apus</i>	Бернска к-я – Пр. III Пр. 3 на ЗБР
РАЗРЕД ВРАБЧОПОДОБНИ (PASSERIFORMES)			
Чучулигови <i>Alaudidae</i>	качулата чучулига	<i>Galerida cristata</i>	Бернска к-я – Пр. III Пр. 3 на ЗБР
	полска чучулига	<i>Alauda arvensis</i>	Бернска к-я – Пр. III Дир. 79/409/- Пр. II-2 Пр. 3 на ЗБР
Лястовицови <i>Hirundinidae</i>	селска лястовица	<i>Hirundo rustica</i>	Бернска к-я – Пр. II Пр. 3 на ЗБР
	градска лястовица	<i>Delichon urbica</i>	Бернска к-я – Пр. II Пр. 3 на ЗБР
Мухоловкови <i>Muscicapidae</i>	южен славей	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Бернска к-я – Пр. II Пр. 3 на ЗБР
	кос	<i>Turdus merula</i>	Бернска к-я – Пр. III Дир. 79/409/- Пр. II-2 Пр. 3 на ЗБР

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Синигерови <i>Paridae</i>	голям синигер	<i>Parus major</i>	Бернска к-я – Пр.ІІ Пр.3 на ЗБР
Овесаркови <i>Emberizidae</i>	черноглава овесарка	<i>Emberiza melanocephala</i>	Бернска к-я – Пр.ІІ Пр.3 на ЗБР
Чинкови <i>Fringillidae</i>	обикновена чинка	<i>Fringilla coelebs</i>	Бернска к-я – Пр.ІІ Пр.3 на ЗБР
	зеленика	<i>Carduelis chloris</i>	Бернска к-я – Пр.ІІ Пр.3 на ЗБР
	кадънка	<i>Carduelis carduelis</i>	Бернска к-я – Пр.ІІ Пр.3 на ЗБР
Скорцови <i>Sturnidae</i>	обикновен скорец	<i>Sturnus vulgaris</i>	-
Врабчови <i>Passeridae</i>	домашно врабче	<i>Pas. domesticus</i>	-
	полско врабче	<i>Passer montanus</i>	Бернска к-я – Пр.ІІІ Пр.3 на ЗБР
Вранови <i>Corvidae</i>	сврака	<i>Pica pica</i>	Дир.79/409/- Пр.ІІ-2
	сива врана	<i>Corvus corone</i>	Дир.79/409/- Пр.ІІ-2

Анализът на данните, представени в таблицата показва, че районът в различните сезони на годината се облита от 23 вида птици от 14 семейства, включени в 6 разреда. Броят на видовете обхваща около 5 % от българската орнитофауна.

Единствените гнездящи в кухни на съществуващите сгради видове са проявяващите силна синантропност селска лястовица (*Hirundo rustica*), градска лястовица (*Delichon urbica*), обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*) и домашно врабче (*Passer domesticus*), както и една двойка кукумявка (*Athene noctua*) и полско врабче (*Passer montanus*) в храсталаците по границите на двата имота.

Видовете с висок консевационен статус навлизат епизодично и съвсем случайно в периметъра при миграции. Стойността на терена на като хранителна база е ниска, поради застроеността на единия имот и доскоро обработваемия характер на другия с ограничена площ и липса на богато растително покритие.

Клас *Mammalia* (таблица 25) е представен от групата на дребните бозайници, а едрите не могат да бъдат наблюдавани в района, тъй като оградата на действащия обект не позволява навлизането им в него дори при миграции, а незастроения имот е в урбанизирана територия между две производствени единици, до местен път и на около 100 м от международния път Е-80.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Таблица 25. Състав и природозащитен статус на фауната от бозайници.

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУС
РАЗРЕД ГРИЗАЧИ (RODENTIA)			
Мишевидни <i>Muridae</i>	полска мишка	<i>Apodemus agrarius</i>	
	сив плъх	<i>Rattus norvegicus</i>	
	черен плъх	<i>Rattus rattus</i>	
	домашна мишка	<i>Mus musculus</i>	
Хомякови <i>Cricetidae</i>	обикновена полевка	<i>Microtus arvalis</i>	
РАЗРЕД ХИЩНИЦИ (CARNIVORA)			
Кучеподобни <i>Canidae</i>	лисица	<i>Vulpes vulpes</i>	
РАЗРЕД ПРИЛЕПИ (CHIROPTERA)			
Гладконоси прилепи <i>Vespertilionidae</i>	кафяво прилепче	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.II Бонска к-я – Пр.II Дир.92/43ЕЕС-Пр.IV
	малко кафяво прилепче	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Пр.2, Пр.3 на ЗБР Бернска к-я – Пр.III Бонска к-я – Пр.II Дир.92/43ЕЕС-Пр.IV

Анализът на представените в таблицата данни показва, че за имотите са вероятни или се срещат 8 вида бозайници от 4 семейства и 3 разряда. С висок природозащитен статус са единствено двата синантропни видове прилепи.

В изложението природозащитния статус е представен чрез Закона за биологичното разнообразие и международните конвенции, по които Република България е страна.

1. Бонска конвенция – Конвенция за съхраняване на мигриращите видове диви животни.

- Приложение I – видове, застрашени от изчезване в целия или по-голяма част от техния ареал;

- Приложение II – видове с неблагоприятен статус.

2. Бернска конвенция – Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания:

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- Приложение II – строго защитени видове;

- Приложение III – видове, за които са необходими мерки от всяка една договаряща се страна.

3. Директива за птиците 79/409/ЕЕС :

- Приложение I – видове, предмет на специални консервационни мерки, отнасящи се до техните местообитания, за да се осигури тяхното оцеляване и размножаване в района на разпространението им.

- Приложение II – видове, които могат да бъдат предмет на лов.

4. Red list IUCN - Световно застрашени видове животни в категориите Critically endangered, Endangered и Vulnerable.

5. SPEC – Species of European Conservation Concern.

Категория 1 – видове в Европа със световно консервационно значение

Категория 2 – видове, чиято световна популация е съсредоточена в Европа и имат неблагоприятен консервационен статус

Категория 3 - видове, чиято световна популация не е съсредоточена в Европа и имат неблагоприятен консервационен статус.

Категория 4 - видове, чиято световна популация е съсредоточена в Европа и имат благоприятен консервационен статус.

6. CITES - Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора .

7. Закон за биологичното разнообразие:

Приложение II – видове, за чиито местообитания могат да се обявяват защитени територии.

Приложение III – защитени видове, за които се прилагат регламентирани мерки за тяхното опазване и защита.

Приложение IV – видове, поставени под режим на опазване и регулирано ползване.

От реализацията на инвестиционното предложение не можем да очакваме значими негативни промени по отношение популациите на безгръбначните животни. Влиянието ще е пряко, дълготрайно и силно негативно, свързано и със загуба на екологични ниши и индивиди. Характерното им широко разпространение и силната пластичност ще са причина за недопускане на навъзвратими изменения по отношение бъдещото развитие на техните ценози, които бързо ще се възстановят в следексплоатационния период.

Не сме установили и няма съобщения за локалитети на защитените за биогеографската единица видове.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Очакваме след разширението на свинефермата те да възстановяват бавно и отчасти предишното си качество в свободните от застрояване площи в експлоатационния период.

Въздействието върху животинската компонента ще е пряко и косвено, постоянно - за периода на експлоатация. Пряко ще се унищожат или увредят местообитания на макар и малко видове от херпетофауната и дрибни бозайници от антропогенизирането и усвояването на средата. Не се засягат гнездови екологични ниши на птици. Отнемат се незначително площи с минимална в качествено и количествено отношение хранителна база. Косвено в по-широк район ще повлият макар и минимално завишените нива на шум, вибрации, вредни емисии, засилено човешко присъствие...

Неадекватната на изскванията рекултивация и озеленяване е възможно да предизвика настаняването на рудерализирани тревни съобщества в околните терени и от там да се повлияе негативно върху състава и обилието на зооценозите и да се попречи на тяхното възстановяване.

Практиката показва, че съпътстващите шум, запрашаване и вибрации предизвикват безпокойство и напускане на територията, което намалява физическите загуби.

Ще се отнеме трайно на площ с трофичната стойност за хищниците в резултат на отдръпването на редица животински видове, техни жертви – гущери, змии, гризачи, дребни пойни птици...

Стопанското усвояване на територията от 5 дка в незастроения имот ще се предхожда от разчистване на предвидената площ от тревна растителност, при което намиращите се там екземпляри ще напуснат убежищата си и ще се отдръпнат от територията - гризачи и гущери. Летален изход може да се очаква за бавноподвижните крастави жаби, поради което преди да се пристъпи към работа следва да се огледа терена и при намиране на индивиди те да се преместят на безопасно отстояние.

Косвено мероприятието ще отнеме минимално количество хранителна база за хищните птици и бозайници, без това да се отрази за структурата и динамиката на популациите им в района.

Не се засягат утвърдени сезонни миграционни коридори, както и традиционно-местни, свързани с близки миграции между различните функционални компоненти в ареала. Не се очаква фрагментиране на популациите.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.4.4. Характеристика на състоянието и оценка на въздействието върху елементите на националната екологична мрежа и изменения в състоянието им .

Избраният за реализация на инвестиционното предложение терен не попада в територии, притежаващи природозащитен статус, регламентиран в хармонизираното българско природозащитно законодателство.

Защитени природни територии.

В границите на площадката и в близост до нея няма обявени защитени природни територии по Закона за защитените територии - национални и природни паркове, резервати и поддържани резервати, защитени местности и природни забележителности.

Най-близко разположената защитена природна територия е Природна забележителност „**НАХОДИЩЕ НА СНЕЖНО КОКИЧЕ**” е на площ от 10,4 ха е разположена на около 3 км югозападно от свинефермата.

Природна забележителност „**БОАЗА**”, обявена със Заповед № 3796 от 11.10.1965 г. на МГПП на площ от 0.30 хектара в землището на село Гарваново, община Хасково, област Хасково с цел опазване на водопад на река Банска. Отстои на около 7 километра югозападно от обекта. Известна е и под името „Пролома”

Най-близко разположените други защитени природни територии са на отстояние над 12 км (таблица 26).

Таблица 26. Най-близко разположени защитени природни територии.

НАИМЕНОВАНИЕ	КАТЕГОРИЯ	СОБСТВЕНОСТ/ СТОПАНИСВАНЕ	ТЕРИТОРИЯ /ха/
„Паламудче”	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	29,5
„Злато поле”	Защитена местност	ПФ, общ. Хасково, общ. Димитровград	84,8
„Група от 12 летнодъбови дървета”	Природна забележителност	ПФ, общ. Димитровград	0,3
„Пропадналото блато”	Защитена местност	ПФ, общ. Димитровград, обл. Хасково и общ. Опан, обл. Стара Загора	27.29
„Злато поле”	Защитена местност	ПФ, общ. Хасково и Димитровград	84,8
„Нощувка на малък корморан”	Защитена местност	ДГФ, ПФ с. Радиево, гр. Димитровград,	12,824
„Борака”	Поддържан резерват	ДГФ, МОСВ	11,1

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

„Орлова скала"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	1,5
„Пробития камък"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	1
«Находище на момина сълза и божур" местност Дренака	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	3
«Изправения камък" - Олу дере (Дикилиташ)	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	0,2
„Аида"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Хасково	3,5
„Огледната скала"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	1,5

Местоположението, характера и отстоянието на защитените природни територии, изключват възможността за въздействие от реализацията на инвестиционното предложение върху тях.

Защитени зони.

Районът е богат на предложения за обявяване на обекти по европейската мрежа от защитени зони НАТУРА 2000, предназначена за защита на видове и местообитания, описани в приложенията на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици.

Най - близко разположената **защитена зона е „РОДОПИ СРЕДНИ" (BG0001031)** от национална екологичната мрежа в частта ѝ за защитените зони по чл.6, ал.1, т.1 и 2 от Закона за биологичното разнообразие, изградени по европейската програма Натура 2000 в частта ѝ за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете от Директива 92/43/ЕЕС. Приета с Решение № 122/О2.03.2007 г. на Министерски съвет с площ от 154 845.53 ха. Контурът ѝ отстои на около един километър от обекта.

Вносител на предложението е Сдружение за дива природа „Балкани". Документацията е внесена в МОСВ и одобрена е от Националния съвет по биологично разнообразие на 13.09.2007 г. и впоследствие с решение на Министерски съвет № 661 от 16 октомври 2007 г. Одобреният от Министерски съвет списък публикуван в ДВ брой 85 от 23.10.2007 г. Документацията е внесена в Европейската Комисия.

Зоната включва землищата или части от тях на 134 населени места от 13 общини в 4 области. Целите на опазване са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване са няколко типа местообитания, подлежащи на опазване съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕЕС и включени в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие (таблица 27):

Таблица 27. Типове местообитания, включени в предмета на опазване на защитена зона „РОДОПИ СРЕДНИ" (BG0001031).

КОД	НАИМЕНОВАНИЕ	ПОКРИТИЕ /‰/	ПРЕДСТАВИТЕЛНОСТ	ОТНОСИТ. ПЛОЩ	ПРИРОДНА С-СТ	ЦЯЛОСТНО О-КА
3260	Равнинни или планински реки с растителност от <i>Ranunculion fluitantis</i> и <i>Callitricho-Batrachio</i>	0.01	С	С	В	С
4060	Алпийски и бореални ерикоидни съобщества	0.05	С	С	В	С
4090	Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета	0.5	С	В	В	С
5130	Съобщества на <i>Juniperus communis</i> върху варовик	0.0693	А	В	В	В
5210	Храсталаци с <i>Juniperus</i> spp.	0.272	А	В	В	В
6110*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от <i>Alyso-Sedion albi</i>	0.0688	А	В	А	А
6210*	Полуестествени сухи тревни и храсталачни съобщества върху варовик	2	А	С	А	А
6230*	Богати на видове картълови съобщества върху силикатен терен в планините	0.0001	В	С	А	В
62АО	Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества	0.1	А	С	А	А
62D0	Оро-мизийски ацидофилни тревни съобществ	5	А	В	А	А

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

6430	Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс	0.3	A	B	A	A
6510	Низинни сенокосни ливади	0.01	A	C	A	A
6520	Планински сенокосни ливади	2.9	A	B	A	A
7140	Преходни блата и плаващи подвижни торфища	0.007	A	C	B	B
7220*	Извори с твърда вода с туфести формации	0.00024	C	C	B	C
7230	Алкални блата	0.001	A	C	A	A
8210	Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове	1	A	B	A	A
8220	Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове	0.01	A	C	A	A
8230	Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите Sedo-Scleranthion/ Sedo albi-Veronicion dillenii	0.72	A	B	A	A
8310	Неблагоустроени пещери	0.01	A	C	A	A
9110	Букови гори от типа Luzulo-Fagetum	0.651	A	B	A	A
9130	Букови гори от типа Asperulo-Fagetum	5.8624	A	B	B	A
9150	Термофилни букови гори (	1.6	A	B	A	B
9170	Дъбово-габъррови гори от типа Galio-Carpinetum	10.896	A	B	A	A
9180*	Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове	0.167	A	C	A	B
91AA*	Източни гори от космат дъб	0.795	A	C	A	B
91BA	Мизийски гори от обикновена ела	0.596	A	B	A	A
91CA	Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори	3.114	A	B	A	A
91E0*	Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinusexcelsior	0.00277	A	C	A	A
91M0	Балкано-панонски церово-горунови гори	8.5914	B	C	A	A
91W0	Мизийски букови гори	1.8446	A	B	A	A
91Z0	Мизийски гори от сребролистна липа	0.0283	A	C	A	B

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

9270	Гръцки букови гори с <i>Abies borisii-regis</i>	0.125	A	A	A	A
92A0	Крайречни галерии от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>	0.01	A	C	A	A
92C0	Гори от <i>Platanus orientalis</i>	0.00437	B	B	B	B
9410	Ацидофилни гори от <i>Picea</i> в планинския до алпийския пояс	2.757	A	B	A	A
9530*	Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор	3.18	A	B	A	A

• Приоритетни за опазване съобщества

При описанието на всички местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, които се срещат в обекта са ползвани:

✓ Код – четирицифрен код, който следва йерархичното представяне на типовете хабитати в Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС.

✓ Приоритетност – приоритетност на хабитата съгласно Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС.

✓ Име – Българско име на хабитати съгласно Приложение I на Закона за биологичното разнообразие.

✓ % Покр. – процентно покритие на хабитатите спрямо общата площ на обекта.

✓ Предст. – степен на представителност, предоставя индикация за това, доколко даденият тип хабитат е “типичен”. Използвана е следната система за класифициране: А - отлична представителност, В – добра представителност, С - значима представителност, D - незначително наличие.

✓ Относителна площ – относителна площ или площта от обекта, покрита от дадения тип хабитат, отнесена към общата площ от националната територия, покрита от този тип хабитат. Използваните интервали по класове са следните: А) $100 \geq p > 15\%$; В) $15 \geq p > 2\%$; С) $2 \geq p > 0$

✓ Природна стойност – Степен на опазване на структурата и функциите на дадения тип природен хабитат и възможности за възстановяване. Този критерий включва три под-критерия: i) степен на опазване на структурата; ii) степен на опазване на функциите; iii) възможности за възстановяване. Използвана е следната система за класифициране: А: отлично опазване; В: добро опазване; С: средно или слабо опазване.

✓ Цялостна оценка. - Цялостна оценка на стойността на обекта за опазването на дадения тип природен хабитат. Представява интегрирано оценяване на предишните критерии, като се взема предвид различната им тежест за разглеждания хабитат.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Използвана е следната система за класифициране: А: отлична стойност, В: добра стойност, С: значима стойност

Предмет за опазване в Защитена зона „РОДОПИ СРЕДНИ” са и множество растителни и животински видове, с висок природозащитен статус (таблица 28):

Таблица 28. Растителни и животински видове, включени в предмета на опазване на защитена зона „РОДОПИ СРЕДНИ” (BG0001031).

ВИД	SPECIES	Мест на попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял. оценка
РАСТЕНИЯ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
венерино пантофче	<i>Cypripedium calceolus</i>	V				A	A	A	B
червено усойниче	<i>Echium russicum</i>	V				A	B	A	B
БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
обикновен паракалоптенус	<i>Paracaloptenus caloptenoides</i>	R				C	A	C	A
ручеен рак	<i>Austropotamobius torrentium</i>	C				B	A	B	A
полиматус	<i>Polyommatus eroides</i>	P				C	C	C	C
обикновен сечко	<i>Cerambyx cerdo</i>	R				B	A	C	A
бръмбар рогач	<i>Lucanus cervus</i>	R				B	A	C	A
буков сечко	<i>(Morimus funereus)</i>	R				B	A	C	A
алпийска розалия	<i>Rosalia alpina</i>	R				B	A	C	A
бисерна мида	<i>Unio crassus</i>	R				C	A	C	B
еуфидрас	<i>Euphydryas aurinia</i>	R				B	A	B	A

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

макулинея	<i>Maculinea nausithous</i>	V				A	A	A	A
	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	R				C	A	B	A
РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
европейска горчивка	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	R				C	B	C	B
балкански щипок	<i>Sabanejewia aurata</i>	V				C	A	B	A
маришка мрена	<i>Barbus plebejus</i>	C				B	A	C	A
ЗЕМНОВОДНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
жълтокоремна бумка	<i>Bombina variegata</i>	C				B	A	C	A
голям гребенест тритон	<i>Triturus karelinii</i>	C				C	A	C	A
ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
шипоопаш. костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	C				C	A	C	A
шипобедр. костенурка	<i>Testudo graeca</i>	C				C	A	C	A
обикновена блатна костенурка	<i>Emys orbicularis</i>	C				C	A	C	A
ивичест смок	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	C				C	A	B	A
леопардов смок	<i>Elaphe situla</i>	P				C	A	C	A
БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
мальк подковонос	<i>Rhinolophus hipposideros</i>		C	C	P	B	B	C	B

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

подковонос на Мехели	<i>Rhinolophus mehelyi</i>	P				C	B	C	C
средиземно морски подковонос	<i>Rhinolophus blasii</i>	P				B	B	C	B
южен подковонос	<i>Rhinolophus euryale</i>	V				C	B	C	C
гол. нощник	<i>Myotis myotis</i>		P	R	R	B	B	C	B
голям подковонос	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>		C	C	P	B	B	C	B
дългокрил прилеп	<i>Miniopterus schreibersi</i>		P	R	R	C	B	C	C
дългоух нощник	<i>Myotis bechsteini</i>	P				B	B	C	B
остроух нощник	<i>Myotis blythii</i>		P	R	P	B	B	C	B
трицветен нощник	<i>Myotis emarginatus</i>		P	P	P	B	B	C	B
широкоух прилеп	<i>Barbastella barbastellus</i>	P				B	B	C	B
дългопръст нощник	<i>Myotis capaccinii</i>	R	P	101-10000 i	P	C	B	C	C
*европейски вълк	<i>Canis lupus</i>	32-33				B	A	C	A
кафява мечка	<i>Ursus arctos</i>	34i				B	A	B	A
лалугер	<i>Spermophilus citellus</i>	R				C	B	C	A
видра	<i>Lutra lutra</i>	30-35i				B	B	C	A
пъстър пор	<i>Vormela peregusna</i>	R				C	A	C	A
дива коза	<i>Rupicapra rupicapra balcanica</i>	320-350 i				B	A	B	A

Легенда:

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- **SPECIES** - наименование на видовете на латински съгласно Приложение II към Директива 92/43/ЕЕС и Директива 79/409/ЕЕС.

- **Вид** – наименование съгласно Закона за биологичното разнообразие и други източници. Тъй като редица животински видове и по-специално, много видове птици мигрират, обектът може да е от значение за различни аспекти от цикъла на живота на тези видове. Използвана е следната класификация:

- **Местна популация** - популации от местни видове, могат да бъдат намерени в обекта целогодишно.

- **Миграционна попул.** - миграционна популация от:

- **Размн.** - размножаващи се видове, използват обекта за гнездене и отглеждане на малките.

- **Зимув.** - зимуващи видове, използват обекта през зимата.

- **Премин.** - преминаващи видове, използват обекта по време на мигриране или за сменяне на перата/козината извън местата за размножаване.

- **Числеността** на популацията е въведена с точните данни. Когато точният брой е неизвестен, са посочени границите, в които попада популацията. Чрез индекс е уточнено дали числеността на популацията е дадена в двойки (р) или индивиди (i). За някои видове със специална размножителна система, са отчетени отделно мъжките и женските индивиди, съответно с индекс (т) или (т). В случаите, когато няма никакви цифрови данни е отбелязан размера/плътността на популацията като е посочено дали видът е типичен (С), рядък (Я) или много рядък (V). Когато липсват всякакви данни за популацията, тя е отбелязана като налична (Р).

- **Популация** - размер и плътност на популацията на вида, който се среща в обекта, съотнесени с популациите на цялата територия на страната. Този критерий се използва за оценяване на относителния размер или плътност на популацията в обекта, в сравнение с тези на националната популация. Използван е следния модел за приблизителна оценка:

- А) $100\% \geq p > 15\%$;

- В) $15\% \geq p > 2\%$;

- С) $2\% > p > 0\%$.

- Във всички случаи, когато дадена популация се среща в обекта в незначителна степен, тя трябва да бъде посочена в четвърта категория - D) незначителна популация.

- **Опазване** - степен на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за дадения вид и възможности за възстановяване. За класифициране на този критерий е използвана "най-добра експертна преценка":

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- А) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване);
- В) добро опазване (добре запазени елементи, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване);
- С) средно или слабо опазване (всички други комбинации).
- **Изол.** - степен на изолираност на популацията, намираща се на обекта, съотнесена с естествената степен за вида. Използвана с следната класификация:
  - А) (почти) изолирана популация;
  - В) не изолирана популация, но на границата на района на разпространение;
  - С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение.
- **Цял.Оц.** - цялостна оценка на стойността на обекта за опазването на дадения вид. Използвана е "най-добра експертна преценка", съгласно следната класификационна система:
  - А) отлична стойност;
  - В) добра стойност;
  - С) значима стойност.

При полевите изследвания са установени и **други видове**, болшинството включени в приложенията на Закона за биологичното разнообразие:

► **растения** - *Digitalis laevigata*, *Spiranthes spiralis*, *Silene waldsteinii*, *Dianthus sibirnyi*, *Daphne laureola*, *Dactylorhiza incarnata*, *Verbascum decorum*, *Viola grisebachiana*, *Epipactis palustris*, *Tulipa rhodopea*, *Rhodiola rosea*, *Ranunculus fontanus*, *Linum elegans*, *Listera cordata*, *Epipactis exilis*, *Malcolmia serbica*, *Paeonia mascula*, *Lycopodiella inundata*, *Epipactis greuteri*, *Petkovia orphanidea*, *Epipactis pontica*, *Epipactis purpurata*, *Juniperus excels*, *Gentiana lutea*, *Gentianella engadinensis*, *Hammarbia paludosa*, *Erodium hoefftianum*, *Onosma rhodopaea*

По-известни и популярни редки, ендемични и защитени растения са: стефчова тлъстига (*Sedum stefco*), тракийски магарешки бодил (*Carduus thracicus*), тинеста острица (*Carex limosa*), брадавичеста острица (*Carex punctata*), костова тлъстига (*Sedum kostovii*), оливиеров минзухар (*Crocus olivieri*), мечо око (*Cortusa matthioli*), източен глог (*Crataegus orientalis*), урумов кривец (*Chondrilla urumoffii*), обикновена кандилка (*Aquilegia nigricans*), игликова айважива (*Alkanna primuliflora*), стрибърнова айважива (*Alkanna sibirnyi*), стрибърнов игловръх (*Alyssum sibirnyi*), обикновен анакампис (*Anacamptis pyramidalis*), дългостълбчесто винче (*Anchusa stylosa*), панчиchieва пищялка (*Angelica pancicii*), оранжево подрумиче (*Anthemis gaudium-solis*), йорданова камбанка (*Campanula jordanovii*), стрибърново подрумиче (*Anthemis sibirnyi*), вълнеста камбанка (*Campanula lanata*), родопска

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

песъчарка (*Arenaria rhodopaea*), клиновидно изтравниче (*Asplenium cuneifolium*), вълнестоцветно сграбиче (*Astragalus dasyanthus*), рилско подрумиче (*Anthemis orbelica*), родопска люцерна (*Medicago rhodopaea*), Родопски крем (*Lilium rhodopaeum*), недоразвит лимодорум (*Limodorum abortivum*), остролистен джел (*Ilex aquifolium*), персийска морина (*Morina persica*), двурога пчелица (*Ophrys cornuta*), паяковидна пчелица (*Ophrys mammosa*), мочурно прозорче (*Potentilla palustris*), елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii*), обикновена ефедра (*Ephedra distachya*), родопски силивряк (*Haberlea rhodopensis*), родопска горска майка (*Lathraea rhodopaea*), черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*), родопско еньовче (*Galium rhodopaeum*), бохемски здравец (*Geranium bohemicum*), венерин косъм (*Adiantum capillus-veneris*), жълта каменоломка (*Saxifraga aizoides*).

► **безгръбначни** - златист гъсеничар (*Calosoma sycophanta*), *Maculinea arion*, *Nesticus beroni*, *Parnassius Apollo*, *Parnassius Mnemosyne*, *Maculinea arion*, *Limenitis populi*, *Glaucopsyche alexis*, *Duvalius nedelkovi*, *Duvalius karelhurkai*, *Cordioniscus schmalflussi*, *Coenonympha rhodopensis*, *Carabus intricatus*, *Balkanopetalum beskovi*, *Zerynthia polyxena*, *Pterostichus vecors*, *Scolitantides orion*, *Rhodopioniscus beroni*, *Rhodopiola cavicola*, *Pyrgus cinarae*, *Thymelicus action*, *Pseudophilotes vicrama*, *Pieris ergane*.

► **риби** речен кефал (*Leuciscus cephalus*), лешанка (*Phoxinus phoxinus*), обинувена кротошка (*Gobio gobio*), беломорски скобар (*Chondrostoma vardarense*), *Salmo macedonicus*, речна пъстърва (*Salmo trutta*)

► **земноводни** - горска дългокрака жаба (*Rana dalmatina*), зелена крастава жаба (*Bufo viridis*); кафява крастава жаба (*Bufo bufo*), гръцка дългокрака жаба (*Rana graeca*), планинска водна жаба (*Rana temporaria*).

► **бозайници** – златка (*Martes martes*) и дива котка (*Felis silvestris*).

Общата характеристика на Защитена зона „РОДОПИ СРЕДНИ” по класове земно покритие е представена на таблица 29.

Таблица 29. Общата характеристика по класове земно покритие на Защитена зона „РОДОПИ СРЕДНИ”.

класове земно покритие	% Покритие
Скали във вътрешността, сипеи, пясъци, постоянен сняг и ледници	8
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	15
Друга орна земя	10
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	9
Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност	2
Иглолистни гори	4

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Сухи тревни съобщества, степи	3
Храстови съобщества	8
Смесени гори	4
Широколистни листопадни гори	25
Алпийски и субалпийски тревни съобщества	4
Изкуствени горски монокултури	8
	100

Минималната надморска височина в зоната е 138 м, максималната - 1952 м, а средната - 1022 м.

Защитена зона „Родопи Средни” се припокрива с два обекта, включени в Европейската програма Корине биотопи:

➤ „**Добростан – Преспа**”, записан с идентификационен код F00004500 , който обхваща 26.69% от площта на зоната;

➤ „**Червената стена**”, записан с идентификационен код F00004501, който обхваща 2.03 % от площта на зоната.

По-голямата част от територията не притежава друг природозащитен статут - 98.50 %. Останалите 1.5 % се обхващат от:

- Резерват - 0.51 %;
- Природна забележителност - 0.82%;
- Поддържан резерват - 0.03 %
- Защитена местност - 0.12

Зоната включва части от редица други елементи на националната екологична мрежа, обявени по закона за защитените територии (таблица 30):

Таблица 30. Други елементи на националната екологична мрежа, обявени по закона за защитените територии, включени в общата територия на Защитена зона „**РОДОПИ СРЕДНИ**”

КАТЕГОРИЯ	ИМЕ	ПОКРИТИЕ /%/
Резерват	Червената стена	0.51
Природна забележителност	Елата	0.01
Природна забележителност	Пещера Гаргина дупка	0.01
Природна забележителност	Белинташ	+ 0.01
Природна забележителност	Находище на снежно кокиче	0.03
Природна забележителност	Орлова скала	0.05
Природна забележителност	Находище на ела	0.02
Природна забележителност	Хладната пещера	0.01
Природна забележителност	Находище на момина сълза и божур	0.01

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Природна забележителност	Фосилни находки	0.50
Природна забележителност	Дяволски мост	0.03
Природна забележителност	Огледната скала	0.01
Природна забележителност	Находище на родопски селивряк	0.02
Природна забележителност	Боаза	0.05
Природна забележителност	Родопски силивряк	0.02
Природна забележителност	Пробития камък	0.04
Поддържан резерват	Казал Черпа	0.03
Поддържан резерват	Борака	0.01
Защитена местност	Марциганица	0.02
Защитена местност	Анатема	0.01
Защитена местност	Караджов камък	0.02
Защитена местност	Аида	0.01
Защитена местност	Горна вода	0.02
Защитена местност	Лале баир	0.02
Защитена местност	Усойката	0.01
Защитена местност	Находище на дървовидна хвойна	0.01

Според вносителите-Сдружение за дива природа „Балкани”, зоната опазва една от малкото останали жизнени популации на сухоземни костенурки и е единственото известно историческо находище на леопардов смок (*Elaphe situla*) в района на планините, обграждащи на Горнотракийската низина и защитава едно от двете малки находища на местообитание 92С0 в планините, обграждащи Горнотракийската низина. Зоната включва Родопските дялове Добростан-Преспя и Драгоица-Мечковец. Във високите части са запазени иглолистни и букови гори, а в ниските – дъбово-габъррови. Добростанският дял и резерват „Червената Стена” са с обширен карстов район с много скали и пещери. Река Арда е все още запазена в средното си течение. Зоната е северната граница на разпространение на местообитание 9270 „Гръцки букови гори с *Abies borisii-regis*” и опазва значителна бройка мечки на тяхната източна граница на разпространение в Южна България. Източната ниска част е едно от най-важните места за опазване на *Elaphe quatorlineata sauromates*. Средиземноморско климатично влияние (континентално мезо-средиземноморски климат по Rivas-Martinez) се наблюдава по реките Чая, Луковица и в Хасковския хълмист район.

Характеристиката на зоната е представена по данните от www.natura2000bg.org.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Реконструкцията и разширението на свинефермата не отнемат площи от защитената зона и не променят представеното площно разпределение на земите и горите в нея.

Описаният характер и състав на моментното състояние на растителната покривка изключва възможността в двата имота да са налице местообитания, подлежащи на опазване съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕЕС и Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие, включени в предмета на опазване на защитена зона «Родопи средни». Дейностите не предизвикват преки или косвени въздействия върху тях. Не се засягат локалитети на растителни и животински видове, предмет на опазване в зоната:

- **РАСТЕНИЯ:** венерино пантофче (*Cypripedium calceolus*), *калопсиева дактилориза (*Dactylorhiza kalopissii*).

- **БЕЗГРЪБНАЧНИ:** ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), бисерна мида (*Unio crassus*), обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), еуфидрас (*Euphydryas aurinia*), *Callimorpha quadripunctaria*, макулинея (*Maculinea nausithous*), Бръмбър рогач (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus funereus*), алпийска розалия (*Rosalia alpina*) и полиматус (*Polyommatus eroides*).

- **РИБИ:** европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*), балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), маришка мрена (*Barbus plebejus*).

- **ЗЕМНОВОДНИ :** голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*) и жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*),

- **ВЛЕЧУГИ:** обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), леопардов смок (*Elaphe situla*), ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

- **БОЗАЙНИЦИ** дългоух нощник (*Myotis bechsteini*), широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*); подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), остроух нощник (*Myotis blythii*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), дългопръст нощник (*Myotis saraccinii*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), голям нощник (*Myotis myotis*), лалугер (*Spermophilus citellus*), *европейски вълк (*Canis lupus*), *кафява мечка (*Ursus arctos*), видра (*Lutra lutra*), дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*), пъстър пор (*Vormela peregusna*).

От анализа на описаните дейности и направените изводи за очакваните въздействия от тях не могат да се очакват негативни изменения в популациите на целевите видове в зоната и района. Не се засягат находища и популации и на други редки и защитени видове, цитирани по-горе.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

С Решение № ХА-27 ПР/2013 г. е регламентирана липсата на необходимост от извършване на оценка въздействието върху околната среда и на оценка за съвместимост със защитена зона „Родопи Средни” (BG0001031) на инвестиционно предложение за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна площадка за разполагане на транспортни средства, материали, подвижни съоръжения и др. свързани с нуждите и дейността на свинеферма „Мони Мес” ЕООД”, в имоти с №№ 010006 и 107001, в местността „Тере дере”, землище на село Клокотница, община Хасково, което няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда, природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитени зони и човешкото здраве.

На около два км северно на срещуположния край на село Клокотница е разположена най-южната част на защитена зона „**БАНСКА РЕКА**” (BG0000434).

- **безгръбначни** - бисерна мида (*Unio crassus*), бръмбър рогач (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus funereus*), алпийска розалия (*Rosalia alpina*);
- **риби**: европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*), маришка мрена (*Barbus plebejus*);
- **земноводни**: голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*);
- **влечуги**: обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), южна блатна костенурка *Mauremys caspica*, ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);
- **бозайници**: лалугер (*Spermophilus citellus*), видра (*Lutra lutra*) и пъстър пор (*Vormela peregusna*).

Отстоянието, местоположението и характерът на производство с анализирани в ДОВОС очаквани въздействия от дейността на свинефермата върху околната среда не дават основание за допускане негативно въздействие върху предмета на опазване на зоната.

Най-близките други защитени зони от националната екологичната мрежа по чл. 6, ал.1 т.3 и 4 от ЗБР са на отстояние над 15 км - „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081), „ХАРМАНЛИЙСКА РЕКА” (BG0002092) и „ЗЛАТО ПОЛЕ” (BG0002103).

Отстоянието, местоположението и характерът на производство с анализирани в ДОВОС очаквани въздействия от дейността на свинефермата върху околната среда не дават основание за допускане негативно въздействие върху ключовите елементи в зоните. По-нататъшната експлоатация няма да окаже съществено и забележимо въздействие върху предмета и целите на опазване на защитенните зони.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Няма да бъдат засегнати приоритетни типове природни местообитания, местообитания на видове и видове, предмет на опазване. Няма да бъдат фрагментирани популациите на видовете и няма да бъде влошена тяхната структура и динамиката.

4.5. Ландшафт.

Дейностите по отношение опазване, планиране и управление на ландшафта са ключови при устройване на всяка територия. Според Европейската Конвенция за Ландшафта, той има важна роля в културната, екологичната и социалната сфера, и представлява благоприятстващ икономическата дейност ресурс, чиято защита, управление и планиране могат да допринесат за устойчиво развитие на обществото, за повишаване качеството на живот.

Определен е като „територия, специфичният облик и елементите, на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори”.

Съгласно приетите в страната определения „ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси” и представлява система, която съдържа и възпроизвежда ресурси, съхранява геофонда и представлява източник на естетическо въздействие.

Устойчивостта на ландшафтите е категория, която отразява постоянството или неизменчивостта на ландшафта във времето. Тя се разглежда като устойчивост спрямо величината на въздействието, влияещо върху структурата на ландшафта, както и като способността на му към продължително еднопосочно развитие при опазване на естествените му или придобити свойства за определен прогностичен период.

Ландшафтът в района е силно повлиян от антропогенните фактори - изградени пътища, вкл. и автомагистрала, ж.п. линии, електропроводи, промишлени предприятия, складови комплекси, интензивно селско стопанство... В регулационните граници на село Клокотница той е антропогенен, а различните части от землището – от ксерофитнополски равнинен тип до крайречен.

Включва разнообразни елементи – урбогенни фрагменти, жилищни квартали, производствени и складови зони, агрогенни фрагменти (лозя, ниви, пасища, трайни насаждения), дендрогенни фрагменти (гори и озеленени площи), природно изявиени територии ...

4.5.1. Структура и функциониране на ландшафтите в разглеждания район.

Съгласно регионалното ландшафтно райониране на България („География на България”, БАН, 1997 г.), концесията попада в Горнотракийска подобласт, Хасковски район.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Съгласно типологичното ландшафтно райониране на страната обектът е в Клас „Междупланински равнинно-низинни ландшафти”, тип „Ландшафти на субсредиземноморските ливадно-степни и лесо-ливадно-степни междупланински низини”, подтип „Ландшафти на ливадно-степните и лесо – ливадно - степните междупланински низини”, група „Ландшафти на ливадно-степните междупланински низини върху неспоени кватернерни наслаги с висока степен на земеделско усвояване”

Съгласно „Карта на съвременните ландшафти” находището е в Равнинен клас ландшафти, от типа «Топли семихуидни преходни към семиаридни», подтип «в зоната на дъбовите гори и храсти със средиземноморски елементи», род ерозионно-денодационни на вулканични скали, средноизменени ландшафти.

Според класификационната система на ландшафтите в България, той спада към ксерофитнополски до ксерофитнохълмист равнинен тип. Той е антропогенизиран от силното въздействие на действащия обект, населеното място, първокласния път I-8 /международен Е-80/, друго строителство в близост, изграждане на инфраструктурни и комуникационни съоръжения и елементи.

4.5.2. Оценка за очакваните изменения на ландшафтите.

Съществуващия ландшафт в имот 010006 ще остане без промяна, но в 107001 естествения ландшафт коренно ще се промени на отредените за разширение 4.99 дка и ще се превърне в антропогенен – техногенен ландшафт. Ще се засили антропогенизирането на района, но с озеленителните мероприятия ще се създадат условия за привеждането на ландшафта му до вид, близък до съществуващия в околните терени.

Очакваните нарушения на ландшафта ще бъдат *преки, дълготрайни, но локализирани*, със значително преобразуване на всички ландшафтни компоненти като естествените видове ландшафти в динамиката на функционирането и развитието на кариерата ще се преобразуват в техногенни ландшафти. Измененията по същество ще бъдат трудно обратими, тъй като ландшафтът на територията на инвестиционното предложение ще остане трайно в изменено състояние.

Изменението на ландшафта ще бъде пряко на територията на свинефермата и косвено върху съседните територии. Измененията ще бъдат необратими за териториалния обхват на фермата и ще са с регресивен характер. Изменението на ландшафта ще бъде целенасочено, а за съседните ландшафти ще бъде странично, като границите между тях ще бъдат ясни и отчетливи.

В резултат на необратимите изменения по време на експлоатацията ще настъпят промени в структурата на съществуващите местни ландшафти. Миграция на замърсители на ландшафта в обекта и извън него няма да се наблюдава. При реализиране на проекта ще се променят социално-икономическите функции в територията.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Процесите на изменение са естествено необратими и няма да съществува възможност за самоочистване и самовъзстановяване на ландшафтите.

Основното въздействие ще е от визуално-естетически характер, но чрез подходящо озеленяване полученият антропогенен ландшафт може да придобие благоприятен вид и ландшафтно-екологическа структура.

След приключване на строителството ще се извърши техническа рекултивация на нарушените незастроени терени.

Биологичната рекултивация ще включва по проект мероприятия по възстановяване на почвеното плодородие и насочени към възстановяване на биологичните компоненти на ландшафта.

Основните дейности, предвидени в проекта по биологичната рекултивация, са за подобряване на условията на терена и предвиждат: минерално торене; засяване на подходящи за условията тревни смеси; залесяване в рамките на отредената площ и отгледни мероприятия. Предвидените мерки, имат за цел ограничаване на площното разрастване на техногенните ландшафти и вписването им към съществуващия в района естествен ландшафт.

В резултат на реализацията на инвестиционното предложение няма да се стигне до критично състояние на ландшафта в района, въпреки че ще има смяна на инвариантната структура на територията на обекта. За съседните територии ще се наблюдават косвени изменения основно в биокомпонентите на ландшафта, но въпреки това ще има запазване на устойчивостта на ландшафтите при тяхното функциониране. Основното въздействие върху ландшафта ще бъде с локален, визуално-естетически характер. След провеждане на техническа и биологична рекултивация и озеленяването ще се създадат предпоставки за възстановяване на антропогенизираният ландшафт. Процесът ще е продължителен.

В заключение можем да обобщим, че при реализацията на инвестиционното предложение можем да очакваме следното въздействие върху ландшафта:

Териториален обхват – локален, само върху нова неурбанизирана площ от около 5 дка.

Степен на въздействие – силно върху производствената площадка и слабо косвено върху околните територии.

Продължителност на въздействието – дълготрайно.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.6. Културно-историческо наследство - наличие на близко разположени исторически, археологически и архитектурни паметници и възможни въздействия.

В землището на село Клокотница са известни мостът над река Банска и паметникът на цар Иван Асен II , символ на голямата Клокотнишка битка от 9 март 1230 г. И двата обекта са отдалечени на над километър от свинефермата.

В рамките на двата имота няма регистрирани паметници на културно-историческото наследство. При изграждането на производствената база в Имот № 010006 не са разкрити и няма основния при земно-изкопните работи в Имот № 107001 да бъдат засегнати такива.

При откриване в процеса на експлоатацията на обекти с качества на находка незабавно ще бъдат уведомени Историческият музей и Общинската администрация в град Хасково.

4.7. Отпадъци.

По смисъла на Закона за управление на отпадъците дейността на обекта не е свързана с генериране на производствени отпадъци.

4.7.1. Торев отпадък - количества, събиране, транспортиране, депониране, третиране, оползотворяване.

Съгласно класификацията на отпадъците по Наредба №3 /2004 г. на МОСВ и МЗ торовият отпадък, съдържащ животински изпражнения, урина и тор (вкл. използвана слама) е с код 02 01 06.

Всички боксове за отглеждане на животните в свинефермата (групови или индивидуални) са съоръжени и ще са съоръжени със скарови подове. Под повърхността на скаровите подове на всички сгради са разположени торосъбирателни вани, в които се събира и престоива известно време отпадната торова маса - твърд тор и урина. След изпразване на съответните помещения торовите сифони на дъното на ваните (тапите) се отварят и торовата маса се отвежда гравитачно до торосъбирателна шахта, разположена в черната зона на свинефермата. От шахтата торовата маса се препомпва чрез потопяема помпа за гъсти течности в съществуващата земнонаситна торова лагуна. Лагуната е изпълнена в съответствие с действащите български и европейски нормативи - стените и дъното ѝ са водоплътни, което е постигнато чрез двуслойно PVC покритие и не позволяват замърсяване на подпочвените води с торова течност, нито проникване на подпочвени води в обема на лагуната.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В лагуната (както и до сега) ще се съхранява течен тор и съгласно изискванията тя трябва да има капацитет, достатъчен за съхраняване на торовата маса от всички сгради и животни в свинефермата в продължение поне на 4 месеца.

Течната торова маса от свинефермата ще се събира в лагуната, а изчерпването ѝ от нея ще се осъществява от цистерна за течен тор, агрегирана към трактор. Хомогенизирането ще се извършва с помощта на пропелерно устройство (перка).

Действащата лагуна е с обем 1 510 м³. Количеството тор, приравнен към течен тор от отделните категории свине - в съществуващите и новопроектираните сгради в имот № 010006 за четири месеца по технологични данни е 1 422 м³. Съществуващата торова лагуна е с полезен обем 1 510 м³, т.е. има достатъчен капацитет да побере течната торова маса от свинефермата в имот № 010006 в продължение на четири месеца.

Количеството тор, приравнен към течен тор от отделните категории свине отпадащ от имот № 107001 за четири месеца по технологични данни ще възлиза на 3 371 м³. Поради това, че съществуващата лагуна в имот № 010006 ще е със запълнен капацитет след осъществяването на първият етап в, то във имот № 107001 ще бъде изградена втора лагуна с адекватен обем – около 4 000 м³. Третирането на торовите отпадъци от имот № 107001 ще е аналогично с това в имот № 010006.

Таблица 31. Генерирани количества тор.

Категория животни	Брой отгледани животни за една година в ПИ010006 преди реконструкцията	Брой отгледани животни за една година в ПИ010006 след реконструкцията		Брой отгледани животни за една година в свинефермата след разширението и реконструкцията	
		min	max	min	max
Свине – майки, заплодени и условно бременни свине и бременни свине	150	288	310	471	521
Подрастващи прасета	3 000	5 760	6 250	9 420	14 165
Угоявани прасета	2 880	5 530	5 800	9 044	13 600
Нерези	3	4	5	8	10
ОБЩО:	6 033	11 582	12 365	18 943	27 765
Общо образувани торови фракции (т/г)	2 525	3 995	4 266	13 466	14 380

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Очакваните количества за един цикъл на отглеждане – 4 месеца при минимално заложи живи единици ще са от порядъка на 4 488 т, а тези количества при максимално заложи живи единици ще са от порядъка на 4 793 тона.

При изпълнение на минимално планираните живи единици за една година ще бъдат генерирани 13 466 т, а при максимално планираните живи единици тези количества ще са 14 380 тона.

Технологично депонираните количества в лагуната престояват около 4 месеца, след което може да се използват за наторяване на земеделски земи в района по сключен договор със земеделските производители и при съблюдаване на агрокалендара.

Ще бъде необходимо изграждането на второ съоръжение за събиране на отделените торови фракции в имот 107001. Предвижда се изграждане на втора лагуна. Изпълнението на строителството ѝ трябва да бъде в съответствие с нормите на НДНТ по отношение на обваловката, с което трябва да се осигури опазване на земите и подземните води в района.

4.7.2. Очаквано количество генерирани отпадъци, предмет на Закона за управление на отпадъците - наименование, шифър, количество. Оценка и прогноза за въздействието върху околната среда на генерираните отпадъци и начините за тяхното третиране.

По време на строителството.

По време на изграждането на новата производствена площадка и реконструкцията на действащата ще се получат известно количество **строителни отпадъци (код 170904)**, част от които ще бъдат използвани при рекултивацията, а останалите ще бъдат депонирани по указание на Кмета на община Хасково. Общината разполага със специализирано депо за строителни отпадъци .

Преди започването на каквито и да е строителни дейности първото задължително действие е отнемането и съхраняването на хумусния слой от площадка № 107001. Депонираните маси ще бъдат използвани за реализирането на проекта за техническа рекултивация при оформяне на нарушените терени и създаване на условия за успешно изпълнение на последващата биологическа рекултивация.

По време на строителството и при експлоатацията ще се генерират и смесени битови отпадъци (код **20 03 01**) от жизнената дейност на работещите. Очакваното количество твърди битови отпадъци са средно около един м³/месец. Ще се събират ежедневно в полиетиленови торби и ще се изхвърлят в контейнерите на град Хасково.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

По време на експлоатацията.

При провеждане на нормалната производствена дейност на територията на голям свиневъден обект се очаква отделянето на отпадъците, посочени в Таблица 32.

Таблица 32. Класификация, характеристика, генерирани количества и начин на третиране на отпадъците по време на експлоатацията.

Код по Наредба №3/2004	Наименование	Дейност, при която се генерират	Начин на третиране	количество (t/y)
130110*	Нехлорирани хидравлични масла на минерална основа	Аварийни разливи при работа на механизацията	Събиране във варели - „С” и временно съхранение – “D15” до извозване по договор с фирма, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 на ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,02
130205*	Отработени моторни, смазочни и масла за зъбни предавки на минерална основа	От аварийни разливи при работа на механизацията	Събиране във варели - „С” и временно съхранение до извозване от фирма, въз основа на писмен договор, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,02
130701	Отпадъци от дизелово гориво	От аварийни разливи при работа на механизацията	Събиране във варели - „С” и временно съхранение до извозване от фирма, въз основа на писмен договор, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,2
150101	Хартиени и картонени опаковки	При ремонта на използваната техника и от работещите на обекта	Разделно събиране „С”, опаковане и продаване на фирма за рециклиране, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,5

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угеени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

150102	Пластмасови опаковки	При ремонта на използваната техника и от работещите на обекта	Разделно събиране „С”, опаковане и продаване на фирма за рециклиране, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,2
150110*	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	От поддръжка на съоръженията и използваната механизацията	Разделно събиране „С”, опаковане и продаване на фирма за рециклиране, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,02
15 02 02*	Абсорбенти, кърпи за изтриване и др., замърсени с опасни вещества	При аварийни ремонти на място от персонала	Разделно събиране „С”, опаковане и продаване на фирма за рециклиране, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,03
16 01 03	Излезли от употреба гуми	От подмяна на оборудване на използваната обслужваща техника на площадката	Разделно събиране „С”, опаковане и продаване на фирма за рециклиране, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,2
16 01 07*	Маслени филтри	При аварийни ремонти на място от персонала	Разделно събиране „С”, опаковане и продаване на фирма за рециклиране, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,001
16 01 13*	Спирачни течности	При аварийни ремонти на място от персонала	Събиране във варели - „С” и временно съхранение до извозване от фирма, въз основа на писмен договор, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,01

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

16 01 14*	Антифризни течности, съдържащи опасни вещества	При аварийни ремонти на място от персонала	Събиране във варели - „С” и временно съхранение до извозване от фирма, въз основа на писмен договор, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС.	0,002
160117	Черни метали	При ремонти на използваната механизация на площадката	Разделно събиране „С”, продаване на фирми за рециклиране с разрешително по чл. 54 на ЗУО.	0,1
160118	Цветни метали	При ремонти на използваната механизация на площадката	Разделно събиране „С”, продаване на фирми за рециклиране с разрешително по чл. 54 на ЗУО.	0,1
16 06 01*	Отпадъци от батерии и акумулатори	При подмяна на излязло от употреба оборудване	Събиране във варели - „С” и временно съхранение до извозване от фирма, въз основа на писмен договор, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС и в съответствие с изискванията на “Наредба за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (обн. ДВ., бр.36/2006 г	0,05
17 04 09*	Метални отпадъци, замърсени с опасни вещества	От опаковки на опасни материали, използвани при поддръжката на съоръженията	Събиране във варели - „С” и временно съхранение до извозване от фирма, въз основа на писмен договор, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,02

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

170503*	Почва и камъни, съдържащи опасни вещества	От разливи на опасни вещества при аварийни ремонти на техниката на площадката	Събиране във варели - „С” и временно съхранение до извозване от фирма, въз основа на писмен договор, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	0,1
18 02 01	Отпадъци от животински тъкани (трупове и плаценти)	От извършваните ветеринално-медицински дейности при отглеждането	Събиране в контейнери и предаване за обезвреждане в екарисаж	17
18 02 02*	Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални и-ния, с оглед предотвратяване на инфекции (скалпели, игли от ветеринарно – медицински манипулации)	От извършваните на място ветеринално-медицински дейности	Събиране в контейнери „С”, и предаване на фирма с разрешително за дейности с отпадъци по реда на ЗУО	0,022
200301	Смесени битови отпадъци	От персонала, зает със строителството и експлоатацията	Събиране в полиетиленови чували и депониране в контейнери в гр. Хасково	5,5
20.01.21*	Осветителни тела, съдържащи живак	При подмяна на излязло от употреба оборудване и осветителни тела	Събиране във варели - „С” и временно съхранение до извозване от фирма, въз основа на писмен договор, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 от ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС	2,0 кг

Някои от отпадъците е възможно да се генерират при аварии с използваната техника и наложителните ремонти на място от обслужващия персонал. Годишното количество е непрогнозируемо и зависи от начина на поддръжка и профилактика на техниката.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Площадката за временно съхраняване на опасните отпадъци трябва да отговарят на изискванията на:

- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (ДВ, бр. 19/2004 г.);
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ДВ, бр. 90/2005 г.);
- Наредба за изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства (ДВ, бр. 104/2004 г.);
- Наредба за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ДВ, бр. 36/2006 г.).

Непредвидената подмяна на консумативи е препоръчително да се извършва на определена за целта площадка, ситуирана на територията на производствената база в имот № 107001, където може да се съхранява и технологичния резерв от ГСМ, както и да бъдат поставени контейнерите за временно съхраняване на опасните отпадъци. Изискванията към организацията на работа на тази площадка са свързани с ограничаване разливи на опасни материали директно в земите и почвите на разглеждания имот 107001. За целта Възложителят трябва да реализира предложените от експертите мерки още преди въвеждане в експлоатация на новите обекти, построени върху този имот.

За ограничаване на замърсяването на почвите на площадката с трансформаторно масло препоръчваме монтирането на силов трансформатор от сух тип, за които е характерно отсъствието на трансформаторно масло и други вредни вещества.

Отработените масла и смазки е препоръчително да се събират в опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества и да се предават на фирмата-доставчик по системата за замяна на „празна” за „пълна” опаковка. Процедурата по смяна на маслата и смазките следва да се опише в работните инструкции за определените работни места и работниците да бъдат инструктирани за начина на събиране на отпадъците преди започване на работа. При необходимост следва да се обособи склад (площадка за временно съхранение), която да отговаря на противопожарните изисквания и да бъде обозначена, съгласно нормативните изисквания.

За опасните отпадъци като нехлорирани изолационни и топло-предаващи масла на минерална основа следва да се осигурят необходимия брой надписани и обозначени варели за разделното им събиране, които временно ще се съхраняват на обособена площадка върху имот 107001 до предаването им на фирми или лица, притежаващи Разрешения за извършване на дейности по оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци, включително предварително третиране преди оползотворяването или обезвреждането им (издадено по реда на чл.67, ал.4 или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС).

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции (скалпели и игли от ветеринарно – медицински манипулации), трябва да се събират и съхраняват в надписани контейнери и на площадка с ограничен и контролиран достъп с цел недопускане на инциденти с работещите в свинекомплекса и населението в района. Предаването им за обезвреждане да бъде на базата на договор с фирма или лица, притежаващи разрешение по реда на ЗУО.

Генерираните отпадъци от цветни и черни метали ще се съхраняват на обособени площадки до предаването им за рециклиране на фирма, притежаваща разрешително по чл. 54, ал.1 на ЗУО.

Излезлите от употреба гуми от транспортната техника и другите генерирани опасни отпадъци трябва да се събират и временно съхраняват на обособената площадка, организирана на територията на производствената площадка върху имот 107001, на която ще се извършват аварийните ремонти и се съхранява резерва от ГСМ. Гумите ще се събират в контейнери или палети, освободени от доставка на резервни части за използваната техника, а опасните отпадъци ще се събират в отделни варели, специално обозначени за вида на отпадъка в тях до предаването им на фирми или лица, притежаващи Разрешения за извършване на дейности по оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци, включително предварително третиране преди оползотворяването или обезвреждането им (издадено по реда на чл.67, ал.4 или комплексно разрешително, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС).

Временното съхраняване на опасни отпадъци от електрическо и електронно оборудване и от осветителни тела, съдържащи живак, трябва да се осъществява в склад с непропусклив под, без връзка с канализацията и с необходимото количество абсорбенти, на територията на обособената площадка върху имот 107001. Опасните отпадъци от електрическо и електронно оборудване и от осветителни тела, съдържащи живак трябва да се предадат на организации за оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в съответствие с изискванията на „Наредба за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване” (обн. ДВ., бр. 36/2006 г.).

Възложителят предвижда обслужващия персонал в свинекомплекса да е до 15 човека. При норма един kg/h/ден очакваното количество битови отпадъци ще е около 15 kg/ден или около 5,5 t/годишно. Ще се събират в полиетиленови чували, поставени в непосредствена близост до работните площадки и ще се изхвърлят ежедневно в контейнерите на град Хасково. При постигане на окончателния капацитет и персонал от 30 души се очакват до 11 t/годишно.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В съответствие на изискването на чл.29, ал.1, т.2 и т.3 от ЗУО преди въвеждането в експлоатацията на новите обекти от реконструкцията и разширяването на съществуващата свинеферма Възложителят следва да изисква в проекта да бъдат определени местата, където се очаква генериране на отпадъци и решение за изпълнение на изискванията за разделното им събиране с цел ограничаване на вредното въздействие. По време на експлоатацията той трябва да получи разрешение по чл.67 от ЗУО за временно съхранение на генерираните „опасни” отпадъци, да създаде съответната организация за изпълнението на изискванията на ЗУО, да направи оценка на качествата и количествата на генерираните отпадъци, да набележи допълнителни мерки за ограничаване на вредното въздействие от тях и да осигури необходимите документи, свързани с дейностите по управление на отпадъците, които се изискват от ЗУО: писмени договори за предаване, приемане, третиране и транспортиране на отпадъците (чл.5,ал.2) и чл.12, ал.(1) – с фирма изпълнител, притежаваща разрешение, издадено по реда на чл.67, ал.4 или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС).

Всички места, определени за временно съхраняване на отпадъците, трябва да бъдат оборудвани с необходимите съдове, да бъдат надлежно обозначени и с контролиран достъп. Препоръчително е да бъде изградена пожароизвестителна система.

Цялостната организация на работата с отпадъци в свинекомплекса трябва да бъде съобразена със действащите законови и подзаконови нормативни актове. Трудностите, които може да се наложи да бъдат преодолявани по време на експлоатацията, са свързани с:

- Необходимостта всички хора, работещи на обекта, да бъдат добре обучени и преди всичко съвестно и дисциплинирано да изпълняват задълженията си всеки ден, а не периодично или инцидентно;
- Необходимостта от разделно събиране на отпадъците - промишлени, битови, опасни;
- Опасните отпадъци, генерирани на площадките, е необходимо да се събират разделно и временно да се съхраняват на предварително определени места на територията на свинекомплекса. За целта в работният проект е необходимо да се реши въпроса с тяхното временно съхранение, съгласно изискванията на законодателството;
- Управлението на отпадъците следва да се документира в съответствие с нормативните изисквания, като на обекта се определи лице, отговорно за тази дейност. В съответствие с изискванията на Наредба 3/2004 г. за всеки от посочените отпадъци следва да се разработи „Работен лист за класификация”, който да се представи в РИОСВ-Хасково за съгласуване.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

На територията на производствените площадки няма и не се очаква да възникнат проблеми, свързани с отпадъците. Прогнозните количества са незначителни, както по време на реконструкцията и разширяването на съществуващата свинеферма, така и при въвеждането в експлоатация на допълнителната производствена база върху имот № 107001, поради което не могат да окажат значителни въздействия върху компонентите на околната среда.

Временното съхранение на опасни и неопасни отпадъци на обособените за целта площадки няма да оказва негативно въздействие върху компонентите на околната среда върху територията на двата имота - №010006 и № 107001 и в близост до тях при спазване на препоръчаните от експертите мерки.

Въздействието на генерираните отпадъци по време на реализацията на инвестиционното предложение върху компонентите на околната среда може да се класифицира като незначително, временно (по време на реконструкцията и разширяването на производствената база за експлоатация), постоянно (по време на експлоатацията), възстановимо и с малък териториален обхват.

4.8. Вредни физични фактори. Прогноза и оценка на очакваните въздействия

Факторите (замърсителите), които причиняват антропогенно въздействие имат различен характер, а тези, които имат отношение към разглежданото инвестиционно предложение биха могли да се характеризират по следния начин:

Физични замърсители – шум, радиоактивно излъчване, топлинно излъчване, вибрации.

Тези фактори предизвикват изменение на околната среда, породено от физични процеси и явления и са заплаха за живите организми. Различават се следните форми на физично антропогенно въздействие:

- Механично физично въздействие – от твърди частици, метали, пластмаси, хартия стъкло и предмети, изработени от тях;
- Радиоактивно физично въздействие – радиоактивни вещества, продукт от промишлената дейност на човека, които предизвикват мутации в организмите;
- Шумово физично въздействие – възниква в резултат на рязко увеличаване на интензивността и повторемостта на шума над пределно допустимото ниво. Шумовото замърсяване уврежда слуха и нервната система на човека, увеличава умората и понижава умствената активност.
- Неблагоприятен микроклимат – по време на работа на открито – през зимния и летния период от годината.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.8.1. Наличие и източници на шум, вибрации и вредни лъчения (йонизиращи, нейонизиращи, топлинни и др), микроклимат, високо налягане. Въздействия.

Шум.

По своята физическа същност звукът представлява механични трептения в еластична среда. Величините, характеризиращи звука, са звуковото налягане, звуковата мощност, скоростта на звука, дължината на звуковата вълна в съответната среда на разпространение. Шумът е звук, който е дразнец за ухото на човека и създава неблагоприятни ефекти при въздействието му. Шумът е един от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. При характеризиране на шума в околната среда се различават основно промишлен (производствен) шум, транспортен, вътреквартален, вътреградски, вътрежилищен (битов) шум, шум от строителни работи. Шумът представлява комплекс от трептения, различни по честота, сила, периодичност и др. Обикновено класификацията на шума се прави по произход – производствен, транспортен, комунално-битов; по вид на трептенията – непрекъснат, импулсен, смесен; по честотна характеристика – нискочестотен, средно или високочестотен.

В зависимост от характера на шума той бива постоянен и променлив (прекъснат, интермитентен, периодично повтарящ се).

Въздействието на шума е различно в зависимост от характера, честотния обхват, интензитета, продължителността на експозицията.

Оценката на постоянния шум се извършва в единици dB(A), което определя оценяване на шумовото налягане, интегрирано в крива (A), приета в света като най-подходяща за подобни оценки. Променливият шум, по-специално интермитентният, прекъснат, импулсен шум, се оценява чрез еквивалентното ниво на шума, чрез оценка на реалното време на експозиция на фактора върху човека.

Източници на шумово замърсяване в околната и работна среда

Основните източници на шум в околната среда, са:

- транспортен шум – леки автомобили, обществен и товарен транспорт, мотоциклети, мотопеди, наземен и подземен градски релсов транспорт, железопътен транспорт, авиационен транспорт;
- градски вътреквартален шум – паркинги, гаражи, сметосъбирателни коли, спортни площадки, училища, детски градини и ясли, магазини, товарене и разтоварване на стоки, ресторанти, дискотеки, кинотеатри, клубове и други обществени заведения, автогари, ж.п. гари, летища;

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- вътрежилищен шум – от битови прибори, звукозаписна техника, озвучителни уредби, телевизори, музикални инструменти, разговори, кавги и др.;
- вътреградски шум – техническо оборудване, вентилационни уредби, хладилно оборудване, работилници и др.;
- промишлен шум – производствени предприятия.

В работната среда почти всички професии са свързани с наличие на шумово натоварване, някои от тях – със значимо въздействие. Такива са дървообработващите предприятия, турбини и генератори в енергетиката, текстилната промишленост, транспортните средства, металообработването, машиностроителната индустрия, пластмасовото производство и т.н.

Шумът от всички видове индустриални дейности, поради голямото разнообразие на източниците на шум и различният му характер (честотен спектър и продължителност на действие) е трудно да бъде изразен с единен критерий.

Звуковото поле на територията и около промишлената площадка се формира от наслагването на шума, излъчван от многобройните външни и вътрешни източници, в резултат на което се получава сложна имисионна картина.

Дейността по оценката и контрола на промишления шум е съсредоточена в две направления:

- оценка на шума от големи промишлени обекти,
- оценка на шума от източници на шум с локално значение.

Въпросите свързани с оценката, управлението и контрола на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както и от промишлените инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл.117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда и от локални източници на шум се решават съгласно Закона за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр.74/13.09.2005 г., изм. ДВ, бр.30 от 11.04.2006г). Разработена е „Методика за определяне на общата звукова мощност на промишлени предприятия с множество източници на шум с различни акустични характеристики" 1999г. и Утвърдена от Министъра на МОСВ със Заповед №РД - 536/27.12.1999 г.

Като основа е използван международен стандарт ISO 8297-1994-15 „Определяне нивата на звукова мощност на индустриално предприятие с множество източници на шум за оценка на нивата на звуковото налягане в околната среда". Тя кореспондира директно с Европейските постановки за връзка между емисиите и имисиите на шум от различни източници.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Пределно допустимите нива на шум се определят съгласно Наредба №6 от 26.06.06 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн. ДВ бр.58 от 2006 г.).

Изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда са определени съгласно Наредба №2 от 2006 г за дейността на Националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда.

Правилата и нормите за ограничаване на вредния шум при проектиране и при изпълнение на строежите са определени съгласно Наредба №4 от 27.12.06 г. за ограничаване на вредния шум чрез шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителството (обн. ДВ, бр. 6 от 19.01.2007 г.).

В района, предвиден за реализация на инвестиционното предложение за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село клокотница, община Хасково”, няма източници на шум, които могат да имат вредно въздействие върху човека, освен работещите машини и съоръжения по време на строителството на обекта.

Вибрации.

Вибрациите се дефинират като трептения на механично тяло около едно равновесно положение. Величините, които характеризират тези трептения, са ускорението (a), скоростта (v) и амплитудата (d). При оценка на вибрациите най-често се използва величината виброскорост, а в новите нормативни документи, хармонизирани с тези на ЕС – виброускорение, представляващо производната на скоростта по времето.

При оценка на вибрациите с хигиенна цел се въвеждат понятията ниво на вибрационна скорост и ниво на вибрационно ускорение, които също са логаритмични величини, по подобие на тези за оценка на шума.

Вибрациите, в зависимост от временните си характеристики, се делят на периодични, непериодични и случайни (стохастични). В зависимост от това върху каква част от човека те въздействуват, вибрациите се разглеждат като общи или локални. Най-често общите вибрации са с честоти от 1 до 63 Hz, а локалните – от 8 до 1000 Hz.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Оценката на вибрациите е свързана с изисквания за измерване в 3 координатни оси (векторно). При оценката трябва да се имат предвид и резонансните въздействия, които са при честоти между 5 и 12 Hz за правостояща поза на човека, а за седяща - между 4 и 6Hz, както и 20 – 30 Hz.

В околната среда източници на вибрации върху цялото тяло могат да бъдат транспортни средства, строителни машини, машини и съоръжения, използвани за открито минно строителство.

Контролът на физическия фактор – вибрации се позовава на следните нормативни актове и изисквания:

- Наредба №3 от 2005 г. (ДВ. бр. 40/2005 г.) за минимални изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на вибрации.

- БДС ISO 5349-1: Вибрации.Измерване и оценяване въздействието на вибрации върху човека, предавани по ръката. Част 1. Общи изисквания.

- БДС ISO 5349-2: Вибрации. Измерване и оценяване въздействието на вибрации върху човека предавани по ръката. Част 2. Практически указания за измерване на работното място.

- БДС ISO 2631-1: Вибрации и удар. Оценяване въздействието на вибрациите върху цялото човешко тяло.

- Наредба №0-45 (ДВ. бр. 4/80): – Измерване и оценяване въздействието на вибрациите в жилищни и обществени сгради.

Вибрации на територията, определена за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”, няма и не биха възникнали в процеса на работа на свинефермата. В района няма източници на вибрационно въздействие, които могат да се считат за хигиенно значими, освен транспортни средства по време на строителството на обекта и по време на транспортиране на готовата продукция.

- По време на строителството нивата на шум ще са като на всяка строителна площадка, получени от работата на багер, булдозер, бетоновоз и друга строителна техника.

Генерирания шум в околната среда е с еквивалентно ниво около и над 90 dBA в непосредствена близост до работещите машини. Транспортните машини обслужващи строителството ще се движат по съществуващата пътна мрежа в района и еквивалентното ниво на шума, който ще генерират е в границите 65 -70 dBA (за пътища III клас при скорост 80km/h).

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

По време на строителните работи нивото на шум на територията ще се увеличи временно.

Строителната техника - багери, булдозери, кранове, тежко-товарни камиони генерират шум над 80 - 90dB/A. Шумовата среда ще е влошена само на работната площадка. Отдалечеността на строителната площадка от най-близките населени места над 1 000 м, изключва утежняване на акустичната среда в жилищни зони, поради което не се очаква неблагоприятен здравен ефект. Водачите на тежкотоварните машини ще са експонирани на наднормени шумови нива от порядъка на 80 - 90dB(A). Наднорменото шумово въздействие оказва неблагоприятен ефект върху слуховата система и може да доведе до развитието на професионална твърдоухост. Шумът има неблагоприятен ефект върху централната нервна система, води до разстройство в съня, развитие на неврозоподобни състояния и е рисков фактор и за развитие на артериална хипертония.

Водачите на тежкотоварните машини ще са експонирани и на общи и локални вибрации. При новата и съвременна техника те могат и да не надвишават допустимите норми.

Наднормените нива на вибрациите в някой от тези машини (най-вече на остарялата техника) може да доведе до увреждане на вестибуларния апарат, опорно-двигателния апарат, увреждане на паренхимните органи и до развитието на вибрационна болест, която е не рядко срещано професионално заболяване сред този вид работници.

- По време на експлоатацията на обекта основен източник на шум ще бъдат вентилаторите за извеждане на отделената топлина и влага от реконструираниите две отделения за бременни ремонтни свине-майки и заплождащи и условно бременни свине-майки и от пристроеното отделение за адаптация се предвижда общообменна смукателна вентилация.

На покрива на сградата, в най-високата част до билото на двете отделения ще се монтират допълнително по един смукателен вентилатор, предназначен за покривен монтаж. Всеки вентилатор ще бъде с диаметър Ф 800 мм и дебит 11 000 куб.м/ч за бременни свине-майки и 15 500 куб.м/ч за условно бременни свине-майки. Всеки вентилатор ще се достави с дифузор, конфузор, зонт и с пригаждане към покривен монтаж.

Всеки вентилатор може да променя смукателния си дебит, като ел. двигателя променя оборотите си по команда от командното табло за управление, монтирано в сградата. Шумът от тях не може да достигне 90 dBA. Подбраните осови вентилатори за покривен монтаж са бавнооборотни, което е предпоставка за най-ниска шумова характеристика в целия звуков спектър. Данните за звуковото налягане в осемте октаени честоти на звуковия спектър, дадени от завода производител са възможно най-ниските.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Шум в околните територии ще се генерира от движението на автомобилният трафик, които преминават по асфалтирани пътища от републиканската пътна мрежа. При движението си тези автомобили няма да променят съществено шумовите характеристики на транспортните потоци по пътната мрежа в района поради това, че и към момента същите са основна международна пътна артерия Е 80. Стойностите на шумовите нива са под пределно допустимите, съгласно БДС 14478 – 82 г .

Предвид характера на инвестиционното предложение липсват източници на нейонизиращи лъчения при реализацията му. Такива няма и в близост до двата имота. В този смисъл не се очаква повишаване на фона от нейонизиращи лъчения, свързано с реализацията на придвжденото разширение на фермата.

4.8.2. Прогноза и оценка за предполагаемото въздействие на вредните физични фактори върху човешкото здраве и компонентите на околната среда.

- Въздействие на шума върху човека.

Шумът влияе основно върху слуховия анализатор, но също и върху централната и вегетативна нервна система, вестибуларния апарат, сърдечно-съдовата система, имунната, върху дейността на стомашно – чревния тракт, обмяната на веществата, жлезите с вътрешна секреция и др. Временните промени в слуховия праг се възприемат като предпатологично състояние. Известно е също, че промените, които се получават в слуховата чувствителност, се наричат слухова умора и са свързани с продължително действие на шума.

Въз основа на слуховите увреждания са въведени и хигиенните нормативи в света и у нас. Продължителното въздействие на шума върху човека води и до екстрааурални ефекти върху организма, които засягат главно централната и вегетативната нервна системи, сърдечно-съдовата система и анализаторите.

- Въздействие на вибрациите върху човека.

Въздействието на вибрациите върху човека е сложен физиологичен и биомеханичен процес на взаимодействие на различни по сила, честота и характер вибрационни дразнители и човешкия организъм. Смята се, че вибрациите се възприемат от няколко основни анализатора, като кожен, проприо- и интероцептивен рецептори, както и от вестибуларния апарат. Въздействието зависи от нивото на вибрационната скорост/ ускорение, от времето на въздействие (експозицията), от честотата на трептенията, от вида вибрации (локални, общи), от мястото на въздействие (при локалните вибрации), от позата на човека, честотата на повторение на въздействието. Основното заболяване, което се счита, че се дължи на вибрационното въздействие, е т.нар. вибрационна болест, която се среща само при работещи в условия на локални вибрации с високи нива.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Основният механизъм на вибрационната болест е свързан с въздействие на вибрациите върху костно-скелетния апарат. Причинява се спазъм на кръвоносните съдове (“синдром на белите пръсти”), нарушение на периферната сетивност, също и на вестибуларния апарат. Повечето вторични ефекти са свързани с нарушения в стомашно-чревния тракт, сърдечно-съдовата система, вегетативната нервна система.

В заключение може да се каже, че няма други физични фактори, свързани с реализацията на инвестиционното предложение, които могат да имат неблагоприятно въздействие върху населението. Отглеждането на прасета не е свързано с рискове от въздействие на йонизиращи и нейонизиращи лъчения, високо налягане и източници на топлина. Осветлението е естествено. Необходимо е там, където се предвижда изкуствено осветление, само при подрастващите то да е обезопасено. При работа на открито се очакват неблагоприятни въздействия от микроклимата в студените и горещите сезони на годината. За това е необходимо да се предвидят подходящи облекла за работещите по време на изграждането и експлоатацията на свинефермата.

Не се очаква генерирането на наднормени нива на шума, възникването на вибрации или лъчения (светлинни, топлинни, радиация и др.) вредни за здравето на персонала работещ във свинефермата, както и населението от най-близките населени места. Необходимо е частта „План за безопасност и здраве” на проекта за реализация на инвестиционното предложение да съдържа мерки за ограничение на шума по време на строителните дейности.

Кумулативен ефект от въздействието на факторите на средата: не се очаква върху здравето на строителите, обслужващия свинефермата персонал и населението.

4.8.3. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия.

В таблиците по-долу са представени граничните стойности на шумовите нива за някои определени райони, територии, както и в помещения – жилищни, административни, учебни, съгласно изискванията на действащите в момента нормативни актове:

Таблица 33. Гранични стойности на шумовите нива в зависимост от вида на територията.

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Гранична стойност в dB (A) по Наредба № 6, ДВ бр. 58/2006 г.		
	ден	вечер	нощ
Жилищни зони и територии	55	50	45
Производствено – складови територии и зони	70	70	70
Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Таблица 34. Гранични стойности на шумовите нива в зависимост от помещенията.

Предназначение на помещенията	Гранична стойност в dB (A) по Наредба № 6, ДВ бр. 58/2006 г.		
	ден	вечер	нощ
Жилищни стаи, спални помещения	35	35	30
Класни стаи и аудитории	40	40	40
Работни помещения в административни сгради	50	50	50

При строителните работи се очакват завишени нива на шум при работа на изкопната техника – багер с права лопата, самосвали за извозване на изкопаните земни маси, булдозер, кран...:

1) Изкопната техника генерира шум около 90 – 105 dB(A). На разстояние около 350 m шумът ще затихва до 35 – 45 dB(A). Най – общо, нивата на шума бързо намаляват с отдалечаването от източника.

2) В приложение 2 към чл. 5, в таблици 1 и 2 от Наредба №6/ 2006г са регламентирани граничните стойности на нивата на шума в помещения на жилищни сгради и в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях: За жилищни зони и територии стойностите са съответно: $L_{ден} = 55 \text{ dB(A)}$; $L_{вечер} = 50 \text{ dB(A)}$; $L_{нощ} = 45 \text{ dB(A)}$; а за жилищни помещения спални помещения в детски заведения $L_{ден} = 35 \text{ dB(A)}$; $L_{вечер} = 35 \text{ dB(A)}$; $L_{нощ} = 30 \text{ dB(A)}$.

Хората често сравняват различни звукови ситуации по техен собствен начин. Средният шум в дома е около 50 dB(A), докато при движение на кола по улицата се измерва ниво на шума около 60 dB(A) на разстояние ~ 90 m. “Тихата” прахосмукачка генерира шум около 70 dB(A), като същият шум може да бъде открит и до повече от 10 m от нея. Близо до дървета в прохладно време с тих вятър може да се измери шум от около 55 – 60dB(A). Човешкото ухо може да различи най – малко 3 dB(A) разлика над нивата на околния шум, по – малката разлика се маскира от шума в околната среда.

3) Най – общо казано, изкопни дейности, извършвани на разстояния, по – големи от 350 m от жилища на равен терен, не създават проблеми за живеещите по отношение на шумовия фактор.

Шумът, който се генерира от даден източник, трябва да се сравни с шума в околната среда и други шумове „фонов” шум. Свинефермата е достатъчно отдалечена от населените места (над 1000 m), така че този „фонов” шум може да включва шума от автомобилния трафик или от селскостопански машини, кучета, детски глъч, косачки на трева и всякакви други дейности, които директно или индиректно създават шум.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Дори самата околна среда създава шум. Ако има вятър, дърветата, шубраците и засетите с пшеница полета генерират шум, като тези шумове интерферират с шума от техниката.

Оценката на шумовите нива по отношение на работещите в района на експлоатация на свинефермата показва следното: източници на шум са вентилаторите. Всеки вентилатор ще бъде с диаметър Φ 800 мм и дебит 21 000 куб. м/ч. По наши данни тези източници генерират шум от порядъка на 88 – 92 dB(A).

Граничните стойности, които следва да се спазват по изискванията на Наредба №6 от 15.08.2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на шум, са следните:

Чл. 3. (1) Граничните стойности на експозиция и стойностите на експозиция за предприемане на действие се определят на база дневните нива на експозиция на шум и върхово звуково налягане, както следва:

4) гранични стойности на експозиция: $L_{ex,8h} = 87$ dB(A) и $p_{reak} = 200$ Pa, съответно 140 dB(C);

5) горни стойности на експозиция за предприемане на действие: $L_{ex,8h} = 85$ dB(A) и $p_{reak} = 140$ Pa, съответстващо на 137 dB(C);

6) долни стойности на експозиция за предприемане на действие: $L_{ex,8h} = 80$ dB(A) и $p_{reak} = 112$ Pa, съответно 135 dB (C).

Въздействието на шумовото натоварване върху работещият персонал трябва да се оцени за всяко конкретно работно място и да бъде приведено в рамките на нормите за работна среда. Работодателят е длъжен да оцени и когато е необходимо, да измери нивата на шума, на които работниците са експонирани. При превишаване на горната стойност на експозиция за предприемане на действия, работодателят е длъжен да разработи и приложи програма от мерки за да сведе до минимум експозицията на шум и произтичащите рискове.

Подбраните осови вентилатори за покривен монтаж са бавнооборотни, което е предпоставка за най-ниска шумова характеристика в целия звуков спектър. Данните за звуковото налягане в осемте октаени честоти на звуковия спектър, дадени от завода производител, са възможно най-ниските и не се очаква риск за работещите на машините.

За работниците в сградите на свинефермата шумът, генериран от работата на вентилаторите, ще бъде от тип проникващ през стените шум. Нивата на шум за тези работни места се очаква да са в границите на приетите гранични стойности за съответните работни места. Нормите за работни помещения в административни сгради са $L_{ден} = 50$ dB(A); $L_{вечер} = 50$ dB(A); $L_{нощ} = 50$ dB(A). Не се очакват също наднормени нива на шум в населените места, тъй като обекта е достатъчно отдалечен от населените места - над 1000 m, а генерираният шум ще намалее до нормите на разстояния под 350 m от обекта.

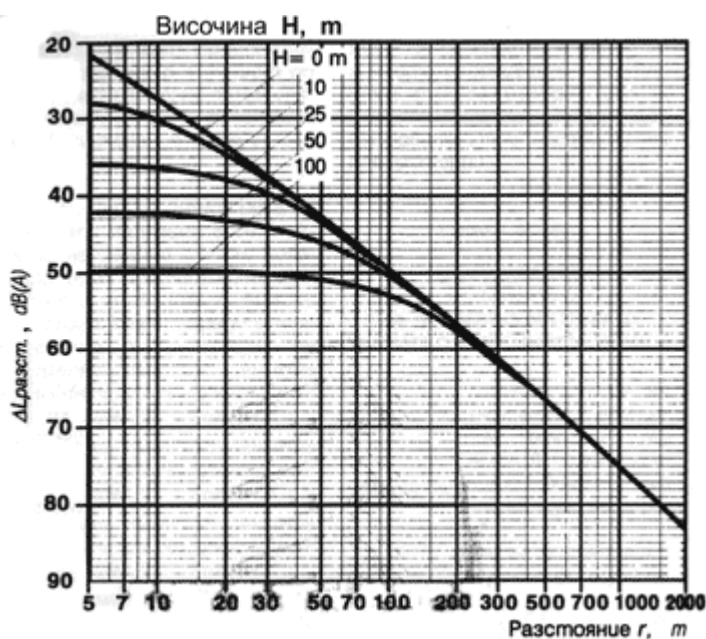
Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Изчисленията на шумовите нива в околната среда се правят на основание МЕТОДА ЗА ОТЧИТАНЕ НА ШУМА ОТ ЛОКАЛНИ И ПРОМИШЛЕНИ ИЗТОЧНИЦИ, публикуван в Наредба №6/ 2006г за показатели на шум в околната среда на МЗ и МОСВ, граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях. Еквивалентните А-претеглени нива на шума $L_{Aтер,Т}$ в децибели [dB(A)] в местата на въздействие (изчислителна точка от територията на защитавания обект) за ден, вечер и нощ (период $T = 12, 4, 8$ часа) се определят по формулата:

$L_{Aтер,Т} = L_{Aекв,Т(*)} - \Delta L_{разст.}$, където:

$L_{Aекв,Т(*)}$ е изходното еквивалентно ниво на източника на шум в dB(A);

$\Delta L_{разст.}$ - намаляването на нивото на шума в dB(A) в зависимост от разстоянието и разликата във височините на източника и изчислителната точка (мястото на въздействие), определено по графиката на фигура 10.

Фигура 10. Определяне на $\Delta L_{разст.}$ - намаляване на нивото на шума в dB(A) в зависимост от разстоянието r и разликата във височините H

Шумовите нива на жилищната територия, предизвикани от експлоатацията на фермата, не трябва да надвишават граничните стойности, съгласно Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показатели на шум в околната среда на МЗ и МОСВ, граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях за жилищни зони и територии, съгласно т.2 са следните за еквивалентно ниво на шума в dB(A):

ден	- 55 dB(A/	вечер	- 50 dB(A/	нощ	- 45 dB(A/35
-----	------------	-------	------------	-----	--------------

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Очаквани шумови нива, предизвикани от експлоатацията на свинефермата на жилищната територия на село Клокотница, отстоящо над 1000 м от него ще бъде:

$$L_{\text{Аекв,Т}(\ast)} = 100 \text{ dB(A)}$$

$$D_{\text{Лразст.}} = 80 \text{ dB(A)}$$

$$L_{\text{Атер,Т}} = L_{\text{Аекв,Т}(\ast)} - D_{\text{Лразст.}} = 100 \text{ dB(A)} - 80 \text{ dB(A)} = 20 \text{ dB(A)}$$

Следователно:

$L_{\text{А тер.ден}} = 20 \text{ dB(A)} < 55 \text{ dB(A)}$, съгл. Наредба №6/ 2006г за показатели на шум в околна среда на МЗ и МОСВ

$L_{\text{А тер.вечер}} = 20 \text{ dB(A)} < 50 \text{ dB(A)}$, съгл. Наредба №6/ 2006г за показатели на шум в околна среда на МЗ и МОСВ

$L_{\text{А тер.нощ}} = 20 \text{ dB(A)} < 45 \text{ dB(A)}$, съгл. Наредба №6/2006г за показатели на шум в околна среда на МЗ и МОСВ

ИЗВОД:

Очакваните шумови нива от експлоатацията на свинефермата в най-близкото населено място - село Клокотница, ще са много по-ниски от граничните стойности, съгласно Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показатели на шум в околна среда на МЗ и МОСВ- за граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях.

Тези шумови нива няма да имат неблагоприятен здравен ефект върху населението като се имат предвид Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методиките за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти на шума върху здравето на населението както и Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие. Измерванията за акустичното натоварване на средата за обитаване се провеждат само от акредитирани лаборатории.

При това прогнозата по отношение на шумовия фактор както за работещите, така и за населените места, намиращи се в района на обекта е, че не се очакват наднормени стойности, съгласно изискванията на нормативните актове у нас. Работодателят е задължен да осигури безопасност и здраве за работещите при работа с машините, както при строителните работи, така и по време на експлоатацията на обекта, чрез осигуряване на лични предпазни средства, здравно обслужване, съответни профилактични мерки за работещите.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.9. Опасни вещества – описание, характеристики, класификация, въздействия.

Възможните източници на опасни вещества при експлоатацията се отнасят до работещите на площадката на обекта.

Възложителя трябва да спазва изискванията на здравното и екологичното законодателство и да осигури всички изискващи се условия за безаварийна и безопасна работа на персонала си. Според Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и Наредба за реда и начина за класифициране, опаковане и етиктиране химични вещества и смеси, те се класифицират като опасни, ако е доказано, че притежават поне едно от свойствата, представени в таблица 35:

Таблица 35. Свойства и знаци на химичните вещества и препарати, които ги определят в съответните категории при класифицирането им като опасни.

Експлозивни (E)	Вредни (Xn)	Лесно запалими (P)	Сензибилизиращи * (Xi)
Оксидиращи (O)	Корозивни (C)	Дразнещи (Xi)	Изключително запалими (P ⁺)
Запалими (P)	Канцерогенни * (T)	Силно токсични (T ⁺)	Токсични за репродукцията * (T)
Токсични (T)	Мутагенни * (T)		Опасни за околната среда (N)

Химичните вещества, класифицирани като канцерогени, мутагени и токсични за репродукцията (CMR), попадат в Категории 1, 2 и 3, които предопределят степента на риска за хората и строгостта на мерките за предотвратяване на потенциалните увреждания, свързани с експозиция на работещите и на населението (ПМС № 130 с Наредба за опасните химически вещества, препарати и продукти, подлежащи на забрана или ограничения при търговия и употреба (ДВ бр.69/2002 г, изм.доп. бр. 62/2004 г) и ПМС № 156 за изменение и допълнение на Наредбата за опасните химически вещества, препарати и продукти, подлежащи на забрана (ДВ бр. 62/2004 г). Отдалечени ефекти (*) върху организма имат веществата и препаратите, които предизвикват увреждания след известен период на въздействие от няколко месеца до 10 –20 години: алергични дихателни (спастичен бронхит, алергичен ринит/фарингит, бронхиална астма) или кожни (контактни дерматити със сърбежи и обриви, контактна уртикария, хронична екзема) заболявания; невъзможност за забременяване, спонтанни аборти, преждевременни раждания, раждане на деца с увреждания (намалена телесна маса, изоставане във физическото и психическото развитие, намален индекс на интелигентност, намалени адаптационни възможности), раждане на деца с малформации; генетично обусловени дефекти във физическото и психическото развитие; увеличена честота на допълнителни ракови заболявания сред населението; нарушения на биологичното разнообразие, неблагоприятни ефекти върху водните системи, горите, почвите и нарушение на екологичното равновесие.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

За намаление на неблагоприятните ефекти върху околната среда е препоръчително машините и механизацията в свинекомплекса да използват дизелово гориво, отговарящо на Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол, приета с ПМС № 156/2003 г., а зареждането на строителната и обслужващата техника да се извършва извън площадката, а ако това е неприложимо, то на нея да се съхранява само дневния разход. Съхраняването на горивото да бъде на специално оборудвана площадка за ГСМ, безопасна по всички изисквания. За смазване и поддръжка на използваната техника да се подберат моторни и смазочни масла, не съдържащи полихлорирани бифенили (ПХБ) придружени от „Информационен лист за безопасност”, в който са посочени условията за складирането и употребата им.

Па почистване и дезинфекция на помещенията се използва широкоспектърният дезинфектант **“Virkon S”** в прахообразно състояние.с активната съставка Калиев пероксимоносулфат -20,4 %. Използва се като разтвор с концентрация 1 % При работа с него трябва да се използват ръкавици, очила, предпазно облекло, а при наличие на прах във въздуха да се носи предпазна маска.

Всички химични вещества и препарати, класифицирани в една или повече категории на опасност съгласно ЗЗВВХВС, се съхраняват опаковани, етикирани и са снабдени с информационни листове на безопасност. Копие от информационните листове се съхраняват на площадките на свинекомплекса.

Характеристиката на основните опасни вещества и препарати, които се предвижда да бъдат използвани в свинефермата, са дадени в Таблица 36.

Таблица 36. Характеристики на основните вещества, използвани като суровини и материали, както и неблагоприятните ефекти, които биха могли да предизвикат отрицателно въздействие върху човека и околната среда.

Химично вещество /препарат CAS №	Знак за опасност	Въздействие върху човека	Въздействие върху околната среда
Дизелово гориво 94114-59-7	Xn Вредно	Опасност от кумулативни ефекти. Алерген, мутаген, уврежда нервната система, кожата, кръвотворенето, черния дроб, бъбреците.	При аварийни разливи и течове съществува възможност за замърсяване на почва, подземни и повърхностни води. Съдържа замърсители: сяра и тежки метали. Лесновъзпламеними течности. Опасно за околната среда, особено за водните организми.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Смазочни масла 74889-22-0	Xn Вредно	Алергени. Мутаген. Увреждат нервната система, кожата, кръвотворенето, черния дроб, бъбреците.	При аварийни разливи и течове съществува възможност за замърсяване на почва, подземни и повърхностни води.
Широкоспектърен дезинфектант “Virkon S”-прах	Xn Вредно Xi Дразнещо	Действат разяждащо; При контакт с кожата предизвиква повишена чувствителност и възпаление. При поглъщане или вдишване може да предизвика повишена чувствителност, възпаление и други респираторни проблеми. При контакт с очите предизвиква необратимото им увреждане	При разсипване на прахообразния дезинфектант е възможно замърсяване на почва и опасност за организмите, чиято среда на местообитание е почвата

В таблица 37 са представени регистрационните номера (CAS№), знаците за опасност, очакваните неблагоприятни ефекти и условията, при които те биха се получили във връзка със замърсяването на работната среда на територията на свинекомплекса и вероятното отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда.

Таблица 37. Токсикологична характеристика на опасните компоненти в състава на отпадните газове от машини на дизелово гориво при строителство и експлоатация.

Химично вещество с CAS №	Знак	Въздействие върху човека	Въздействие върху околната среда	Рискова експозиция
Въглероден оксид 630-08-0	P ⁺ , T, N	Силно запалим, токсичен при вдишване - предизвиква хипоксия. Води до образуване на карбоксиемоглобин. Уврежда нервната, сърдечно-съдовата система, кръвотворенето Токсичен за репродукцията.	Опасен за околната среда	При аварии остри отравяния. При по-ниски нива анемии, главоболие, отпадналост

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Въглероден диоксид 124-38-9	T, N	Асфиктант - измества кислорода във въздуха. Уврежда нервната система	Опасен за околната среда. Допринася за глобалното затопляне	При аварии - остри отравяния
Серен диоксид 7446-09-5	T, C, N	Токсичен при вдишване -уврежда дихателната, нервната система, сърцето. Във високи концентрации води до химически изгаряния. Дразни дихателните пътища, очите и кожата. Има силна, неприятна миризма.Опасен за ОС.	Вреден за флората и фауната. Опасен за околната среда	При аварии остри отравяния
Азотни оксиди 10102-44-0	T ⁺ , Xn	Токсични - увреждат белодробните алвеоли предизвиквайки липидна пероксидация. Във високи концентрации водят до едем на белия дроб, алвеолит. Дразнят дихателните пътища, очите и кожата, хронични бронхити, чести бронхопневмонии	Опасен за околната среда. Допринася за глобалното затопляне.	При аварии - остри отравяния. При по-ниски нива -хронични бронхити
Полихлорирани бифенили (PCB's) 1336-36-3	Xn N	Вредни. Опасност от кумулативни ефекти. Увреждат нервната, сърдечно-съдовата система, черния дроб, бъбреците. Мутагени	Устойчив органичен замърсител. Опасен за околната среда – особено водните организми.	
Полициклически ароматни въглеводороди(ПАН)	Xn N	Вредни. Опасност от кумулативни ефекти. Алергени. Увреждат нервната система, кожата, кръвотворенето, черния дроб, бъбреците. Мутагени	Устойчив органичен замърсител. Опасен за околната среда – особено водните организми	Хронични въздействия при неспазване изискванията за безопасен труд
Нефтени моторни и машинни масла 8012-95-Г	Xn, N	Вредни при контакт с кожата и при вдишване. Алергени. Увреждат нервната система, черния дроб, Мутагени и канцерогени от кат. 2. Съдържат полициклически ароматни въглеводороди	Опасни за околната среда – особено водните организми	Замърсяване на кожата, на работно облекло и околната среда

Легенда: P⁺- Изключително запалими; T- Токсични;
Xn –Вредни ; C – Корозивен ;
Xi – Дразнител; N - Опасен за околната среда;
F- с кумулативен ефект.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Инвестиционното предложение не предвижда използването на други опасни химични вещества и препарати.

4.10. Здравно – хигиенни аспекти на околната среда.

Инвестиционното предложение предвижда реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета. Ще се обособи и допълнителна площадка за разполагане на транспортни средства, материали, подвижни съоръжения и др. свързани с нуждите и дейността на свинеферма "Мони Мес" ЕООД", в имоти с №№ 010006 и 107001 в местността „Тере дере", землище на село Клокотница, община Хасково. Отстоянието на обекта от селото е около един километър, а от общинския и областен център около 6 км. По-близки населени места на отстояние около 4 км са селата Гарваново, община Хасково, Каснаково и Добрич, община Димитровград. Няма да бъде изградена нова довеждаща пътна и друга инфраструктура. Чрез местен път се прави връзка с международния път Е-80.

Имот № 010006 е електрифициран и в него са разположени 7 сгради – административна към селскостопанско предприятие, 4 свинарника съответно с площ от 850 м², 331 м², 966 м²· 240 м².

Поради характера на инвестиционното предложение разгледаните от Възложителя алтернативи касаят усвояване на селскостопански земи в неурбанизирани части от землищата на град Хасково и село Клокотница, което ги прави икономически незигодни и свързани със значително по-голямо въздействие върху околната среда. В новата производствена база също ще се обособи бяла и черна зона.

Електрификацията и водоснабдяването ще се осъществят от имот 010006, като кабелите и тръбите ще преминат подземно в сервитута на местния /полски/ път – имот № 000148, свързващ двата имота, чрез който се осъществява и връзката с Републиканската пътна мрежа – първокласен път I-8 /международен Е-80/.

Обобщените технико-икономически показатели за новоизгражданата производствена база в имот № 107001 – Втори етап бяха представени в т. 2.3.2.

Работещите в момента във фермата са 11 човека – ветеринарен лекар, гледачи и охрана. След предвидената реконструкция и модернизация в имот 010006 се предвижда щатния персонал да бъде увеличен с 5-6 гледачи, а след реализацията на цялостния проект и изграждането на новите производствени мощности в имот № 701001 предвижданията са за около 30 работници.

При изграждането и експлоатацията строго са определени задълженията на ръководствата на строителната фирма и на инвеститора по отношение безопасността на труда в оперативен план. Извършва се оценка на риска за всяко работно място. Осигуряват се необходимите условия за здравословни и безопасни условия на труд.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Рискът е статистическа величина, показваща очакваната честота на нежеланите ефекти вследствие на експозицията на вредни фактори .

Определя се от вероятността за поява и характера на даден вреден ефект и връзката му с пораждащата го причина. Оценяването на риска е процес на формиране на отношение към определени негови характеристики (размер, значение, пораждаща го обстановка и др.).

➤ замърсяване на питейни води с нитрати - здравният риск е висок при наторяване с пресен течен тор на земи, попадащи в пояс II и пояс III на СОЗ на водоизточници;

➤ по отношение на неприятни миризми - опасност главно за хората с хронични дихателни и сърдечни заболявания и опасност от разпространение на инфекциозни заболявания при наторяване с пресен течен тор - здравният риск заслужава внимание.

По отношение на токсични вещества и опасност от инфекциозни заболявания и паразитози здравният риск е изискващ внимание.

Здравният риск за работещите в обекта е управляем при спазване мерките за ограничаване на отрицателните последици в резултат от експлоатацията на обекта и нормативните документи за хигиенни и безопасни условия на труд.

Във връзка с това на всяко работно място се изпълняват мероприятия за отстраняване или намаляване на рисковете.

Контролът върху риска улеснява управлението му и включва циклично повтарящи се подетапи (уточняване на типа и нивата на необходимия контрол за достигане на допустимата експозиция; уточняване на контролираните рискови групи, планиране и осъществяване; оценяване нивата на актуалния риск, ефективността на осъществявания контрол и изготвяне на прогнози).

За населението на село Клокотница не съществува здравен риск от реализацията на инвестиционния проект. Минимален здравен риск би имало при разливи на пресен тор при транспорт и при замърсяване с отпадъци при транспорт.

Критерии за оценка на здравния риск:

➤ териториален обхват – ограничен в границите на обекта по отношение на въздействие върху атмосферния въздух, подземните води и почви и физичните фактори на околната среда;

➤ степен на въздействие – при спазени изисквания на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и изисквания на Нормативната уредба за хуманно отношение при отглеждане на животни се очаква ниска степен на въздействие върху персонала в свинефермата;

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- продължителност на въздействие – ежедневно, целогодишно при непрекъснатата експлоатация на обекта;
- кумулативни и комбинирани въздействия върху околната среда и здравето на хората.

Работещите в свинефермата ще бъдат обект на въздействие на механични замърсители на въздуха, специфични миризми и ще бъдат експонирани от неблагоприятното въздействие на някои физически фактори. Поради отдалечеността на най-близките до свинекомплекса населени места и като се вземат предвид изводите по компонентите на околната среда, не се очаква здравен риск за населението в района при спазване на мерките в ДОВОС.

4.10.1. Здравно състояние на населението в района.

Община Хасково включва областния и общински център и 37 села с население от около 100 000 жители. Населението е най-важният социално-икономически ресурс, с важно място в процеса на регионалното развитие. Човешките ресурси, освен производител са и потребител на материални и духовни блага, което ги прави определящ и лимитиращ фактор за развитието на всяка територия. По тази причина броят и съставът, характерът на възпроизводството и географското разположение на населението играят първостепенна роля в развитието на общината. Социално - демографският потенциал и ще определя и лимитира социално - икономическото развитие на областта. По последни данни от общо 98 200 души население на общината, 47 059 са мъже, а 51 141 са жени. В град Хасковдо живеят 78 782 души – 37 474 мъже и 41308 жени, а в селата 19418 – 9585 мъже и 9833 жени. Демографските процеси и заболяемостта са най-съществения компонент в търсенето на медицинска помощ. Най-общо здравно-демографското състояние на населението се характеризира с тенденция за приблизително запазване на раждаемостта и смъртността и влошаване на съотношението между населението в трудоспособна и нетрудоспособна възраст. Особено силно е изразено застаряването на населението в селата. Намалява относителния дял на младия контингент /до 18 годишна възраст/. Промяната във възрастовата структура на населението води до промяна в структурата на здравните потребности и увеличаване разходите за здравни нужди. Увеличаването на дела на лицата над 63 годишна възраст е предпоставка за увеличаване на заболяемостта в областта, хронифициране на заболяванията и повишаване на инвалидността. В средносрочна перспектива не се очакват съществени изменения на факторите, определящи равнището на раждаемостта и смъртността /естествения прираст/, на миграция на населението и следователно влияещи на демографските процеси в региона, не се очакват и съществени промени в очертаните през последните години демографски тенденции.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Като цяло заболяемостта на населението в района нараства, като водещи са:

- заболяванията на дихателната система – 22,0 %;
- болести на органите на кръвообращението – 20,2 %;
- болести на нервната система – 7,0 %
- болести на храносмилателната система – 6,3 %;
- травми и отравяния – 6,3%.
- болести на костно-мускулната система;
- болести на ендокринните жлези.

Необходими са усилия, насочени към превенция на здравето на населението, тъй като са налице тенденции за неефективни мерки за борба със социално-значимите заболявания, неясно формулирани и отстоявани приоритети в здравната политика и дисбаланс между декларираните намерения и възможностите за тяхното финансово обезпечаване. Връзката между здраве, социална и икономическа среда е пряка. Бедността е един от социалните детерминанти на здравето. Влиянието ѝ върху индивидуалното и обществено здраве е многопосочно: - намалената покупателна способност на населението води до отделяне на по-малко средства за здравеопазване, а повишаването на безработицата води до обедняване на населението, което предполага към предприемане на самолечение и закъсняло търсене на здравни услуги.

При оценката на общото здравно състояние на населението се използват:

- Статистични данни и анализи на заболяемостта по обръщания към личния лекар. Вземат се предвид класическите показатели – честота и структура на заболяемостта. Данните се сравняват със средните показатели за страната и се анализират във връзка с екологичната обстановка, социалния статус на населението и географските особености на района;

- Статистични данни за смъртността от местните или национални анализи ;Информация от местните лечебно – профилактични заведения;

- Литературни данни за здравния ефект на конкретните замърсители на околната среда.

Оценката на здравното състояние на работниците се извършват на основата на данни за заболяемостта с временна нетрудоспособност по показателите честота, тежест, структура на заболяемостта; анализ на тези данни във връзка с факторите на работната среда и трудовия процес; данни от резултатите от профилактичните прегледи и анализирани с факторите на работната среда; анализ на професионалните болести; анализ на трудовите злополуки; литературни данни и данни от собствени изследвания.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

4.10.2. Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания.

Рисковите фактори, свързани с увреждане здравето на хората, представяме в таблица 38.

Таблица 38. Рисковите фактори, свързани с увреждане здравето на хората .

Вид рисков фактор	Условия за вредно въздействие	Компонент на околната среда, изложен на риск
Физични фактори		
Шум и вибрации	Очаквано шумово въздействие от транспортната техника. Неправилна експлоатация на вентилационните съоръжения.	Въздух. Работници при реконструкция и строителство. Персонал в производствените халета.
Микроклимат	При отклонение от зададените параметри за температура, влажност и движение на въздуха.	Въздух. Производствен персонал.
Производствено осветление	При неправилна поддръжка на осветителните тела.	Производствен персонал.
Прах	Движение на транспортната техника на строит. площадка, строително -ремонтни дейности. Неспазване на технологичните изисквания за текуща хигиена в производствените халета	Работници заети със строителни дейности. Персонал в производствените сгради.
Влияние на климатичните условия	Неподходящо работно и защитно облекло според сезона, през който се работи на открито.	Работници заети със строителни дейности на открито.
Токсико-химични фактори		
Амоняк, Метан, Сероводород, Меркаптани	Минерализация на пресния тор (при неправилно съхранение на на площадката или неправилно внасяне на същия за наторяване на селскостопански земи).	Въздух. Неприятни миризми. Персонал на работната площадка и население в близост до земите за наторяване.
Въглероден диоксид	При нарушение режима на работа на аспирационната техника	Персонал в производствените халета.
Формалдехид	Неспазване на изискванията за ползване на лични предпази средства при дезинфекция в сградата за са.хигиенни мероприятия.	Персонал, извършващ дезинфекцията в халета.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Нитрити, Нитрати	Минерализация на пресния тор (при неправилно съхранение на площадката или неправилно внасяне на същия за наторяване на селскостопански земи).	Почва. Прилежащи земеделски земи. Растителност–земеделски култури.
Биологични фактори		
Патогенни и условно-патогенни микроорганизми	Не спазване на условията за лична и производствена хигиена и непосредствен контакт на персонала с отпадъчната биомаса.	Персонал в производството. Почви. Повърхностни и подпочвени води при инцидентни замърсявания
Причинители на зооантропонози		
Яйца и ларви на паразити		
Вредни гризачи Вредни насекоми	Неспазване изискванията за строително – профилактични дейности по обезопасяване на сградите. Нарушаване технологията по събиране и обезвреждане на отпадъци. Лошо извършени дезинсекция и дератизация.	Индиректно влияе върху персонала на фермата и крайните консуматори на месо, а пряко върху свинете като производствена единица

Критерии за оценка на здравния риск:

- териториален обхват–ограничен в границите на обекта по отношение на въздействие върху атмосферния въздух, подземните води, почви и физични фактори .
- степен на въздействие – при спазени изисквания на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и изисквания на Нормативната уредба за хуманно отношение при отглеждане на животни се очаква ниска степен на въздействие върху персонала в свинефермата.
- продължителност на въздействие–ежедневно, целогодишно при непрекъснатата експлоатация на обекта.
- Кумулативни и комбинирани въздействия върху околната среда-не се очакват.

4.10.3. Обобщена оценка на значимостта на въздействие върху населението.

Животновъдните обекти за отглеждане на свине тип промишлени ферми е необходимо да отговарят на редица изисквания за предотвратяване на риска за работещите и населението в близките до обекта населени места. Ще разгледаме значимостта на въздействията върху населението от гледна точка на въздействие от експлоатацията на обекта върху компонентите на околната среда , които имат пряко действие върху здравето а населението.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

➤ Атмосферен въздух.

Емисиите, които ще се отделят от производствените помещения по време на експлоатацията на свинефермата, са топлина, водни пари, въглероден диоксид, отделяни от животните, както и минимални количества амоняк и сяроводород. Те ще попаднат в атмосферният въздух посредством вентилационната система.

Отделените емисии няма да доведат до промени в качеството на атмосферният въздух, тъй като бързо дифузират в пространството. Евентуалното разпрашаване по време на строителните работи ще бъде ограничено във времето. Околната среда има добър потенциал да поеме това краткотрайно натоварване. Посока на преноса на въздушни маси и преобладаващите ветрове благоприятстват бързото пречистване на въздушния басейн от замърсители.

Свинекомплексът е източник на неприятни миризми, главно сероводород и амоняк. Разпространението на голяма част от вредностите ще става в границите на обекта. В зависимост от метеорологичните условия и най-вече от посоката на преобладаващите ветрове, които за района на инвестиционното предложение, съгласно графиката „Роза на ветровете” са: север, юг, югозапад. В района на площадката и в близост до нея, няма обекти, подлежащи на здравна защита или със специален здравен статут. Всички определени приземни концентрации ще са под допустимите норми както в работната зона, така и в обхвата на населените места – Клокотница и Хасково.

➤ Води.

Водоснабдяването на обекта с вода за питейно-битови нужди ще се осигури от селищен водопровод или друг регламентиран водоизточник посредством цистерна /водоноска/. Водоснабдяването за производствени нужди ще продължи да се осъществява от изграден тръбен кладенец в имот № 010006. Дейността на свинефермата генерира течна торова маса, която се събира в лагуната, а изчерпването ѝ от нея ще се осъществява от цистерна за течен тор, агрегирана към трактор. Хомогенизирането ще се извършва с помощта на пропелерно устройство (перка). Подава се за ползване като органичен тор по договор с фермери от района. Всички повърхностни води от площадките ще се заустват на прилежащия терен и следвайки естествения наклон ще постъпват в река Тере дере. Отпадъчните води ще се заустват във водоплътна безооточна изгребна яма или локално пречиствателно съоръжение.

Инвестиционното предложение не попада и не граничи с пояси на санитарно-охранителни зони и в неговия обсег няма водоизточници за питейно-битово водоснабдяване. В района няма издадени разрешителни питейно водоползване. В резултат на рализирането му не се очаква въздействие върху населението на село Клокотница и останалите най-близки населени места.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

➤ Почви.

За да се минимизират въздействията по време на строителство и експлоатация и да се предотврати разпространението на прахо-газовите емисии върху прилежащите земи, е необходимо около оградата на фермата да се изгради зелен пояс.

Предвидените инсталации за отпадъчни води от дейността на фермата ще обхванат всички замърсени води, което ще гарантира, че на обекта и съседните му площи няма да има замърсяване на почвите с отпадъчни води.

Спазването на нормативните изисквания, както и на всички предписани мерки и дейности по време на експлоатацията на фермата, гарантират предпазването на земите и почвите на обекта и в съседните имоти от замърсяване с отпадъци, емисии от въздуха и водите.

➤ Отпадъци.

На територията на фермата няма и не се очаква да възникнат проблеми, свързани с отпадъците. Прогнозните количества са незначителни, както по време на реконструкцията и разширяването на съществуващата свинеферма, така и при въвеждането в експлоатация на допълнителната производствена база върху имот № 107001, поради което не могат да окажат значителни въздействия върху здравето на населението. Торовият обхват ще бъде съхраняван в до в съществуващата и новоизградена лагуна и изнасян на всеки 4 месеца по договор с арендатори и кооперации в района.

➤ Физични фактори.

Очакваните шумови нива от експлоатацията на свинефермата в най-близкото населено място - село Клокотница, ще са много по-ниски от граничните стойности, съгласно Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показатели на шум в околна среда на МЗ и МОСВ за граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях. Тези шумови нива няма да имат неблагоприятен здравен ефект върху населението като се имат предвид Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методиките за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти на шума върху здравето на населението както и Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие. Измерванията за акустичното натоварване на средата за обитаване се провеждат само от акредитирани лаборатории.

При това прогнозата по отношение на шумовия фактор както за работещите, така и за населените места, намиращи се в района на обекта е, че не се очакват наднормени стойности, съгласно изискванията на нормативните актове у нас.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Работодателят е задължен да осигури безопасност и здраве за работещите при работа с машините, както при строителните работи, така и по време на експлоатацията на обекта, чрез осигуряване на лични предпазни средства, здравно обслужване, съответни профилактични мерки за работещите.

➤ **Опасни вещества.**

За намаление на неблагоприятните ефекти върху околната среда е препоръчително машините и спомагателната механизация в свинекомплекса да използват дизелово гориво, което да отговаря на Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол, приета с ПМС № 156 от 15.07.2003 г., обн., ДВ, бр. 66 от 25.07.2003 г., в сила от 1.10.2003 г. Препоръчително е зареждането на строителната и обслужващата техника с дизелово гориво да се извършва извън площадката при възможност. Ако това е неприложимо, то на площадката да се съхранява само дневния разход за зареждане на техниката. Съхраняването на горивото да бъде на специално оборудвана площадка за съхраняване на ГСМ, обезопасена по всички изисквания. Препоръчително е за смазване и поддръжка на използваната техника да се подберат такива моторни и смазочни масла, които не съдържат полихлорирани бифенили (ПХБ). За да се гарантира безопасна работа с тези вещества следва да се изиска от Доставчика „Информационен лист за безопасност”, в който са посочени препоръчителни условия за складиране и употреба на тези вещества. Всички химични вещества и препарати, класифицирани в една или повече категории на опасност съгласно ЗЗВВХВС се съхраняват опаковани, етикирани и са снабдени с информационни листове на безопасност.

5. ОБХВАТ, СТЕПЕН И СЛОЖНОСТ, ВЕРОЯТНОСТ НА ПОЯВА, ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ, ЧЕСТОТА И ОБРАТИМОСТ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ НАСЕЛЕНИЕТО И ОКОЛНАТА СРЕДА.

При реконструкцията и разширението на съществуващата свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково ще се спазват всички нормативни изисквания по отношение на опазване на околната среда, осигуряване на безопасни условия на труд, пожарна безопасност и пр., което дава гаранции за околната среда и защита на населението при изграждането и експлоатацията на обекта.

Местоположението на инвестиционното предложение е благоприятно поради следните фактори:

❖ Теренът е равнинен и достатъчно отдалечен от село Клокотница, другите най-близки села – Краснаково, Гарваново, Добрич и град Хасково.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

❖ Не е необходимо изграждането на нова пътна инфраструктура, тъй като съществуващата дава възможност за пълноценен достъп до терена.

❖ Разгледаните по-горе дейности, влияещи върху околната среда и човешкото здраве, няма да окажат съществено влияние върху разположени в близост терени, предимно с производствен характер. Не се очаква да повлияят съществено върху околната среда и здравето на хората, временно пребиваващи в близост до площадката на инвестиционното предложение.

❖ Не се очаква проявата на нови рискови фактори, свързани с реализацията на инвестиционното предложение, както и комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на факторите на околната среда, както за работниците така и за населението в района.

❖ Разположението на съоръженията и обслужващите инфраструктурни елементи н към тях не предполага риск от вероятни вторични въздействия, предизвикани от пряката производствена дейност, върху човешкото здраве.

Това се гарантира и от законовото изискване дейността да бъде извършвана в съответствие с одобрени от Община Хасково проекти при нормативно регламентирани и спазени изисквания, предхождани от процедура по ОВОС.

❖ Не се очаква монтиране на съоръжения на работната площадка, които да представляват източник на значими за местното население емисии.

❖ Не се очаква отрицателно въздействие върху известни паметници на културата в рамките и в близост до тях.

❖ При експлоатацията на обекта е необходимо да се спазват стриктно съответните законови изисквания за опазване на компонентите на околната среда. Периодът на въздействие е неограничен

Предвид изложеното, инвестиционното предложение за реконструкция и разширение на съществуващата и действаща свинеферма не е свързано с неблагоприятни въздействия върху компонентите на околната среда и върху човешкото здраве на населението на най-близките селища..

6. ОЦЕНКА НА ЗНАЧИМОСТТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА – ПРЕКИ И НЕПРЕКИ, КУМУЛАТИВНИ, КРАТКО-, СРЕДНО И ДЪЛГОТРАЙНИ; ПОСТОЯННИ И ВРЕМЕННИ, ПОЛОЖИТЕЛНИ И ОТРИЦАТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЧОВЕКА И ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ СТРОИТЕЛСТВОТО И ЕКСПЛОАТАЦИЯТА.

По време на строителството.

Очакваните концентрации на общ суспендиран прах и фини прахови частици /ФПЧ/ са значително под граничните стойности за опазване здравето на населението.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Тъй като най-близкото населено място - село Клокотница, е разположено на 1000 м от обекта, то по време на строителството ще бъдат засегнати само работещите на обекта.

По време на експлоатацията.

Граничните стойности на вредни вещества във въздуха на работното място се определят в съответствие с изискванията на Наредба №13 от 2003 г. на МЗ, а във външния въздух – съгласно Наредба №14 от 1997 г. за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места / ДВ бр.88 от 1997 г./

В обекта почти липсва естествена дървесна и храстова растителност. След завършване на строителството ще се извърши озеленяване на свободните терени - до 30% от площта на имотите с подходящи вдове, характерни за района.

Голяма част от атмосферните замърсители ще бъдат поети от предвиденото озеленяване в района на обекта и от съседните имоти, които са ниви.

Емисиите, получени от експлоатация на обекта, не дават основание както по количество, така и по състав да се счита, че ще повлияят върху климата, както в локален така и в регионален мащаб.

Експлоатацията на Свинефермата няма да доведе до допълнително натоварване на атмосферния въздух и прилежащия район.

Оценка на значимостта на въздействията върху атмосферния въздух, атмосферата и приземния атмосферен слой:

- Териториален обхват – локално;
- Значимост – незначително;
- Вид – непряко;
- Продължителност – средно трайна;
- Честота – временна;
- Кумулативен ефект – не се очаква;
- Възможност за възстановяване – да.

Обхватът на въздействие на процеса по реализиране и експлоатация на инвестиционното предложение върху компонентите на околната среда може да бъде определено като пряко, среднотрайно и положително върху земите и почвите. Събирането и временното съхраняване на генерираните на площадките строителни, опасни и битови отпадъци няма да окажат отрицателно въздействие върху компонентите на ОС и върху здравето на населението в района. При изграждане на производствените сгради, инсталации, съоръжения и инфраструктура неминуемо ще се унищожи почвата на местата на строителството. Поради това предварително ще се из земе хумусния слой и ще се депонира временно до бъдещо му използване при рекултивацията на терените, оформяне на зелени площи около сградите и зелените пояси и живи плетове около имотите /фермата/.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В периода на строителство ще се генерират прахово-газови емисии от земно-изкопните дейности и от транспортната и строителна техника, но разпространението им ще бъде най-вече на и около самата площадка. През летните месеци е необходимо да се извършва оросяване на обслужващите пътища и площадки. Не се очаква замърсяване на съседните земи. По време на строителните работи на самият терен ще бъдат организирани места за събиране на битовите и строителните отпадъци и в последствие депонирани на място, указано от Кмета на Община Хасково. Евентуално замърсяване на почвата с нефтопродукти може да се очаква от неизправна транспортна техника. То би имало локален характер – на отредения терен. Всички евентуални нарушения в граничеци с терена земи ще бъдат възстановени след приключване на строителните работи.

Обобщена оценка за въздействие по време на строителството:

- *Степен на въздействие*: незначителна, както по териториален обхват, така и по количество на прахови емисии.

- *Продължителност на въздействието*: временно, само по време на строителните работи и териториално ще е съсредоточено на работната площадка. Не се очаква негативно въздействие върху почвените свойства и плодородие на околните терени.

- *Честота на въздействието*: само по време на строителството

Спазването на нормативните изисквания и всички предписани мерки и дейности по време на експлоатацията на фермата гарантират предпазването на земите и почвите на обекта и в съседните имоти от замърсяване с отпадъци, емисии от въздуха и водите.

Обобщена оценка на степента на въздействие при експлоатацията:

- *Степен на въздействие*: незначително.

- *Продължителност на въздействието*: трайно.

- *Честота на въздействието*: в течение на денонощието.

В резултат на реализацията на инвестиционното предложение няма да се стигне до критично състояние на ландшафта в района, въпреки че ще има смяна на инвариантната структура на територията на обекта. За съседните територии ще се наблюдават косвени изменения основно в биокомпонентите на ландшафта, но въпреки това ще има запазване на устойчивостта на ландшафтите при тяхното функциониране.

Основното въздействие върху ландшафта ще бъде с локален, визуално-естетически характер. След провеждане на техническа и биологична рекултивация и озеленяването ще се създадат предпоставки за възстановяване на антропогенизираният ландшафт. Процесът ще е продължителен.

В заключение можем да обобщим, че при реализацията на инвестиционното предложение можем да очакваме следното въздействие върху ландшафта:

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Териториален обхват – локален, само върху площ от около 5 дка,

Степен на въздействие – силно върху производствената площадка и косвено върху околните територии. .

Продължителност на въздействието – дълготрайно.

Отглеждането на прасета **не е свързано** с рискове от въздействие на йонизиращи и нейонизиращи лъчения, високо налягане и източници на топлина. Осветлението е естествено, но при подрасташите, където е изкуствено осветление, да е обезопасено. При работа на открито се очакват неблагоприятни въздействия от микроклимата в студените и горещите сезони и е необходимо да се предвидят подходящи облекла за работещите по време на изграждането и експлоатацията на свинефермата.

Не се очаква генерирането на наднормени нива на шума, възникването на вибрации или лъчения (светлинни, топлинни, радиация и др.), вредни за здравето на персонала работещ във свинефермата, както и населението от най-близките населени места. Необходимо е частта „План за безопасност и здраве” на проекта за реализация на инвестиционното предложение да съдържа мерки за ограничение на шума по време на строителните дейности.

Таблица 39. Значимост на въздействията по време на строителство:

Компоненти и фактори	Въздействие								
	пряко	непряко	кумулятивно	краткотрайно	дълготрайно	постоянно	временно	положително	отрицателно
Атмосферен въздух	❖	-	-	❖	-	-	❖	-	❖
Повърхностни и подземни води	-	❖	-	❖	-	-	-	-	-
Геоложка основа и земни недра	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Земи и почви	❖	-	-	-	❖	-	-	-	❖
Растителен и животински свят	❖	-	-	❖	-	-	❖	-	❖
Защитени територии и зони	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпадъци	❖	-	-	❖	-	-	❖	-	❖
Вредни физични фактори	❖	-	-	❖	-	-	❖	-	❖
Здравно-хигиенни аспекти на средата	❖	-	-	❖	-	-	❖	-	❖

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угеени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Таблица 40. Значимост на въздействията по време на експлоатацията:

Компоненти и фактори	Въздействие								
	пряко	непряко	кумулятивно	краткотрайно	дълготрайно	постоянно	временно	положително	отрицателно
Атмосферен въздух	❖	-	-	-	❖	-	❖	-	❖
Повърхностни и подземни води	-	❖	-	❖	-	-	-	-	❖
Геоложка основа и земни недра	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Земни и почви	-	❖	-	-	❖	-	-	-	❖
Растителен и животински свят	-	❖	-	-	❖	-	-	-	❖
Защитени територии и зони	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпадъци	❖	-	-	❖	-	-	❖	-	❖
Вредни физични фактори	❖	-	-	❖	-	-	❖	-	❖
Здравно-хигиенни аспекти на средата	❖	-	-	❖	-	-	❖	-	❖

7. КУМУЛАТИВНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ПРИ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ С ДРУГИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ.

По принцип „кумулятивни въздействия” са тези въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване ефекта на оценявания план, програма и проект/инвестиционно предложение, когато към него се прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, независимо от кого са осъществявани тези планове, програми и проекти/инвестиционни предложения.

Кумулативните въздействия могат да са резултат от отделни планове, програми и проекти/инвестиционни предложения с незначителен ефект, разглеждани сами по себе си, но със значителен ефект, разглеждани в съвкупност, и реализирани, нееднократно в рамките на определен период от време. В регулация и землището на село Клокотница се развива основно селскостопанското производство, а значение за района имат и дейностите, свързани с добив и преработка на скални строителни материали в кариера „Клокотница”, производство на доилна техника и облекла, разфасоване на автомобили, отглеждане на риба...

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Липсват други крупни животновъдни обекти и въобще производства, които да водят до кумулативен ефект от реализирането си заедно с разглежданото инвестиционно предложение, при което да предизвикат изменения в елементите на околната среда.

Повечето инвестиционни предложения и планове, засягащи района, са разположени в места, пространствено значително отдалечени от разглежданата площадка и евентуалната им реализация не би довела до кумулативни въздействия, свързани с шум, вибрации, лъчения, емисии във въздуха, водите и почвите и др.

За всички е извършвана преценка или оценка за ОВОС по реда на Глава VI от ЗООС.

Считаме, че при така очертаните природни и инфраструктурни дадености, схема, местоположение, конфигурация и параметри, не може да се очаква кумулативен ефект от реализацията на реконструкцията и разширението на действащата свинеферма.

8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИКИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.

Изготвеният ДОВОС е изцяло съобразен с изискванията на Нормативната уредба по опазване на околната среда на Европейската общност и на хармонизираното българско екологично законодателство, както и с вътрешнофирмените стандарти на Възложителя.

Основните методи за оценка на компонентите на околната среда са системно-екологичния анализ и синтез на данни, факти и литература. При обобщението на данни и заключенията са прилагани съществуващите нормативни документи, закони, наредби и правилници.

8.1. Методики

Методика от „Указания за изготвяне на ОВОС на инвестиционни предложения”, МОСВ, 2002 г;

- Справочник на съществуващи методики за оценка и прогноза на въздействието върху ОС, МОСВ, София, 1997г.
- Методика за изчисляване на балансови методи на емисиите на вредни вещества /замърсители/, изпускани в атмосферния въздух, (съгласно ЕМЕП/CORINAR 1997 и 2000 г, 3-то издание от м.септември 2004 г и 2005 г), утвърдена със Заповед № РД-77/03.02.2006 г на МОСВ;
- Методика за определяне разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, утвърдена със Заповед № РД-994/04.08.2003 г на МОСВ;
- Програмен продукт ТРАФИК ОРАКУЛ за прилагане на Методиката, утвърдена със Заповед № РД-994/ 04.08.2003 г. на МОСВ;

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- Инструкция за операторите и компетентните органи в България за определяне и оценка на годишните емисионни товари от дейностите в обхвата на ЕРИПЗ;
- Единна методика за инвентаризация емисиите на вредни вещества във въздуха. МОСВ, ИАОС, 2007. http://eea.government.bg/bg/legislation/air/mpg-07/Methodika_2007.html.
- Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой (утв. със Заповед № РД-02-14-211/25.02.1998г. на МРРБ, публ. БСА 7,8/1998г.).
- Инструкция за предварителна оценка на данните за качеството на атмосферния въздух, утвърдена от МОСВ.
- Методика за определяне на емисиите на летливи органични (ЛОС) при съхранение, товарене и разтоварване на бензини (утвърдена със Заповед №РД-1238/01.10.2003 г. на МОСВ).
- Методика за определяне разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой (утвърдена със Заповед №РД-994/04.08.2003г. на МОСВ).
- Методика за прогнозиране на концентрацията на SO₂ в димните газове при изгаряне на нефтопродукти; норми за допустими емисии на вредни вещества изпускани в атмосферата, МОСВ, ДВ 81/1991 г.
- Статистически данни за 1990, 1995, 2000 и 2005 г, както и междинни данни за преброяване през 2006г и 2007г от Централната лаборатория за пътища и мостове към Национална компания „Пътна инфраструктура”.
  - Математическо моделиране на преноса на емисия - прах с програма „PLUME”
  - Динамика на подземните води: Гълъбов, М., Техника, София, 1980.
  - Методика за определяне ресурсите на подземните води (методическо ръководство), Геофонд МОСВ, Гълъбов М., И.Йотов, П.Пенчев, Н.Стоянов, К.Щерев, 1999 г.;
  - Методически указания за оценка на ресурсите на подземните води и оценка на връзката между повърхностните и подземните води, във връзка с изпълнението на Рамковата директива за водите 2000/60/ ЕС, Йотов Ил., В.Спасов, Ал.Бендерев, Б.Михайлова, 2006 г.;
  - Методика за изчисляването на концентрациите на замърсяващите вещества в отпадъчните води, Ц.Цачев, 1991 г.;
  - План за управление на речните басейни в Източноромански район, 2010 – 2015 г.;
  - Оценка на земеделски земи в България, проф.М.Пенков, 1995 г.;

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- БДС 17.4.1.04-88 - Общи изисквания за класификация на почвите според влиянието върху тях на химически замърсяващи вещества.
- БДС 17.4.3.01-86 - Общи изисквания към методите за определяне на замърсяващите вещества.
- Наредба за геолого-техническата документация на проучвателните и миннодобивните обекти (Обн. ДВ, бр.108/10.12.1999 г.)
- Наредба за Националния геофонд. обн. ДВ. бр.6 от 21.01. 2000 г., изм.ДВ. бр. 54 от 4.07.2006 г.
- Обяснителна записка към геоложка карта на България в М 1:100 000.
- Методики използвани при разработване на екологична мрежа НАТУРА 2000;
- Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за видове и типове природни местообитания по НАТУРА 2000 в България: А.Ковачев, К.Карина, Ц.Росен, Д.Димова, българска фондация Биоразнообразие, София, 2008г
- Опазването на места – един от ключовите подходи в опазването на биоразнообразието: Костадинова И. 2002, В: Наръчник за НАТУРА 2000 в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 5. Костадинова И., М.Михайлов (съст.). БДЗП, София.
- БДС 17.8.1.01-88 и БДС 17.8.1.02-89 за опазване на природата, част Ландшафти – класификация, термини и определения.
- Регионално ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН. София. 1996 г.
- Топологично ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН. София. 1996 г.
- Базисна геоекологична класификация на ландшафтите в България. София. 1989 г.
- Методи за третиране и оползотворяване на ТБО: Й.Пеловски, И.Дамбалов, Е.Тодорова, В.Кьосева, Е.Соколовски, П.Петров, Г.Казълджиев, София, август 2007 г.
- Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци в България (Заповед № РД-664/2007 г на МОСВ).
- Методи за оценка на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението - от Наредба № 6/ 2006 г .

8.2. Законодателна рамка.

При изготвянето на ДОВОС са съблюдавани и спазвани изискванията на всички законови и подзаконови нормативни актове и документи, касаещи околната среда. Някои от основните ще цитираме, систематизирани по компоненти и фактори на околната среда.

Общи.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

✓ Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ бр.91/25.09.2002г., посл.изм. ДВ бр.27от 15.03.2013 г.).

✓ Закон за устройство на територията (обн. Д.В. бр.1, 2001 г., посл.посл. изм. и доп. ДВ.бр.28 от 19 Март 2013г.).

✓ Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието на околната среда на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии (обн. ДВ бр.25/2003 г., посл. изм. бр. 94/30.11.2012 г.).

✓ Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. бр. 94/30.11.2012 г.).

✓ Закон за ратификация на Споразумението за участието на България в Европейската агенция по околната среда и в Европейската мрежа за екологична информация и наблюдение (ДВ бр. 105/2000г.).

✓ Конвенция за достъп до информация и участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правото по екологичните проблеми (Архус, Дания, 1998).

✓ Конвенция за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст (Еспоо, Финландия, 1991), ратифицирана и в сила от 10.09.1997г.

Атмосферен въздух

✓ Закон за чистотата на атмосферния въздух (обн. ДВ бр.45/1996 г, посл.изм.ДВ бр.102 от 21 Декември 2012г).

✓ Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии. (обн., ДВ, бр. 64 от 5.08.2005 г., в сила от 6.08.2006 г.).

✓ Наредба № 6/1999г. за реда и начина на измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (посл.изм. ДВ. бр.34 от 29 Април 2011г.).

✓ Наредба № 7/1999г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999год., в сила от 1.01.2000 г.).

✓ Наредба № 7 от 21 октомври 2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (Обн. ДВ. бр. 96 от 31 Октомври 2003 г., изм. ДВ. бр. 40 от 28 Май 2010 г.).

✓ Наредба № 11 за Норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух. ДВ бр. 42 от 2007 г.

✓ Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г.).

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угодни прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

✓ Наредба № 14/1997г. за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населени места (изм. ДВ бр. 42 от 29.05.2007 г., в сила от 1.01.2008 г.).

✓ Наредба № 16 за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (посл. изм. бр. 33 от 27.04.2012 г., в сила от 27.04.2012 г.).

✓ Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол (приета с ПМС № 156 от 15.07.2003 г., изм. И доп., бр. 36 от 10.05.2011 г., в сила от 10.05.2011 г.).

Повърхностни и подземни води.

✓ Закон за водите (обн. ДВ бр.67/1999 г, посл.изм.ДВ бр.35/ 3 май 2011 г) Закон за подземните богатства (обн.ДВ бр.23/99 и посл.изм. ДВ бр. 82 от 26 Октомври 2012 г).

✓ Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води (обн. ДВ бр.87/ 2007 г, изм.и доп.ДВ бр. 15 от 21.02.2012 г).

✓ Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (обн. ДВ, бр.88/2000 г.)

✓ Наредба № 13/2007 за характеризирание на повърхностните води (обн.ДВ бр.37/ 2007 г).

✓ Наредба № н-4 от 14 септември 2012 г. за характеризирание на повърхностните води, (Обн. ДВ. бр.22 от 5 Март 2013 г.).

✓ Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите (обн., ДВ, бр. 34 от 29.04.2011 г., посл. изм. и доп., бр. 22 от 5.03.2013 г).

✓ Наредба № 2 от 8.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн., ДВ, бр. 47 от 21.06.2011 г., изм., бр. 14 от 17.02.2012 г.).

✓ Наредба № 6 от 9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (обн., ДВ, бр. 97 от 28.11.2000 г., изм. и доп., бр. 24 от 23.03.2004 г.);

✓ Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (обн., ДВ, бр. 98 от 1.12.2000 г.).

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

- ✓ Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, обн., ДВ, бр. 30 от 28.03.2001 г., посл. изм., бр. 15 от 21.02.2012 г.)
- ✓ Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители, (обн. ДВ, бр.88, 9.11.2010 г.)
- ✓ Наредба за ползване на повърхностните води, (обн. ДВ, бр. 56 от 22.07.2011г.)
- ✓ Заповед № РД-970/2003г. на МОСВ за определяне на чувствителни зони във водните обекти.
- ✓ Заповед № РД-272/03.05.2001 г. за категоризация на повърхностните води във водните обекти или в части от тях на МОСВ.

Почви.

- ✓ Закон за почвите (обн.ДВ бр.89/2007г, изм.ДВ бр. 92 от 22 ноември 2011 г).
- ✓ Закон за опазване на земеделските земи (обн.ДВ бр.35/1996г, посл.изм.и доп.ДВ бр. 91 от 20 Ноември 2012 г)
- ✓ Закон за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн. ДВ.бр.17 от 1 март 1991г., с посл. изм. изм. ДВ. бр.44 от 12 юни 2012 г.).
- ✓ Правилник за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи (обн. ДВ бр. 84/1996, посл. изм. 20.05.2011 г.).
- ✓ Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите. (Обн. ДВ, бр. 20от 17.03.2009 г.).
- ✓ Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ. бр.71 от 12 Август 2008 г.)
- ✓ Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия (обн., ДВ, бр. 15 от 16.02.2007 г., в сила от 17.08.2007 г.)
- ✓ Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви (обн. ДВ. бр.62 от 04 .08.2009 г.)
- ✓ Наредба № 36 от 18.08.2004 г. за условията и реда за биологично изпитване, регистрация, използване и контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати. Издадена от министъра на земеделието и горите, (обн., ДВ, бр. 87 от 5.10.2004 г.)
- ✓ Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (обн. ДВ бр.89/1996г, посл.изм.и доп.ДВ бр.30 от 22.03. 2002 г).

Земни недра.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Закон за подземните богатства.(обн. ДВ 23, 1999г., посл. изм. и доп. ДВ.бр.45 от 15 юни 2012 г.).

✓ Наредба за геолого-техническата документация на проучвателните и миннодобивните обекти (Обн. ДВ, бр.108/10.12.1999 г.).

✓ Наредба за Националния геофонд (обн. ДВ. бр.6 от 21.01. 2000 г., изм.ДВ. бр. 54 от 4.07.2006 г.).

Биологично разнообразие и елементи на националната екологична мрежа.

✓ Закон за биологичното разнообразие (обн.ДВ, бр.77/ 09.08.2002г, посл.изм ДВ бр. 66/26.07.2013 г)

✓ Закон за защитените територии (обн.ДВ бр.133/11.11.1998г, посл.изм.ДВ бр.19/ 8 март 2011 г).

✓ Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29 / 07.04.2000 г.)

✓ Закон за генетично модифицирани организми (ДВ, бр.27 / 29.03.2005 г.)

✓ Закон за лова и опазване на дивеча (изм. ДВ, бр. 77 / 04 Октомври 2011 г.)

✓ Закон за рибарството и аквакултурите (ДВ, бр. 41 / 24.04.2001 г.)

✓ Закон за митниците (ДВ, бр. 15 / 6.02.1998 г., в сила от 1.01.1999 г.)

✓ Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (обн. ДВ бр. 73/ 2007 г., посл.изм.бр.3/ 11 януари 2011 г)

✓ Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.).

✓ Наредба № 4 от 8.07.2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата .

✓ Наредба № 5 от 1.08.2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове

✓ Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии (обн. ДВ бр.13 от 15.02.2000 г., изм. и доп. ДВ бр.55/20.07.2012 г.).

✓ Правилник за условията и реда за управлението, възлагането на дейностите по поддържане и възстановяване, възлагането на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в защитените територии - изключителна държавна собственост (обн. ДВ бр.49/14.06.2005 г.).

Материално и културно наследство.

✓ Закон за културното наследство (ДВ, бр. 19 от 13.03.2009 г. посл. изм. ДВ. бр.15 от 15.02. 2013 г;)

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

✓ Европейска конвенция за ландшафта (Ратифицирана със Закон на 13.10.2004 г.; Обн. ДВ, бр. 94 от 2004 г.).

✓ Наредба 17 от 1979 г. за определяне границите и режима за използване и опазване на недвижимите паметници на културата извън населените места (Обн. ДВ, бр. 35 от 1979 г.);

Отпадъци.

✓ Закон за управление на отпадъците (обн.ДВ бр.53/2012 г, посл.изм. ДВ бр.66/26.07.2013 г).

✓ Наредба № 3 за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 44 от 25.05.2004 г).

✓ Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.)

✓ Наредба № 2 от 22 януари 2013 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 10 от 05.02.2013 г.).

✓ Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.).

✓ Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.).

✓ Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.).

✓ Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, (приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г., обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.).

✓ Наредба за специфичните изисквания за управление на минните отпадъци (Обн. ДВ. бр.10 от 6 Февруари 2009 г., посл. изм. ДВ. бр.7 от 21 Януари 2011 г.)

Шум.

✓ Закон за защита от шума в околната среда (обн.ДВ бр.74/2005 г, посл.изм.бр.82/ 24.04.2012 г).

✓ Наредба № 6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението, Обн. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2006г.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

✓ Наредба № 54/13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (посл. обн. ДВ. бр.3 от 11 Януари 2011г.).

✓ Наредба № 54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обнв. ДВ бр.3/11.01.2011 г.).

✓ Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха (Приета с ПМС 22/29.01.2004 г, посл.изм. Дв бр.37/08.05.2007 г.).

✓ Наредба за изискванията към разработването и съдържанието на стратегическите карти за шум и към плановете за действие (Приета с ПМС 217/18.08.2006 г).

Здравен статус

✓ Закон за здравето (В сила от 01.01.2005 г., посл. изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г).

✓ Закон за защита при бедствия (посл. изм. ДВ. бр. 80 от 14 Октомври 2011 г.);

✓ Закон за здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) (обн.ДВ бр.124/1997 г, посл.изм. ДВ бр. бр.84 от 02.12. 2012 г)

✓ Закон за защита от вредното въздействие на химични вещества и препарати (обн.ДВ бр.10/2000 г и посл.изм ДВ бр.84/ 14 декември 2010 г)

✓ Наредба № 5/1999 г на МТСП, МЗ за оценка на риска (обн.ДВ бр.47/1999 г)

✓ Правилник за безопасност на труда при разработване на находища по открит начин, МТСП, Сф 1996 г

✓ Наредба № 3/2001г. за минималните изисквания за безопасност и опазване на здравето на работещите при използване на лични предпазни средства на работното място, (ДВ, бр.46 от 15.05.2001, в сила от 16.08.2001 г., посл. изм. бр. 40 от 18.04.2008 г.).

8.3. Използвана литература.

Климатичен справочник за България (том I-IV), ИХМ, София, 1983 г

Хидрологичен справочник на реките в България, том I, том V, БАН, ГУ”Хидрология и метеорология”, под ред. на инж.Ганчо Стоянов, София 1981г

География на България, Академично издания, София, 1997 г

Антонов, Х., Д. Данчев, Подземните води в България, “Техника”, С., 1980

Бручев, Ил., Б. Рангелов, П. Иванов, Г. Франгов и др. Геоложката опасност в България, Обяснителен текст към карта в М 1:500 000, КГМР, БАН, С.,1994.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Кожухаров, Д., Чешитев, Г, и др.,Обяснителна записка към геоложката карта на България в мащаб 1:100000, картен лист Пловдив, ГИ на БАН, С.,1992.

Бигон М., Дж.Харпер, К.Таунсенд, 1989: Екология, т. I, изд. Мир, Москва

Бигон М., Дж.Харпер, К.Таунсенд, 1989: Екология, т. II, изд. Мир, Москва

Бондев И. (Ред.). 1995. Хорологичен атлас на лечебните растения в България. Акад. Изд. “М.Дринов”, 272 с.

Бешков В, Нанев К., 2002: Земноводни и влечуги в България, изд. Pensoft

Георгиев Г. 2004. Националните и природните паркове и резерватите в България. ИК “Гея-Либрис”, София, 294с.

Груев Б., Б. Кузманов. 1994. Обща биогеография. Университетско издателство “Св. Кл.Охридски”, София, 498с.

Делков Н., 1984: Дендрология, Земиздат, София

Костадинова И. 1997. Международни мерки за природозащита. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София,

Костадинова И 2002. Опазването на места – един от ключовите подходи в опазването на биоразнообразието. В: Наръчник за НАТУРА 2000 в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 5. Костадинова И., М.Михайлов (съст.). БДЗП, София,

Нанкинов Д., 2000: Заstraшените животни в България, изд. Пенсофт, София

Натура 2000: <http://www.natura2000bg.org>

Петров П., “Ландшафтознание”, Университетско издателство, 1990г.

Симеон С., Т.Мичев, Д.Нанкинов, 1990: Фауна на България, т.20, изд. на БАН, София

Узунов Й., Ст.Ковачев, 2002: Хидробиология, Пенсофт, София

Червената книга на НР България , 1984 т. I, Изд. на БАН, София,

Червената книга на НР България , 1985. т. II, Изд. на БАН, София,

Федерация “Зелени Балкани” – База данни.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

9. ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ ДА ПРЕДОТВРАТЯТ, НАМАЛЯТ ИЛИ, КЪДЕТО Е ВЪЗМОЖНО, ДА ПРЕКРАТЯТ ВРЕДНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА. РАЗРАБОТЕН В ТАБЛИЧЕН ВИД ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЕРКИТЕ (СЪГЛАСНО & 10 НА ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 302/30.12.2005 Г.).

Предложения за предотвратяване или намаляване на отрицателните последици, в следствие реализирането на инвестиционното предложение, бяха до голяма степен представни при разглеждането и оценяването на отделните компоненти и фактори на околната среда. На табл. 41 представяме план за изпълнение на набелязаните мерки .

Таблица 41. План за изпълнение на набелязаните мерки.

МЯРКА	ИЗПЪЛНЕНИЕ - ФАЗА	ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ
Изготвяне и утвърждаване на проект за разширение на свинефермата в ПИ № 107001	Проектиране	Оптимизиране на параметрите с оглед минимално в-ие върху околната среда.
Изготвяне /актуализиране/ на Аварийен план за действие при бедствия, аварии и катастрофи.	Проектиране	Опазване здравето на хората, и минимално в-ие върху околната среда.
Изграждане на локална реперно-възстановителна мрежа.	Стоителство	Контрол на заложените в проектите параметри.
Провеждане на периодични геодезически измервания.	Експлоатация	Контрол върху спазването на техническите параметри, заложен в проектите.
Реализацията на рехабилитиращи мероприятия за пътната връзка с международния път Е-80 да стане съгласувано с община Хасково.	Проектиране, Експлоатация	Опазване качествата на атмосферния въздух.
Да се използва подходяща система за почистване и овлажняване на вътрешно пътните връзки.	Стоителство, Експлоатация	Опазване качествата на атмосферния въздух.
Изкопите на територията на строителната площадка да бъдат обезопасени.	Стоителство	Безопасност за хора и животни.
Да не се допуска навлизането на тежки машини в съседни имоти, извън границите на имотите	Стоителство, Експлоатация	Минимизиране въздействието върху околната среда .
Контрол срещу претоварване на МПС	Стоителство, Експлоатация	Намаляване замърсяването с прах и отпадъци

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Извозването на строителни отпадъци и животни да става с покрити камиони.	Експлоатация	Минимизиране на атмосферното замърсяване
Да се използва гориво за МПС, отговарящо на изискванията на Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол.	Стоителство, Експлоатация	Минимизиране на атмосферното замърсяване
Да не се допуска изнасянето на кал чрез транспортните средства и строителната механизация върху използваните пътища от републиканската пътна мрежа.	Експлоатация	Опазване на пътищата от РПМ и намаляване на праховите емисии .
Да се изготви План за собствен мониторинг по предписаните от компетентните органи показатели.	Експлоатация	Опазване на компонентите на околната среда и здравето на населението.
Обслужващите дейности на автомобили и техника (смяна на масла, акумулатори, гуми и др.) да се извършва на специализирани за целта места.	Експлоатация	Опазване на водите и почвите от замърсяване.
Да не се допускат разливи на ГСМ	Експлоатация	Опазване на водите и почвите от замърсяване.
Поддържане в наличност на постоянни по вид и количества сорбенти за ГСМ	Експлоатация	Опазване на водите и почвите.
Веднъж месечно да се прави оглед на водоземното съоръжение и да се отстраняват установените неизправности. Месечно да се отчитат и документират количество вода, както и среднодневната продължителност на водочерпенето. Периодично да се замерват и документират водните нива.	Експлоатация	Опазване на водите .
Да извършва химични, радиологични и микробиологични анализи и изследвания на добиваната подземна вода (преди третирането ѝ), съобразно изискванията на Приложение №1, таблица А, Б, В и Г, и Приложение №2 от Наредба №9/16. 03.2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, вр. чл.4, ал.1, т.3 от Приложение №44/20.04.2006г. за ветеринаромедицинските изисквания към животновъдните обекти.	Експлоатация	Опазване на водите

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

На протокола към изпитването да се да се отбележи името на наблюдаваното съоръжение, предмет на изследване, точно местоположение и собственик.		
При втори етап да се анализира възможността за пречистване на битово-фекалните отпадъчни води от двата имота в локална пречиствателна станция и последващо заустване на пречистените води в река Тере дере или ползването им за технологични нужди /напр. поливане на зелени площи/. Съгласно Закона за водите не се изисква разрешително за ползване на воден обект - заустване на битови отпадъчни води за обекти извън границите на населените места и селищните образувания при максимално денонощно водно количество до 10 куб. м на денонощие и до 50 еквивалентни жители и осигурено най-малко първично пречистване на отпадъчните води /чл. 46, ал.1, т.1/	Проектиране, Стоителство, Експлоатация	Опазване на водите и почвите
Да се организира събирането и предаването на отпадъците, образувани при строителството и експлоатацията, в съответствие с изискванията на ЗУО и Общинската програма.	Проектиране, Стоителство, Експлоатация	Опазване на компонентите на околната среда.
Да не се допуска смесването на рециклируеми с други отпадъци, както и неопасни с опасни отпадъци.	Проектиране, Стоителство, Експлоатация	Опазване на компонентите на околната среда.
Да се извършва периодичен контрол за техническото състояние на използваните МПС.	Строителство, Експлоатация	Опазване от аварии и силни въздействия върху ОС.
Да се предвидят места за временно съхранение на битовите отпадъци до извозването им от специализирана фирма.	Проектиране	Минимизиране вредното влияние на отпадъците върху околната среда.
Образуваните опасни отпадъци (моторни и смазочни масла) да се събират разделно и да се съхраняват на временни площадки до извозване за последващо оползотворяване, като се сключат договори с фирми, притежаващи разрешително по чл. 37 от ЗУО за извършване на дейности с опасни отпадъци	Стоителство, Експлоатация	Опазване на вредното влияние на отпадъците върху околната среда.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

В случай, че при строителството на обекта се попадне на нерегистриран археологически обект да се спазват разпоредбите на чл. 160, ал. 2 от ЗКН	Стоителство, Експлоатация	Опазване на културно-историческото наследство
Стриктно спазване на изискванията, заложиени в Аварийния план.	Експлоатация	Гарантиране на минимално в-ие върху околната среда и опазване живота и здравето на хората.
Да не се допуска депониране на материали, отпадъци, земни маси или разгръщане на дейности, извън територията на фермата.	Експлоатация	Опазване на земите, почвите и природни екосистеми.
Да се предвиди адекватна на изискванията рекултивация и възстановяване на нарушените терени след изграждането на производствените халета	Проектиране	Възстановяване характеристиките на терена.
Озеленяването да включва не само затревяване, но и използването на едроразмерни елитни фиданки автохтонни видове и форми дървета и храсти. Да се изгради зелен пояс в периферията на фермата.	Проектиране	Реинтегриране на терена в околната среда.
Да се провежда периодичен инструктаж на работниците и персонала, относно прилагането на смекчаващите мерки по намаляване на въздействието върху биологичното разнообразие в района..	Експлоатация	Минимизиране на въздействието върху биологичното разнообразие.
Строителните груби работи да се извършат по възможност в извън размножителният период на животинските видове (март - юни), за да се тушира фактора безпокойството на видовете.	Експлоатация	Опазване на при-родни екосистеми и популации на животински видове
Дейностите, свързани с шум и вибрации, да се извършват само през светлата част на денонощието	Експлоатация	Опазване на прилепните популации.
При намиране преди започване и по време на строителството и експлоатацията на сухоземни костенурки, таралежи, змии и други животински видове, те да бъдат пренесени и освободени на безопасно разстояние от обекта.	Експлоатация	Опазване на популации на животински видове

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Предпазване на терените в близост до фермата от рудерална и синантропна инвазия чрез периодично почистване от плевели.	Експлоатация,	Опазване на фитоценозите
Спазване на безопасни условия на труд при работа с опасни химични вещества и препарати.	Стоителство, Експлоатация	Опазване здравето на населението и работниците
Съхраняване в закрити и заключени складови помещения на опасни химични вещества и препарати, ако те се използват на територията на обекта.	Стоителство, Експлоатация	Опазване здравето на населението и работещите на обекта.
Да се осигурят санитарно - битови условия за работниците и се въведат адекватни режими на труд и почивка	Стоителство, Експлоатация	Гарантиране на подходящи условия за труд.
Медицинската помощ за работещите на обекта да се осигурява от най-близкия пункт, а при тежки случаи в големите центрове за спешна помощ в град Хасково.	Стоителство, Експлоатация	Гарантиране на подходящи условия за труд.
Задължително вд проекта да се разработи част „План за безопасност и здраве”, в който да се опишат и спазват всички мерки за безопасни условия на труд и предотвратяване на злополуки и аварии.	Проектиране	Осигуряване безопасни условия на труд. Недопускане на злополуки и аварии.
Задължително да се разработи комплекс от мерки за предотвратяване на неблагоприятни здравни ефекти върху населението на най-близките селищата .	Проектиране	Осигуряване на благоприятна и здравословна околна среда за населението.

10. СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ НА ЗАСЕГНАТАТА ОБЩЕСТВЕННОСТ, НА КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ ПО ОВОС И ДРУГИ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ВЕДОМСТВА, В РЕЗУЛТАТ НА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ. СПРАВКА ЗА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ЧЛ.95, АЛ.3 ОТ ЗООС С МОТИВИТЕ ЗА ПРИЕТИ И НЕПРИЕТИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ.

В изпълнение на изискванията на чл. 95, ал. 2 и 3 от ЗООС, репективно чл. 9. ал.1 и 7 от НАРЕДБА за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда бяха извършени консултации за обхвата, съдържанието и формата на ДОВОС. Обобщени са в таблица 42. Копия от всички получени документи в рамките на проведените консултации са представени в Приложение № 11 (Текстови приложения).

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Таблица 42.

Консултации за обхвата, съдържанието и формата на ДОВОС.

ИНСТИТУЦИЯ/ ВЕДОМСТВО ИЗХ.№ НА СТАНОВИЩЕ	ПРЕПОРЪКИ	ОТРАЗЕ НИ В ДОВОС
РИОСВ Хасково - ПД-430 от 29.07.2013 г.	Оценката за кумулативното въздействие да обхваща всички компоненти и фактори на околната среда.	да
	Да се използват по-актуални данни (2009–2012 г.) от контролираните в ръчен пункт „РИОСВ Хасково” показатели ФПЧ10 \Cd и ПАВ), SO ₂ и NO ₂ .	да
	Да се коментират по-подробно всички източници на неорганизираните емисии и шум по време на строителството на двете нови водоизолирани и торплоизолирани сгради с обща площ 1306.14 м ²	да
	Да се коментират по-подробно всички източници на неорганизираните емисии, неприятни миризми и шум по време на експлоатацията .	да
	В ДОВОС да се извърши подробен коментар на всички източници на неорганизираните емисии от всички дейности при експлоатацията	да
	Да бъдат набелязани конкретни мерки за ограничаване на неорганизираните емисии по време на строителството и експлоатацията като се спазват изискванията на чл. 70 от Наредба №1/27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии. (обн., ДВ, бр. 64 от 5.08.2005 г., в сила от 6.08.2006 г.), както и мерки за ограничаване на неприятните миризми и шум по време на експлоатацията.	да
	Освен посочените в Заданието вредни емисии и имисии от дейността на свинефермата да се обърне внимание и на метан и неметанови летливи органични съединения, въглероден диоксид, сероводород и прах.	да
	Да бъдат набелязани конкретни мерки за контролиране на емисиите и имисиите.	да
	Да се представи подробно изчисление и информация за количеството на торовия отпад (твърд тор, урина и измиване), който ще се формира при експлоатацията на обекта, големината и капацитета на съществуващата и новоизградената торова лагуна и се обоснове тяхната достатъчност за поемане на цепия формиран торов отпад, като и капацитета на тороусъбирателната шахта и необходимия брой помпи за препомпване на торовия отпад.	да

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

РИОСВ Хасково - ПД-430 от 29.07.2013 г.	В ДОВОС да бъде окончателно уточнен начина на отвеждане и третиране на формираните битови отпадъчни води на обекта (чрез водоплътна изгребна яма или локално съоръжение), като точно и подробно се изчисли тяхното количество и се обоснове избора на едното решение. При избор на локално пречиствателно съоръжение да се разгледат случаите, при които е необходимо издаването или не на разрешително за заустване за тези води, които са регламентирани в ЗВ и в Наредба № 2/21.06.2011 г.	да
	Река Банска и притокът ѝ Тере дере, който преминава в непосредствена близост до съществуващата свинеферма в землището на с.Клокотница, са обект на ежегодни сигнали в РИОСВ за замърсяване на водите им и понякога измиране на риба. Ето защо в ДОВОС трябва да бъдат подробно анализирани съществуващото и очаквано след реконструкцията и разширението състояние на повърхностните и подземни води в района и да се набележат мерки за минимизиране на въздействията.	да
Община Хасково, Кметство Клокотница Изх.№ 53М- 117/23.08.2013г	Да се гарантира максимално пречистване на отпадните води и недопускане появата на силна остра и неприятна миризма.	да
	Да се достигнат нормативните параметри на пречистените води.	да
	Да се осигури безопасно третиране на образуваната торова смес.	да
БД „ИБР” Пловдив, РД-11- 161/25.07.2013 г.	Докладът да бъде съобразен с условията, заложи в чл. 10 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценката въздействие върху околната среда като обхват, съдържание и форма. Докладът по ОВОС да съдържа следните описания, оценки и анализи:	да
	Предвид планове за развитие на свинефермата в близките години да бъде достигнат капацитет от 4545 места за отглеждане на свине за угояване (над 30 кг), при утвърдени в момента 1908 места съгласно изискванията на приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от ЗООС, експлоатацията на съществуващите и предвидени да се изградят съоръжения ще бъде разрешено след издаване на комплексно разрешително. Да се представи информация, описваща използването на НДНТ/или планирани действия, за достигане нивото на НДНТ.	да
	Необходимо количество вода за питейно-битови и технологични нужди /за денонощие/годишно/.	да
	Предвижда ли се формиране и заустване на производствени отпадъчни води от цялостната дейност на обекта. Да се представят прогнозни оценки и изчисления за емисионното имисивно натоварване, вследствие реализацията на обекта.	да

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

БД „ИБР” Пловдив, РД-11- 161/25.07.2013 г.	Да се направи оценка на състоянието на съществуващото торохранилище и торосъбирателна шахта за препомпване на торовата маса от отделните сгради, както и на капацитетните възможности на съоръженията за съхранение на генерираните производствени отпадъци с цел обезпечаване качеството на подземните води в района.	да
	В доклада за ОВОС да се определи значимостта на въздействията върху околната среда, да се определи неизбежните и трайните въздействия върху околната среда от строителството и експлоатацията на обекта на инвестиционното предложение.	да
	ДОВОС да предложи мерки, предвидени да предотвратят, намалят или където е възможно да прекратят значителни вредни въздействия върху околната среда.	да
	Прогноза и оценка за очакваното въздействие върху повърхностните и подземни води по време на експлоатацията на обекта, предвид изводите и резултатите от оценката на въздействието и при необходимост да се заложат мерки за предотвратяване негативното влияние върху тях.	да
	Всеки следащ етап от инвестиционното намерение да се съгласува с БДУВ „ИБР” с център град Пловдив.	да
Регионална здравна инспекция Х-во РД-02- 959/17.07.2013 г.	Липсват основания за наличие на значително въздействие върху и възникване на риск за човешкото здраве.	да
Общинска служба „Земеделие” 1285/25.07.201 3 г.	При експлоатацията на обекта да бъде избегнато замърсяването на прилежащите земеделски земи.	да
„Вик” Хасково 1478/29.07.201 3 г.	През имотите и в близост не преминават водопроводи, експлоатирани от дружеството. Най-близкият водоизточник е тръбен кладенец №3 от водоземен участък „Ханче Клокотница”.	да
Напоителни системи” ЕАД клон Горна Тунджа – Стара	В обхвата на инвестиционното предложение няма хидромелиоративни съоръжения, собственост на „Напоителни системи” ЕАД - клон Горна Тунджа Стара Загора.	да

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Загора ВП- 1427/12.07.2013 г.		
Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, София 26-М-199/ 23.07.2013 г	В границите на имотите няма регистрирани находища на полезни богатства и няма предоставени разрешения за търсене и проучване.	да

11. ОПИСАНИЕ НА ТРУДНОСТИТЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ НА ДОВОС.

При изготвянето на ДОВОС колективът от независими експерти не е срещал трудности при набавянето и анализа на необходимата информация.

12. ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКСПЕРТИТЕ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 83, АЛ. 3 ОТ ЗООС.

Докладът за оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „РЕКОНСТРУКЦИЯ И РАЗШИРЕНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩА СВИНЕФЕРМА ЗА УВЕЛИЧАВАНЕ ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ГОТОВАТА ПРОДУКЦИЯ - УГОЕНИ ПРАСЕТА И ИЗГРАЖДАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПРОИЗВОДСТВЕНА БАЗА В ИМОТИ 010006 И 107001 В ЗЕМЛИЩЕТО НА СЕЛО КЛОКОТНИЦА, ОБЩИНА ХАСКОВО” е изготвен съгласно Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на Оценка за въздействието върху околната среда от колектив независими експерти. Оценката обхваща фазите на строителство и експлоатация на депата, като са отчетени факторите, които въздействат върху околната среда.

Разгледани са и алтернативни възможности във връзка с терена и технологичните особености, както и „нулевата алтернатива”.

Предложени са препоръки и мерки за намаляване на въздействието и решаване на евентуалните екологични проблеми при реализацията на инвестиционното предложение, гарантиращи опазване здравето на хората, околната среда и устойчивото развитие на района. С реализирането на инвестиционното предложение се постига значителен социален ефект за района и се осигуряват временни и постоянни работни места. Рекултивацията на засегнатите от новото дтстроителство терени ще доведе до подобряване на създавания в момента антропогенен ландшафт и вписването му в околните територии.

Доклад за ОВОС на ИП за „Реконструкция и разширение на съществуваща свинеферма за увеличаване производствения капацитет на готовата продукция - угоени прасета и изграждане на допълнителна производствена база в имоти 010006 и 107001 в землището на село Клокотница, община Хасково”

Съдържанието на Доклада за ОВОС е съобразено с изискванията на Решение № ПД-430 от 29.07.2013 г. на РИОСВ Хасково. В анализите и оценките за влияние на обекта върху компонентите на околната среда, както и в направените предложения на мерки за свеждане до възможния минимум на отрицателните последици, са отразени всички изказани мнения и направени препоръки на компетентните органи, ведомства и институции при проведените консултации с тях.

Съгласно направените анализи и оценки за въздействие на инвестиционното предложение върху отделните компоненти и фактори на околната среда, може да се твърди, че при осъществяването му не се очакват съществени въздействия върху околната среда и здравето на хората .

Предвид гореизложеното, колективът от независими експерти предлага на на Уважаемия Експертен Екологичен Съвет при Регионална инспекция по околната среда и водите Хасково да даде положително заключение по представения Доклад за Оценка въздействието върху околната среда и разреши реализацията на инвестиционното предложение, при изпълнение на мерките, посочени в него.